

Hyväksytty 21.11.2022 kh 162 §
Hyväksytty 7.12.2022 kv 61 §

Sallan kunta

**Talousarvio 2023
ja
Taloussuunnitelma
2024–2025**

Salla

In the middle of nowhere

Sisällysluettelo

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS.....	1
I SALLAN KUNTATRATEGIA 2022-2025.....	2
II SALLAN KUNNAN HYVINVOINTI- JA TURVALLISUUSUUNNITELMA 2021-2025.....	4
III YLEISPERUSTELUT.....	6
1. KUNTALAIN SÄÄDÖKSET TALOUSARVIOSTA JA -SUUNNITELMASTA.....	6
2. TALOUSARVION SITOVUUS JA RAKENNE.....	6
3. YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS JA KUNTATALOUDEN TILANNE.....	8
4. ELINVOIMA.....	19
5. VÄESTÖ JA TYÖLLISYYS.....	25
6. TOIMINNAN TALOUDELLISUUSTAVOITTEET (kunta).....	31
IV KÄYTTÖTALOUSOSA.....	32
1. KESKUSVAALILAUTAKUNTA.....	32
1.1 Vaalit.....	32
2. TARKASTUSLAUTAKUNTA.....	33
2.1 Tarkastustoiminta.....	33
3. KUNNANHALLITUS.....	33
3.1 Elinvoimapalvelut / Hallinto.....	33
3.2 Elinvoimapalvelut /.....	35
Elinkeinopalvelut, työllisyyspalvelut, matkailu ja markkinointi sekä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen.....	35
3.3 Elinvoimapalvelut / Maankäyttö ja kaavoitus.....	38
3.4 Hallintopalvelut / Keskitetty hallinto ja konsernihallinto.....	39
3.5 Talous- ja henkilöstöpalvelut / Henkilöstöpalvelut / keskitetty hallinto ja konsernihallinto.....	40
3.6 Talous- ja henkilöstöpalvelut / Talouspalvelut / keskitetty hallinto ja konsernihallinto.....	42
3.7 Maaseutupalvelut.....	43
3.8 KUNNANHALLITUS YHTEENSÄ.....	45
4. HYVINVOINTIPALVELULAUTAKUNTA.....	46
4.1 Sivistyspalveluiden hallinto.....	46
4.2 Varhaiskasvatus.....	48
4.3 Esi- ja perusopetuspalvelut sekä lukiopalvelut.....	51
4.4 Vapaa sivistystyö (kansalaisopisto).....	56
4.5 Liikunta- ja nuorisopalvelut.....	59
4.6 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut.....	62
4.7 HYVINVOINTIPALVELULAUTAKUNTA YHTEENSÄ.....	69
5. TEKNINEN LAUTAKUNTA.....	70
5.1 Teknisen toimen hallinto.....	70
5.2 Lupa- ja viranomaispalvelut.....	71
5.3 Tukipalvelut.....	72
5.4 Liikenneväylät ja yleiset alueet.....	73
5.5 TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ.....	75
6. SALLAN KUNTA YHTEENSÄ.....	76
V TULOSLASKELMAOSA.....	77
1. TULOSLASKELMA 2023-2025 ULKOINEN / SISÄINEN.....	77
2. TULOSLASKELMA 2023-2025 ULKOINEN.....	78
VI INVESTOINTIOSA.....	79
1. INVESTOINTIEN PERUSTELUT.....	79
2. INVESTOINNIT 2023-2025.....	81
VII RAHOITUSOSA.....	87
1. RAHOITUSLASKELMA.....	87
VIII TYTÄRYHTEISÖT.....	89

1. TYTÄRYHTEISÖILLE ASETETUT TAVOITTEET.....	89
2. KAUNISHARJU OY	89
3. SALLAN ALUELÄMPÖ OY.....	90
4. SALLAN VUOKRATALOT OY.....	91
5. KIINTEISTÖ OY SALLAN KYLPYLÄ.....	92
6. TYTÄRYHTIÖIDEN TALOUSARVIOT 2023 JA TALOUSSUUNNITELMAT 2024–2025	93
7. YHTEENVETO TYTÄRYHTIÖIDEN TALOUSARVIOISTA 2023	95
IX LIITTEET.....	96
1. Projektit	96
2. Henkilöstösuunnitelma.....	97

Kansikuva: Snowy trees in Salla National Park, Eeva Mäkinen

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Sallan historia sisältää paljon murroksia ja muutoksia, traagisiakin. Niihin liittyy usein kansainväliset konfliktit, niin nytkin. Kriiseistä ja rajuistakin muutoksista, jopa sodista ja alueluovutuksista on selvitty. Eteenpäin katsoen on noustu jaloilleen kovalla työllä, elämänuskolla ja hyödyntämällä tilanteen luomat mahdollisuudet. Vaikeuksista huolimatta on katsottu tulevaisuuteen.

Koronapandemia ja ennen kuin se oli kokonaan selätetty Ukrainan sota. Meitä itärajalla asuvia ja siitä paljon myönteistä ostovoimaa ja kehittämiseen resursseja saanutta kuntaa, tämä koskettaa erityisen vahvasti. Yhtäkkiä kansainvälinen raja on käytännössä lähes kiinni ja kaikki kuntien ja järjestöjen välinen kanssakäyminen jäässä. Pitkien välimatkojen ja heikon julkisen liikenteen armoilla, kylmässä Pohjolassa, koettelee meitä erityisesti polttoaineiden ja sähkön rajut hinnannousut. Kunnalla sähkönmyyntituotot ovat merkittävästi kasvaneet, mutta kuntalaisiin sen vaikutus ei tule samassa suhteessa. Kunta tekee esim. kiinteistöveron ja palvelumaksujen alennuksissa ja poistamisissa sen, mikä on mahdollista, mutta se ei ole riittävää. Oikeus ja kohtuus on, että Salla, sen asukkaat ja yritykset ovat oikeutettuja valtion tukiin ja kompensatioihin tilanteessa, minkä synnylle ja kestolle ei täällä voida mitään.

Yhteisömme, meidän kaikkien yhteinen Salla, antaa voimia tässä tilanteessa. Tukekaamme toinen toistamme ja huolehtikaamme entistä vahvemmin lähimmäisistämme. Ne, joilla on mahdollisuus ja kyky antakoot niille, joilta sitä puuttuu.

Onneksi meillä on paljon positiivisia näkymiä. Huoltovarmuus ja omavaraisuus korostuvat ja niitä korostetaan, myös valtion toimesta. Tämä vahvistaa metsä- ja puuvarojemme arvoa, samoin monipuolisten elintarvikkeiden raaka-aineidemme merkitystä ja jatkojalostamisen mahdollisuuksia – lähiruokaa meille ja matkailijoille, aina vientiin saakka.

Olemme profiloituneet vahvana koulutuksen ja koulutusviennin edelläkävijänä, kuntana, jota benchmarkataan eri puolilta Suomea. Tässä hetkessä, kun työvoimapula on globaali, korostuu tämän osaamisemme merkitys erityisen vahvasti. Lukiossamme, kesälukiossamme, aloitetussa ammatillisessa koulutuksessa on sallalaisten lisäksi opiskelijoita muualta Suomesta, Venäjältä, Myanmarista, Vietnamista, muualta Euroopasta, aika ajoin Afrikasta, Etelä-Amerikasta. Australia lienee harvoja mantereita, mistä opiskelijoita ei vielä ole Sallassa ollut - vielä. Tuemme koulutuksella suoraan yrityksiämme työvoiman saannissa, räätälöidyt oppisopimukset ovat osoitus tästä. Tekemämme työ on kotouttamista parhaimmillaan.

Sallan kansallisuusto ja luontoon perustuvan matkailumme tulevaisuus näyttää hyvältä. Pitkään yrittäjien yhdessä kunnan ja muiden toimijoiden kanssa tekemä kehittämistyö kantaa hedelmää, hedelmää, jonka arvo tässä kriisissä on arvaamattoman suuri. Yksityiset toimijat ja yritykset ovat investoinneissaan löytäneet Sallan, myös kansainväliset, mikä on todella merkittävää. Teot ja onnistumiset ruokkivat uusia – lumipalloeefekti synnyttää uutta jaettavaa ja varmistaa kykymme tuottaa kuntalaisille laadukkaita palveluja myös jatkossa.

Menestyminen edellyttää aina ja erityisesti nyt meneillään olevissa murroksissa yhtenäisyyttä ja kykyä ratkaisujen ja päätösten aikaansaamiseen. Sitä meillä on, ei tarvita muuta, kuin jatkamme samalla linjalla. Resursoidaan euroja ja henkistä energiaa oikeisiin asioihin ja investoidaan kehittämistä ja elinkeinotoimintaa tukeviin ratkaisuihin, näin varmistamme Sallalle ja sallalaisille aurinkoisen tulevaisuuden, kriiseissäkin.

Sallassa 9. marraskuuta 2022

Erkki Parkkinen, kunnanjohtaja

I SALLAN KUNTATRATEGIA 2022-2025

Sallan kunnan visio

”Salla – kaukana kaikesta, lähellä sinua – yhdessä enemmän elinvoimaa”.

Keskeiset strategiset linjaukset:

Strateginen linjaus	Strategisen painopisteen tavoitteet:
Laadukkaasti järjestetyt ja tuotetut palvelut vahvana osana hyvinvoivaa kuntaa.	<ol style="list-style-type: none">1. Hyvä toiminta- ja asuinympäristö2. Monipuoliset palvelut3. Hyvinvoinnin ja turvallisuuden tunteen vahvistaminen sekä kuntalaisten osallistaminen4. Palvelut tuotetaan taloudellisesti, tehokkaasti ja laadukkaasti5. Osaavan työvoiman saaminen
Kattavasti tarjotut osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet kuntalaisille.	<ol style="list-style-type: none">1. Vaikuttamismahdollisuuksien sujuvuus2. Demokratian vahvistaminen3. Aukkaat, yritykset ja vieraat kokevat aidosti pystyvänsä vaikuttamaan toiminta- ja palveluympäristöönsä
Kansainvälisyyden kehittäminen kestävästi.	<ol style="list-style-type: none">1. Kansainvälisten ja kotimaisten matkailijoiden määrän kasvattaminen ympärivuotisesti ja palvelutuotteiden laadun nostaminen2. Kansainväliset investoinnit3. Kansainvälisen koulutuksen kehittäminen

Toiminta-ajatus

Sallan kunta on elinvoimainen kunta kuntalaisiaan varten. Kunta järjestää ja tuottaa palveluita ja elämisen edellytyksiä ihmisten hyvinvoinnin ja yritysten elinvoimaisuuden mahdollistumiseksi. Visiossa korostuvat arkkinen ainutlaatuinen sijainti, ihminen ja hyvinvointi sekä verkostomainen yrittäjyys ja yhteistyö. Yhteisen tekemisen kautta Sallassa on elämää ja elinvoimaa.

Menestystekijät:

Laadukkaasti järjestetyt ja tuotetut palvelut vahvana osana hyvinvoivaa kuntaa

Sallan kunta keskittyy asukkaiden hyvinvointiin ja viihtyvyyteen sekä yrittäjäystävälliseen toimintaympäristöön järjestämällä ja toteuttamalla kunnan vastuulla olevat palvelut. Sallan kunnassa on viihtyisiä, pienen

paikkakunnan asuinympäristö ja yritysten sekä yhdistysten toimintaympäristö. Kunnan tarjoamat palvelut rakentuvat osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön ja kumppanuuksien varaan. Soteuudistus luo kunnalle mahdollisuuden keskittyä entistä laadukkaampien palveluiden saatavuuden uudistuksen murrosvaiheessa ja sen jälkeen.

Kattavasti tarjotut osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet kuntalaisille

Kuntalaisia haastetaan, motivoidaan ja tuetaan osallistumaan ja vaikuttamaan. Sallan kunta haluaa vahvistaa edellytyksiä kuntalaisten aktiiviseen omaehtoiseen tekemiseen ja ihmisten tukemiseen. Kaikessa toiminnassa ja palvelutuotannossa mahdollistetaan joustava osallistuminen ja vaikuttaminen elinvoimaisen kunnan tekemiseen.

Kansainvälisyyden kehittäminen kestävästi

Monipuolinen luonnonvaroihin perustuva elinkeinorakenne luo edellytykset yrittämiselle ja työn tekemiselle. Sallaan on muodostunut kansainvälistä osaamista matkailuun, koulutukseen ja logistiikkaan. Kestävän matkailun kehittämisestä kertovat sallalaisille matkailutoimijoille myönnetyt sertifikaatit ja Sallan kansallispuiston avaaminen. Sallan lukio on profiloitunut vahvalla kansainvälisen koulutusyhteistyön osaamisella.

Sallan kunnan strategian toimeenpano

Sallan kuntastrategian strategisten linjausten ja painopisteiden tavoitteet saavutetaan kunnanhallituksen koordinoimalla verkostomaisella, kunnan eri toimijoiden, yritysten, yhdistysten ja muiden keskeisten kumppaneiden välisellä määrätietoisella ja tavoitteellisella yhteistyöllä.

II SALLAN KUNNAN HYVINVOINTI- JA TURVALLISUUSSUUNNITELMA 2021-2025

Sallan kunnan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma perustuu kuntalakiin (410/2015), jonka 1 §:n mukaan kunnan tulee edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla.

Terveydenhuoltolain (1326/2010) 12 § velvoittaa kunnan seuraamaan asukkaidensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus. Laki edellyttää myös asettamaan paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja määrittelemään niitä tukevat toimenpiteet.

Kunnan rooli tulee muuttumaan 1.1.2023 lähtien Lapin hyvinvointialueen aloitettua työnsä. Kunnan toiminnan vahvana painopisteenä tulee olemaan kuntalaisten hyvinvoinnin- ja turvallisuuden edistäminen läpi eri toimialojen ja osana kuntien taloussuunnittelua (hyte-kerroin ja indikaattoritieto). Vuosittaista ja valtuustokausittain tapahtuvaa arviointia tehdään indikaattoritietojen pohjalta.

Kunnille otetaan vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtiosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen.

Seuraavassa on esitetty Sallan kunnan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman kolme painopistealuetta:

1. Osallisuus ja yhdenvertaisuus
2. Hyvinvointipalveluiden kehittäminen
3. Viihtyisä ympäristö ja turvallisuus

Keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet:

Tavoite	Toimenpiteet
Kuntalaisten osallisuus ja yhteisöllisyys lisääntyy ja yksinäisyys vähenee	<ol style="list-style-type: none">1. Lasten ja nuorten sosiaalisten taitojen kehittymistä sekä osallisuutta ja yhdenvertaisuutta tuetaan esiope-tussuunnitelman, varhaiskasvatussuunnitelman, pe-rusopetussuunnitelman ja lukion opetussuunnitelman mukaisesti.2. Maahanmuuttajien onnistunut kotouttaminen. Eri kieli- ja kulttuuriryhmien kanssa luodaan yhdessä op-pimisympäristö.3. Nuorisotyön tehostaminen. Syrjäytymisvaarassa ole-vien nuorten aktivointi ja tukeminen haastavissa tilan-teissa sekä ohjaaminen tarvittavien palveluiden piiriin.4. Aikuisten osallisuuden lisääminen. Aikuisille järjeste-tään tarpeen mukaista tukea ja toimintaa elämän haastavissa tilanteissa.5. Ikääntyneitä kannustetaan ja tuetaan osallistumaan hyvinvointia edistäviin ryhmiin.
Lasten, lapsiperheiden ja nuorten hyvinvointipal-veluiden kehittäminen	<ol style="list-style-type: none">1. Moniammatillisen yhteistyön ja toiminnan kehittämi-nen.

	<ol style="list-style-type: none">2. Avoimen päiväkodin ja perhekeskuksen toiminnan käynnistäminen.3. Vaikuttaminen toiminta- ja palveluympäristöön.4. Nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluiden kehittäminen.5. Lapsiperhetyön toteuttaminen ennalta ehkäisevällä tavalla.6. Perheneuvonnan ja vanhemmuusneuvonnan kehittäminen. Vanhemmuuden ohjaus ja tukeminen ennalta ehkäisevällä tavalla.
Aikuisten hyvinvoinnin kehittäminen	<ol style="list-style-type: none">1. Päihdepalveluiden ja mielenterveyspalveluiden turvaaminen tarvittavalla henkilöstöresurssilla.2. Palveluohjauksen kehittäminen ja toteuttaminen.3. Liikuntapalveluiden ja ulkoilureittien kehittäminen.
Ikäihmisten hyvinvointipalveluiden kehittäminen	<ol style="list-style-type: none">1. Kotona asumisen tukeminen.2. Palveluohjauksen kehittäminen ja toteuttaminen eri asiakasryhmissä.3. Liikuntapalveluiden ja ulkoilureittien kehittäminen.

III YLEISPERUSTELUT

1. KUNTALAIN SÄÄDÖKSET TALOUSARVIOSTA JA -SUUNNITELMASTA

Kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Kuntalain 37 §:n mukaan kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon: 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen; 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen; 3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet; 4) omistajapolitiikka; 5) henkilöstöpolitiikka; 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet; 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja talouden hoidossa on noudatettava talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

2. TALOUSARVION SITOVUUS JA RAKENNE

Talousarviolla ja -suunnitelmalla on kunnassa kolme päätehtävää. Niissä asetetaan palvelutoimintaa ja investointihankkeita koskevat tavoitteet, niihin budjetoidaan menoja ja tuloja koskevat arviot eri tehtäville ja hankkeille sekä osoitetaan, miten varsinainen toiminta ja investoinnit rahoitetaan.

Talousarviossa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Tavoitteet asetetaan siten, että ne kattavat tulosalueen perustehtävät ja ovat toteuttavissa niihin osoitetuilla voimavaroilla. Talousarvioon hyväksytty sitova tavoite sitoo valtuustoa alempia viranomaisia samalla tavoin kuin määräraha.

Kunnanhallitus tai lautakunta voi käyttötaloussuunnitelmassaan merkitä valtuustolle esittämiensä tavoitteiden lisäksi perusteluina ja informaationa muita tavoitteita, jotka ovat ohjeellisia ja mm. esittäjän omaa toimintaa ohjaavia.

Valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ovat osa sitovaa talousarviota. Arvion alle jäävät poikkeamat toiminnan tavoitteissa ovat oikeudellisesti samassa asemassa kuin arvion ylittävät poikkeamat määrärahojen käytössä. Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto. Talousarvion muutosten esittämisvelvoite koskee sekä tavoitteita, että niiden edellyttämiä määrärahoja. Määräraha on valtuuston toimielimelle antama euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus rahojen käyttämiseen.

Toimielin ei saa ylittää sille talousarviossa osoitettua määrärahaa. Jos määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on talousarviota muutettava. Muutoksen yhteydessä on osoitettava, miten rahoitustarve katetaan. Toisaalta toimielin ei ole velvollinen käyttämään määrärahaa kokonaisuudessaan, jos toiminnalle asetetut tavoitteet muutoin saavutetaan tai määrärahan käyttötarkoitus muutoin toteutuu.

Talousarviossa 2023 on kirjattu määrärahat ja tuloarviot ensisijaisesti bruttomääräisinä Kuntaliiton suosituksen mukaisesti. Bruttomääräisenä kirjaaminen tarkoittaa sitä, että tulot ja menot budjetoidaan erikseen määrärahoina ja tuloarvioina.

Sallan kunnan talousarvio muodostuu käyttötalousosasta, tuloslaskelmaosasta, investointiosasta ja rahoitusosasta. Käyttötalousosa koostuu toimialoista ja niiden alaisista tulosalueista, jotka ovat käyttötalouden kirjaamistaso. Käyttötalousosassa esitetään toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toimialoittain ja tulosalueittain, sekä osoitetaan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Sitovia ovat toimialatason toimintakatteet. Sitovia tavoitteita ovat kuntastrategian mukaiset strategiset päämäärät: 1) Laadukkaasti järjestetyt ja tuotetut palvelut vahvana osana hyvinvoivaa kuntaa, 2) Kattavasti tarjotut osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet kuntalaisille, sekä 3) Kansainvälisyyden kehittäminen kestävästi. Lisäksi esitetään kuntalaisten hyvinvointia koskevat tavoitteet, jotka pohjautuvat kunnan hyvinvointi- ja turvallisuuskertomukseen.

Käyttötalousosan tavoitteiden sitovuustasot ovat seuraavat:

VALTUUSTOON nähden sitova taso on toimialataso (aiemmin hallintokunta), jotka ovat kunnanhallitus, hyvinvointipalvelulautakunta ja tekninen lautakunta.

LAUTAKUNTAAN nähden sitova taso on tulosaluetaso (aiemmin tehtävät). Tulosalueen tavoitteita esitetään talousarviokirjassa lisäinformaationa ja perusteluina valtuustolle.

TOIMIALAJOHTOON nähden sitova taso on tulosalueen toimintayksikkö, jonka tavoitteita ei esitetä talousarviokirjassa.

Investointiosassa on hankekohtaisesti valtuustoon nähden sitova. Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankkeille ja niitä voidaan muuttaa vain valtuuston päätöksellä. Investointiosassa esitetään myös kokonaiskustannusarvio koko suunnittelukaudelle. Jos hankkeen osan toteutuminen viivästyy tai toteutuu ennakoitua aiemmin, on investoinnin rahoitustarve jaksotettava ja hyväksyttävä valtuustolla uudelleen.

Investointihankkeen toteutumisen jaksotusta voidaan kokonaiskustannusarvion puitteissa muuttaa. Jos hankkeen tai hankkeen osan toteuttaminen viivästyy talousarvioon arvioidusta aikataulusta, jaksotetaan investoinnin rahoitustarve uudelleen suunnitteluvuosille. Rahoituslaskelma tulee tarkastella uudelleen, mikäli investointiosaan tulee muutoksia tilivuoden aikana.

Uusien projektien määrärahat on budjetoitu kunnanhallituksen toimialalle. Projektisuunnitelmat ja kustannusarviot on käsiteltävä kunnanhallituksessa ennen projektien aloittamista. Projektin hyväksymisen yhteydessä kunnanhallitus antaa tarvittavan määrärahan projektille valtuuston hyväksymien kokonaismäärärahojen puitteissa.

Kunnanhallituksella on oikeus ottaa vuoden aikana tarvittava määrä lainaa kassamenojen maksamiseen. Kassalainojen määrä on annettava tiedoksi valtuustolle.

Talousarvion hyväksymisen yhteydessä ei päätetä virka- eikä tehtävänimikemuutoksista eikä palkan tarkistuksista, vaan ne käsittelevät kukin päättävä toimielin omalta osaltaan erikseen toimivaltansa puitteissa.

Talousarvion jakaantuminen käyttötalous- ja tuloslaskelmaosaan sekä investointi- ja rahoitusosaan todetaan kuntalaissa. Suomen Kuntaliitto ja Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut suosituksia ja ohjeita talousarvion laatimisesta ja sisällöstä.

Yleisperusteluissa tarkastellaan kansantalouden ja kuntatalouden kehittymistä sekä kunnan taloudellista kehittymistä. Käyttötalousosa sisältää toimialakohtaiset talousarviot tulosaluetasolla. Toimialakohtaiset suunnitelmat sisältävät myös toiminnalliset tavoitteet ja tarvittavat tunnuslukutaulukot sekä talousarviovuodelta että taloussuunnitelmavuosilta. Talousarviossa esitetään myös hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman mukaiset tavoitteet.

Tuloslaskelmaosan tehtävänä on osoittaa tulorahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Tuloslaskelmaosassa esitetään kunnan kokonaistalouden keskeiset erät, jotka ovat varsinaisen toiminnan menot ja tulot, verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot sekä suunnitelman mukaiset poistot.

Rahoitusosa sisältää rahoituslaskelman lisäksi määräraha- ja tuloarviot, joiden perusteella määrärahojen sitovat päätökset tehdään. Rahoituslaskelmaan tiedot kerätään tuloslaskelmaosan lisäksi investointiosasta ja rahoitusosan taulukosta. Rahoitusosassa esitetään, miten investoinnit, muut sijoitukset pysyviin vastaaviin ja pääoman palautukset tulorahoituksen lisäksi muutoin rahoitetaan.

Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle välittömästi, kun lisämäärärahan tarve ilmenee. Valtuuston on käsiteltävä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana. Talousarviovuoden jälkeen talousarvion muutoksia voidaan käsitellä vain poikkeustapauksissa. Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnan tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Vastaavasti toiminnan tavoitteiden tai tuloarvion muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutukset määrärahoihin. Valtuusto päättää toimialan määrärahan ja tavoitteiden muutoksista. (Kuntaliitto, 2022; Sallan kunnan hallintosääntö, 19.4.2021.)

3. YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS JA KUNTATALOUDEN TILANNE

Talous, tuotanto ja työllisyys on ollut Suomessa alkuvuoden 2022 aikana selkeästi odotettua vahvempi. Työllisyyden arvioidaan kasvavan noin kaksi prosenttia tänä vuonna. Kotitaloudet ovat lisänneet kulutustaan erityisesti sellaisten palveluiden osalta, joita ei ole voinut käyttää covid-19-epidemian vuoksi säädettyjen rajoitusten vuoksi. Bruttokansantuotteen (BKT) arvioidaan kasvavan Suomessa 1,7 % vuonna 2022. Talouden kasvun ennustetaan hidastuvan merkittävästi vuotta 2023 kohti mentäessä. Edessä on kasvun seisahtumisen vaihe, eikä talouden ajautumista taantumaan voi sulkea pois. Kulutuksen ja investointien kasvua leikkaavat epävarmuus, pula energiasta, nopea inflaatio, rapautuva ostovoima ja nousevat korot. Helpotusta pitäisi tulla kuitenkin vuoden 2023 aikana, mutta yllätyksiin pitää varautua. BKT:n kasvun arvioidaan hidastuvan 0,5 prosenttiin vuonna 2023. (VM 2022:58, 10.)

Nopea työllisyyden ja kulutuksen kasvu ovat lisänneet verotuloja ja vahvistaneet julkista taloutta vuosina 2021–2022. Talouden kasvun hidastuessa ja velanhoitomenojen kasvaessa julkisen talouden alijäämät ja velka alkavat kasvaa uudelleen. Alijäämää kasvattavat mm. hyvinvointialueiden aloitukseen liittyvät kustannukset, päätökset tukea turvallisuutta, huoltovarmuutta ja talouden vihreää rakennemuutosta sekä toimet sähkön hinnan kohtuuttoman nousun kompensoimiseksi kotitalouksille ja väestön ikääntymisestä aiheutuvat jatkuvasti kasvavat menot. (VM 2022:58, 11, 13.)

Suomen julkisyhteisöjen rakenne muuttuu ensi vuodesta alkaen, kun sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirretään kunnilta hyvinvointialueille. Tämä helpottaa kuntien rakenteellisia,

väestön ikääntymisestä johtuvia menopaineita, mutta kuntatalous jää painelaskelmassa siitä huolimatta alijäämäiseksi. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa alijäämäisinä. Alijäämä johtuu mm. mittavista investoinneista. (VM 2022:58, 61.)

Nopea inflaatio, Euroopan energiakriisi sekä Venäjän hyökkäyssodan jatkuminen ovat synkentäneet Euroalueen näkymiä. Maailmantalouden kasvun arvioidaan hidastuvan viime vuoden nopean kasvun jälkeen 2,7 prosenttiin vuonna 2022 ja edelleen 2,5 prosenttiin vuonna 2023. Erityisesti Saksan talouden näkymät ovat heikot. Talouskasvu on hidastunut kuluvan vuoden aikana myös Yhdysvalloissa ja Kiinassa. Euroalueella sekä Yhdysvalloissa on kiristetty rahapolitiikkaa ja korkotasot ovat nousussa. Oletuksena on, että pitkät ja lyhyet markkinakorot nousevat vuoden 2024 loppuun saakka. (VM 2022:58, 14.)

Vuosi 2022 näyttää talouden tunnuslukujen perusteella kuntataloudessa jälleen hyvältä. Kaikkiin talouden ennusteisiin sisältyy kuitenkin edelleen poikkeuksellisen paljon epävarmuutta. Venäjän hyökkäys Ukrainaan muutti talouden tilannekuvan, eikä se ole sittemmin selkiytynyt oleellisesti. Venäjän hyökkäys Ukrainaan jatkuu ja näkömä tulevaisuuteen on edelleen kovin epävarma. Myöskään covid-19-virukseen liittyvät uhkakuvat eivät ole täysin poistuneet. Kuntatalouden osalta epävarmuutta liittyy myös sote- ja pelastustoimen kustannuskehitykseen sekä hyvinvointialueille siirtyviin kustannuksiin ja tuloihin, joiden lopulliset vaikutukset kuntatalouteen selviävät vasta vuoden 2022 tilinpäätöstietojen valmistuttua. (VM 2022:57, 57.)

Huolimatta paikallishallinnon kulutusmenojen kasvun hidastumisesta vuonna 2022 covid-19-menojen pienenytessä edellisvuodesta, sen rahoitusasema heikkenee yli miljardi euroa alijäämäiseksi (eli 0,4 % suhteessa BKT:hen), kun yhteisöveron korotetun jako-osuuden ja valtionosuuslisäysten kaltaiset tukitoimet päättyvät. Vuonna 2022 kulutusmenojen kasvua ylläpitävät palvelutarpeen kasvun lisäksi hoito- ja palveluvelan purkaminen sekä pääministeri Marinin hallitusohjelman mukaiset kuntien tehtävien laajennukset, joissa kustannukset nousevat vuosittain. Lisämenoja aiheutuu myös Venäjän hyökkäyssotaa pakenevien ukrainalaisten maahanmuutosta, josta syntyviä kuluja mm. opetuksessa ja kotouttamisessa hallitus on sitoutunut korvaamaan kunnille. (VM 2022:58, 85.)

Kunta-alalle kesällä 2022 solmittua palkkaratkaisua sovelletaan kaikkiin kunta-alan työntekijöihin. Lisäksi niin sanottuun yleiseen linjaan sidottujen sopimuskorotusten lisäksi uudistetaan kunta-alan palkkausta erillisellä kehittämisohjelmalla vuosina 2023–2027. Ohjelman mukaan kunta-alan palkat nousevat viiden vuoden aikana yhteensä noin 5,1 % sopimuskorotusten lisäksi. Kunta-alan palkkaratkaisuilla on suuri merkitys paikallishallinnon kustannuskehitykselle, sillä henkilöstökulut muodostavat sen suurimman kuluerän. (VM 2022:58, 85.)

Sote-uudistuksen voimaantulo vuonna 2023 tekee vuodesta historiallisen. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirretään hyvinvointialueille ja niitä vastaava rahoitus valtiolle 1.1.2023 alkaen. Uudistuksen seurauksena kuntien tulot sekä menot lähes puolittuvat. Sote-uudistuksen myötä vaikeasti ennakoitavat ja nopeasti kasvavat sosiaali- ja terveydenhuollon menot siirtyvät hyvinvointialueiden vastuulle. Kaikkia Suomen ikärakenteeseen liittyviä kuntatalouteen kohdistuvia taloudellisia haasteita sote-uudistus ei suinkaan poista, sillä väestömuutoksen vaikutukset ulottuvat talouden rakenteisiin useampaa kautta ja vaikuttavat myös esimerkiksi investointeihin ja käyttöomaisuuteen. Kuntahallintoon luettavat tehtävät painottuvat sote-uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden yhteenlaskettu palvelutarve on laskeva koko 2010-luvun jatkuneen syntyvyyden alenemisen vuoksi. (VM 2022:58, 85; VM 2022:57, 8, 59.)

Sote-uudistukseen liittyvä rahoituksen siirto toteutetaan vähentämällä kunnilta peruspalvelujen valtionosuuksia, kunnallisveroa, kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta sekä veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvausta. Kuntien verotulojen vähentämistä vastaavasti korotetaan valtion ansiotuloverotusta ja valtion osuutta yhteisöveron tuotosta. Kuntalaisten ansiotuloverotuksen taso säilyy käytännössä ennallaan. Kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja alennetaan 12,64 prosenttiyksiköllä ja valtion verotusta kiristetään vastaavasti. Kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta pienennetään yhdellä kolmasosalla ja valtion

osuutta kasvatetaan vastaavasti. Sallan kunnan tuloveroprosentti on 7,61 vuonna 2023. Kiinteistöveron tuotto jää kokonaisuudessaan kunnille ja sen merkitys korostuu jatkossa. Muutoksessa sosiaali- ja terveystalouden palveluiden, pelastuspalveluiden ja koulukuraattori- ja psykologipalveluiden henkilöstö siirtyy liikkeen luovutuksella hyvinvointialueille. Myös muun muassa kuntien ja muiden kuntayhtymien sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen käytössä oleva irtain omaisuus ja sopimukset siirtyvät hyvinvointialueille. Hyvinvointialue vuokraa kunnilta niiden omistukseen jäävät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimitilat vähintään 3+1 vuoden siirtymäajaksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen myötä suuri osa kuntien valtionosuustehtävistä siirtyy hyvinvointialueille. Lisäksi monet vaalikauden aikana linjatuista tehtävien ja veloitteiden laajennuksista kohdentuvat jatkossa hyvinvointialueille. Uudistuksen myötä väestön ikääntymisestä aiheutuva merkittävä menojen kasvupaine poistuu kuntataloudesta. Kuntataloudessa vallitsee kuitenkin edelleen tulojen ja menojen rakenteellinen epätasapaino. Valtio ei voi pelkästään omilla toimenpiteillään taata paikallishallinnon rahoitusasematavoitteen saavuttamista. Kunnilla on laaja itsehallinto, joten myös niiden omilla tuottavuutta lisäävillä uudistuksilla ja elinvoimaa vahvistavilla toimilla on suuri merkitys. (VM 2022:27, 91.)

Peruspalvelujen valtionosuus on 2,7 mrd. euroa v. 2023. Sen taso laskee n. 5,3 mrd. euroa edellisen vuoden varsinaiseen talousarvioon verrattuna sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen seurauksena. Uudistuksessa hyvinvointialueiden rahoitukseen siirretään peruspalvelujen valtionosuutta ja veromenetysten korvauksia alennetaan siirtyviä valtionosuustehtäviä vastaavasti. Lisäksi kuntien kunnallis- ja yhteisöverotuloa alennetaan siten, että siirrettävien tulojen yhteismäärä vastaa siirtyvien tehtävien kustannusten yhteismäärää koko maan tasolla. (VM 2022:27, 92.)

Sote-uudistuksen seurauksena kuntien toiminnan kustannukset vähenevät ja käyttötalousmenoista siirtyy pois noin puolet. Toimintamenojen laskuksi on arvioitu 54 prosenttia vuonna 2023. Sote-uudistus vaikuttaa merkittävästi myös kuntatalouden tuloihin. Kuntatalouden toimintatulojen arvioidaan laskevan noin 31 prosenttia vuonna 2023. Kuntataloudesta siirtyy sote-palveluiden myötä merkittävä määrä esimerkiksi asiakasmaksutuottoja. Lisäksi hallitus esitti talousarviossa varhaiskasvatusmaksuja alennettavaksi pysyvästi. (VM 2022:57, 59-60.)

Kuntataloudessa vuosi 2023 näyttää talouden tunnuslukujen perusteella ennätysellisen vahvalta, sillä sote-uudistuksen kuntien verotuloja leikkaava vaikutus ei näy vielä täysimääräisesti kunnallis- ja yhteisöverotuloissa. Kunnille kertyy vuonna 2023 noin 1,2 mrd. euroa enemmän vanhojen veroperusteiden mukaisia verotuloja kuin sote-uudistuksen jälkeisessä kuntataloudessa vuonna 2024. Vuosikate riittää selvästi kattamaan poistot ja toiminnan ja investointien rahavirta on noin 1,2 mrd. euroa positiivinen. Sote-uudistus vaikuttaa merkittävästi myös kuntatalouden tuloihin.

Vuosina 2024–2026 kuntatalouden toimintamenot kasvavat keskimäärin 2,9 prosenttia vuodessa. Investointien nopeimman kasvuvaiheen arvioidaan olevan jo takanapäin, mutta kasvukeskusten investointipaineiden ja koko maan laajuisen korjausvelan vuoksi investointitarpeet pysyvät mittavina. Toimintatulot kasvavat painelaskelmassa keskimäärin 0,7 prosenttia vuodessa vuosina 2024–2026. Verotulot laskevat 5,8 prosenttia vuonna 2024, mikä on seurausta siitä, että sote-uudistuksen täysimääräinen vaikutus näkyy kuntien verotuloissa viiveellä verovuoden verojen kertyessä useamman kalenterivuoden aikana. Verorahoitus kasvaa keskimäärin 3,0 prosenttia vuodessa vuosina 2025–2026. Kuntatalouden menot pysyvät vuosina 2024–2026 hieman tuloja suurempina. Vuosikate riittää kattamaan poistot kaikkina tarkasteluvuosina painelaskelmassa. Kuntatalouden tilanne helpottuu sote-uudistuksen myötä nopeimmin kasvavien menojen siirtyessä pois kuntien vastuulta. Kuntatalouteen jää menojen ja tulojen välille rakenteellinen epätasapaino, joten tuottavuutta ja tehokkuutta lisäävien rakenteellisten uudistusten tarve säilyy sote-uudistuksen jälkeinkin. Sote- ja pelastustoimen palveluiden siirtyessä hyvinvointialueille kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan menoja sopeuttamalla kaivattavat. Samanaikaisesti investointitarpeet pysyvät kuitenkin mittavina muun muassa muuttoliikkeen ja rakennuskannan iän vuoksi. Myös ilmastonmuutoksen hillintä ja sen vaikutuksiin varautuminen edellyttävät

kunnilta uusien toimintatapojen käyttöönottoa sekä investointeja muun muassa vihreään siirtymään. (VM 2022:57, 61-62.)

Valtionosuudet

Kaikilla suomalaisilla on perustuslain takaama yhtäläinen oikeus tiettyihin peruspalveluihin. Valtionosuusjärjestelmän kautta valtio osallistuu lakisääteisten kunnallisten peruspalvelujen rahoitukseen. Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta kohtuullisella verorasituksella. Tämä toteutetaan tasaamalla kuntien välisiä eroja palvelujen järjestämisen kustannuksissa sekä tulopohjissa. Peruspalvelujen järjestämisen kustannuksiin vaikuttaa se, kuinka paljon kunnan asukkaat tarvitsevat palveluita. Palvelujen järjestämisen kustannuksiin vaikuttavat muun muassa asukkaiden ikärakenne, asukastiheys, syrjäisyys, työttömyys, vieraskielisten määrä ja koulutustausta. Valtionosuusjärjestelmän kustannustekijöiden tasauksessa otetaan edellä mainitut kustannuseroja selittävät tekijät huomioon. Toisena valtionosuusjärjestelmän kiinteänä osana kuntien tulopohjaa tasataan kunnan verotulojen perusteella. (Kuntaliitto, Valtiovarainministeriö.)

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö. Vuodesta 2020 alkaen kunnille maksettavat veromenetysten kompensatiot on alettu erottaa peruspalvelujen valtionosuudesta (mom. 28.90.30) ja ne maksetaan omalta valtiovarainministeriön momentilta 28.30.35. Uudistus yksinkertaistaa järjestelmää ja lisää sen läpinäkyvyyttä. (Kuntaliitto.)

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on merkittävin osa valtionosuusjärjestelmää. Peruspalvelujen valtionosuus on laskennallinen, ja se perustuu kunnan asukkaiden palvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin. Järjestelmän laskennallisuudesta johtuen kunnalle myönnetyn valtionosuuden suuruuteen ei vaikuta se, miten kunta palvelutoimintansa järjestää ja miten paljon rahaa se niihin käyttää.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus kattaa seuraavat tehtäväalueet (1.1.2023 alkaen):

- varhaiskasvatus
- esi- ja perusopetus
- kirjastot
- yleinen kulttuuritoimi ja
- taiteen perusopetus (asukasperusteinen).

Myös esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvausjärjestelmä ja verotuloihin perustuva valtionosuuden taseus ovat osa kunnan peruspalvelujen valtionosuutta. Lisäksi kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät lisäosat, järjestelmämuutoksen taseus ja valtionosuudessa huomioon otettavat lisäykset ja vähennykset, mm. veromenetysten kompensatio. (Kuntaliitto, Valtiovarainministeriö.)

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuuden kokonaisuus käsittää aamu- ja iltapäivätoiminnan, esi- ja perusopetuksen, lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen, taiteen perusopetuksen, vapaan sivistystyön (kansalaisopistot, kansanopistot, kesäyliopistot, opintokeskukset, liikunnan koulutuskeskukset), esittävän taiteen (teatterit, orkesterit), museot sekä kunnan kirjasto- ja kulttuuritoiminnan, nuorisotyön ja liikuntatoimen. Näillä toimintamuodoilla on kullakin omat säännöksensä valtionosuuden määräytymisestä, yksikköhinnoista ja muista laskennallisista tekijöistä. (VM 2021:49, 45.)

Yhden kunnan valtionosuus saadaan, kun kunnan laskennallisesta perusteesta/kustannuksesta vähennetään kunnan omarahoitusosuus, joka on yhtä suuri (€/asukas) kaikissa kunnissa. Lisäksi kunnille myönnettävässä kunnan peruspalvelujen valtionosuudessa otetaan huomioon seuraavat tekijät:

- lisäosat: syrjäisyys, työpaikkaomavaraisuus, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, asukasmäärän kasvu ja saamelaisten kotiseutualueen kunta
- valtionosuuteen tehtävät vähennykset ja lisäykset
- verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus
- veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvaukset
- opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet

Valtionosuus maksetaan kunnille kootusti yhtenä kokonaisuutena kuukausittain viimeistään kuukauden 11. päivänä. Valtionosuus on kunnalle yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palveluiden järjestämiseen, vaan kunta päättää itse valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä. (Kuntaliitto, Valtiovarainministeriö.)

Kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti kuvaa valtion ja kuntien välistä kustannusten jakoa valtakunnallisesti. Valtion vuoden 2023 talousarvioesityksessä peruspalvelujen valtionosuusprosentti alenee 1,50 prosenttiyksiköllä. Peruspalvelujen valtionosuusprosentti laskee 23,59 prosentista 22,99 prosenttiin vuonna 2022. Valtionosuusprosentin laskua selittää pääosin vuonna 2023 käyttöön otettavat uudet hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, asukasmäärän kasvun ja syrjäisyyden lisäosat, joiden rahoitus toteutetaan valtionosuusjärjestelmän sisällä valtionosuusprosenttia pienentämällä. (VM 2022:57, 41.)

Kuntien peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2023 noin 2,7 mrd. euroa, josta varataan 10 milj. euroa kuntien valtionosuuden harkinnanvaraiseen korottamiseen. Valtionosuus laskee vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 5,2 mrd. eurolla. Muutos johtuu pääosin vuonna 2023 voimaan tulevasta sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta, josta johtuen kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta siirretään noin 5,4 mrd. euroa hyvinvointialueiden rahoitukseen. Valtionosuutta kasvattavat ennen kaikkea indeksikorotus, joka on 3,8 prosenttia ja siitä aiheutuva valtionosuuden lisäys noin 89 milj. euroa. Lisäksi valtionosuutta kasvattavat uudet ja laajenevat tehtävät, joista taloudellisesti merkittävimmät ovat varhaiskasvatuksen tukea koskevat toimenpiteet sekä sitouttava koulu yhteistyö. Yhteensä tehtävämuutokset lisäävät valtionosuuksia vuonna 2023 noin 15 milj. euroa. Valtionosuutta kasvattavat myös muun muassa valtionosuuteen aikaisemmin kohdistuneen lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan rahoitukseen liittyvän vähennyksen poistuminen sote-uudistuksen myötä, perustoimeentulotuen kuntien maksuosuuden muutos sekä pitkäaikaistyöttömien eläketukeen liittyvän vähennyksen muutos. Valtionosuutta pienentää edellä mainitun hyvinvointialueiden rahoitukseen tehtävän 5,4 mrd. euron siirron lisäksi hallituksen päättämät uudelleen kohdennukset, joiden johdosta kuntien valtionosuuksien tasoa alennetaan pysyvästi 33 milj. eurolla. Kuntien valtionosuuksien arvioidaan laskevan 65 prosenttia vuonna 2023. (VM 2022:57, 39.) Oppilas- ja opiskeluhoitolakiin liittyvät muutokset, alueelliset oppilashuollon yhteistyöryhmät ja opiskeluhoitosuunnitelmat, kasvattavat valtionosuutta 0,33 milj. euroa. (VM 2022:27, 92.) Valtion ja kuntien välistä kustannustenjaon tarkistusta ei oteta huomioon v. 2023, sillä sote-uudistuksen yhteydessä peruspalvelujen valtionosuuslakiin tehdyn siirtymäsäännöksen mukaan kustannustenjaon tarkistus tehdään seuraavan kerran vasta valtion vuoden 2025 talousarvion yhteydessä. (VM 2022:27, 92.)

Hallitusohjelmakirjausten mukaisesti kuntien järjestämistä vastuuta TE-palveluissa vahvistetaan. Ensimmäisenä toimenpiteenä on käynnistetty työllisyyden kuntakokeilut ajalle 1.3.2021–31.12.2024. Hallitus päätti puoliväliriihessä jatkaa valmistelua TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille. Työllisyyden ministeriryhmä on linjannut, että palvelut siirrettäisiin kunnalle tai useammasta kunnasta muodostuvalle yhteistoiminta-alueelle, jonka työvoimapohjan on oltava vähintään 20 000 henkilöä. Tämä vastaa käynnissä olevien työllisyyden kuntakokeilujen vähimmäiskokoa. Siirron yhteydessä luodaan rahoitusmalli, joka kannustaa kuntia kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistäväksi siten, että uudistuksella saavutetaan 7 000–10 000 lisätyöllistä. Valtio ja kunnat

jakaisivat työllisyyspalvelujen rahoitukseen liittyvää kustannusvastuuta, jolloin turvattaisiin kuntien kannusteet järjestää palveluja myös heikommassa työmarkkina-asemassa oleville. Työllisyyden edistämisen ministeriöryhmä on linjannut, että rahoitus kunnille siirtyviin palveluihin toteutetaan valtionosuusjärjestelmän kautta. TE-palvelujen siirtoa koskeva hallituksen esitys on annettu eduskunnalle syyskuussa 2022 ja palvelujen järjestämistä vastuu siirtyisi kunnille vuoden 2025 alusta. (VM 2021:49, 52-53; VM 2022:57, 47-48.)

Vaikka sote-uudistuksessa kunnilta siirtyy koko maan tasolla yhtä paljon tuloja kuin kustannuksia, voivat kuntakohtaiset siirtyvät kustannukset ja tulot poiketa merkittävästi toisistaan. Siirtyvissä sote-kustannuksissa on asukaskohtaisesti suuria eroja kuntien välillä, minkä lisäksi kunnallisveron tuotto- ja yhteisöveron kuntakohtaiset jako-osuudet poikkeavat merkittävästi kunnittain. Jotta poikkeamat kunnalta siirtyvien kustannusten ja tulojen määrässä eivät aiheuttaisi yksittäisen kunnan talouden tasapainoon merkittäviä muutoksia, kuntakohtaisia eroja rajoitetaan valtionosuusjärjestelmään sisältyvillä muutoksilla ja tasaaselementeillä. Siirtyvien kustannusten ja tulojen epäsuhtaa tasoitetaan valtionosuusjärjestelmässä niin sanotulla muutosrajoittimella, joka kasvattaa tai vähentää kunnan valtionosuuksia 60 prosentilla siirtyvien tulojen ja menojen erotuksesta. Suuri vaikutus valtionosuuden tasoon on myös järjestelmämuutoksen tasauksella, jolla rajoitetaan sote-uudistuksesta aiheutuvaa kunnan tasapainotilan muutosta. Tasapainotilan (vuosikate poistojen jälkeen) muutos rajataan uudistuksessa +/- 60 euroon asukasta kohti viiden vuoden siirtymäkauden aikana siten, ettei kunnan tasapainotila juuri lainkaan muutu uudistuksesta johtuen vielä vuoden 2023 tasolla.

Valtionosuuteen sisältyy myös muita eriä, jotka vaikuttavat eri tavoin kuntien valtionosuuteen. Veroperuste-
muutoksista johtuvat verotulomenetysten korvaukset maksetaan valtionosuuksien yhteydessä erilliseltä momentilta, mutta ne ovat kuntien kirjanpidossa valtionosuuteen rinnastuva erä. Verotulomenetysten korvaukset ovat valtionosuutta lisäävä erä, mutta ne eivät suoraan vahvista kunnan tulopohjaa vaan ovat kompensatioita kunnan kunnallisverotulojen pienentymisestä vastaavasti. Kuntien opetuksen ja kulttuurin tehtäviin maksetaan erikseen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaista valtionosuutta. Tämä rahoitus on pääosassa kuntia negatiivinen. Kunnille maksettavan rahoituksen lopputulokseen vaikuttavat osaltaan myös kotikuntakorvaukset, jotka ovat kuntien välisiä, mutta joiden maksatus hoidetaan valtionosuuksien yhteydessä. Kuntien kirjanpidossa nämä kirjataan toimintakatteeseen. Jos maksatus kokonaisuudessaan on negatiivinen, kunnalta peritään kuukausittaisina erinä kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 46 §:n 4 momentin nojalla negatiivisen maksatuksen mukainen euromäärä. (VM 2022:57, 37-38.)

Sallan kunnan vuosien 2023–2025 valtionosuusarvioiden laadinnassa on hyödynnetty Kuntaliiton vuoden 2023 ennakkollista valtionosuuslaskelmaa ja Valtionvarainministeriön vuosien 2023–2025 kuntakohtaisia painelaskelmia. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus on ennakkolaskelmassa vuoden 2022 rahoituksen tasoisena. Lopulliset päätökset vuoden 2023 valtionosuuksista tehdään valtion talousarvion hyväksymisen jälkeen aivan vuoden 2022 viimeisinä päivinä ja niihin voi tulla muutoksia myös sote-siirtolaskelmien päivittyessä vuoden 2021 lopullisten tilinpäätöstietojen valmistuttua. Valtionosuudet vuodesta 2024 eteenpäin täsmentyvät vasta vuoden 2023 loppupuolella, kun kuntien lopulliset tilinpäätöstiedot vuodelta 2022 valmistuvat. Tulee ottaa huomioon, että valtionosuuslaskelmiin sisältyy siten merkittävästi epävarmuutta. (Kuntaliitto.) Alla olevat vuosien 2023-2025 valtionosuusarviot pohjautuvat Kuntaliiton ja Valtionvarainministeriön alustaviin laskelmiin.

Sallan kunnan valtionosuudet					
euroa	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Peruspalvelujen valtionosuus *	18 842 978	19 079 456	3 822 646	4 271 204	4 141 204
- josta verotulojen tasaus	3 047 898	2 852 602	1 172 938	1 281 361	1 242 361
Opetus- ja kulttuuritoimen valtion osuus	-191 474	-138 413	103 748	103 748	103 748
Veromenetysten kompensaaot mom. 28.90.35 v 2020 alkaen	2 209 240	2 421 747	765 048	765 048	765 048
Verotulojen maksun lykkäysmenettely, kompensaaion palautus		-12 798			
*Sis. sote-erät:					
Muutosrajoitin			-616 936	-616 936	-616 936
Siirtymätasaus			571 373	571 373	571 373
Valtionosuudet yhteensä	20 860 744	21 349 992	4 691 442	5 140 000	5 010 000

Verotulot

Kunnan verotulot muodostuvat kunnallisverosta, yhteisöveron osuudesta ja kiinteistöverosta. Vuonna 2021 koko maan verotuloista kunnallisveron osuus oli noin 81,1 %, yhteisöveron osuus noin 11,2 %- ja kiinteistöveron osuus noin 7,7 %. (Veronsaajien palvelu, 2021.) Vuonna 2021 Sallan kunnan verotuloista kunnallisveron osuus oli 74,9 %, yhteisöveron osuus noin 14,5 % ja kiinteistöveron osuus noin 10,6 %.

Kuntien verotulojen arvioidaan olevan vuonna 2022 yhteensä noin 26,5 mrd. euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna verotulot kasvaisivat vajaalla 4 prosentilla. Verotulojen kasvua selittävät erityisesti suotuisa tulo- ja työllisyyskehitys. Sote-uudistus vaikuttaa merkittävästi kuntien verotuloihin vuonna 2023. Jotta kokonaisveroaste ei kasvaisi, kunnallisveroprosentteja alennetaan kaikissa kunnissa 12,64 prosenttiyksiköllä. Lisäksi yhteisöverotulojen jako-osuutta pienennetään kolmanneksella ja valtion jako-osuutta kasvatetaan vastaavasti. Koska sote-uudistus ei vaikuta kiinteistöveroon, sen suhteellinen osuus kuntien verotuloista kaksinkertaistuu nykyiseen verrattuna. Vuonna 2023 verotulojen ennustetaan pääosin sote-uudistuksen johdosta laskevan 46,5 prosenttia. Kuntien verotulokertymä jää vuonna 2023 poikkeuksellisesti normaalia korkeammalle tasolle, sillä osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tilittyy vuodelle 2023 vanhojen kunnallisveroprosenttien ja yhteisöverotulojen jako-osuuksien mukaisesti. Veroperustemuutosten aiheuttamat vaikutukset kuntien verotuottoon kompensoidaan nettomääräisesti kunnille. Yhteisöveron osalta kompensoinnit toteutetaan verojärjestelmän sisällä jako-osuutta muuttamalla, sen sijaan ansiotuloveroperusteiden muutosten kompensoinnit toteutetaan vuoden 2020 talousarvioesityksestä lähtien erillisen määrärahamomentin kautta. Väestörakenteen ja työllisyyden kehitys vaikuttavat ratkaisevasti yksittäisten kuntien veropohjaan ja siten tulojen muodostumiseen. (VM 2022:57, 60, 62-63.)

Kuntataloudessa vuosi 2023 näyttää talouden tunnuslukujen perusteella ennätysellisen vahvalta, sillä sote-uudistuksen kuntien verotuloja leikkaava vaikutus ei näy vielä täysimääräisesti kunnallis- ja yhteisöverotuloissa. Kunnille kertyy vuonna 2023 noin 1,2 mrd. euroa enemmän vanhojen veroperusteiden mukaisia verotuloja kuin sote-uudistuksen jälkeisessä kuntataloudessa vuonna 2024. (VM 2022:57, 61.)

Sallan kunnan veroprosentit ja kunnallisveron kehitys 2014–2023:

Tuloveroprosentti		Kiinteistöveroprosentit		
verovuosi	tulovero	yleinen	vakituinen asunto	muu asunto
2014	20,50	1,35	0,60	1,20
2015	20,50	1,35	0,60	1,20
2016	20,50	1,35	0,60	1,20
2017	20,50	1,35	0,60	1,20
2018	20,50	1,35	0,60	1,20
2019	20,50	1,25	0,55	1,30
2020	20,25	1,25	0,55	1,45
2021	20,25	1,25	0,55	1,45
2022	20,25	1,25	0,55	1,45
2023	7,61	1,15	0,41	1,45

Sallan kunnan vuoden 2023 talousarvion perusteena oleva tuloveroprosentti on 7,61. Yleinen kiinteistöveroprosentti on 1,15, vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 0,41 ja muiden kuin vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 1,45. Voimalaitosten veroprosentti on 3,10. Tuloveroprosentti on sote-uudistuksesta johtuen lainsäädännön mukaisesti 12,64 %-yksikköä alhaisempi kuin vuonna 2022. Vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti on noin 25 prosenttia alhaisempi kuin vuonna 2022 ja yleinen kiinteistöveroprosentti noin 8 prosenttia alhaisempi vuoteen 2022 verrattuna.

Verotuloja arvioidaan kertyvän vuonna 2023 yhteensä 6,8 milj. euroa. Kunnallisvero arvioidaan kertyvän noin 4,2 milj. euroa ja yhteisöveroja noin 1,2 milj. euroa. Kiinteistöverokertymän arvioidaan olevan noin 1,4 milj. euroa.

Sallan kuntatalouden piirteitä

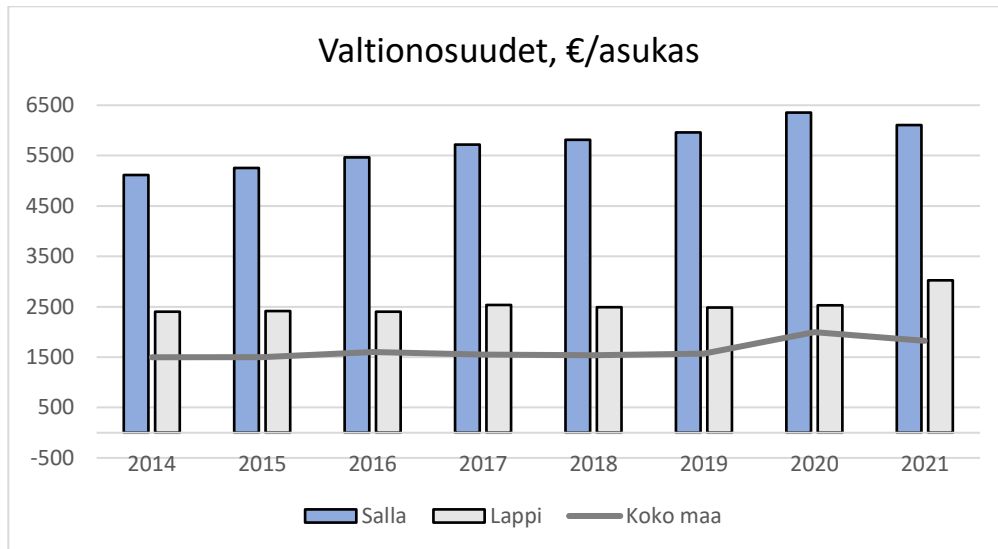
Valtuuston 13.12.2022 § 76 vahvistamassa vuoden 2022 talousarviossa vuosikatetta arvioitiin kertyvän 1 278 146 euroa ja tilikauden alijäämäksi arvioitiin -85 567 euroa. Kunnan toimintakate on vuoden 2022 syyskuun lopussa -23,3 miljoonaa euroa, eli toimintakate on parantunut 0,9 miljoonaa euroa edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Tämä johtuu erityisesti sähkön myyntituottojen kasvusta. Syyskuun loppuun mennessä vuosikatetta on kertynyt 2,7 milj. euroa, mikä on 1,8 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna vastaavaan aikaan. Vuosikatteeseen ovat vaikuttaneet positiivisesti syyskuun loppuun mennessä kertyneet sähkön myyntituotot sekä talousarviossa arvioitua ja edellisuotta suuremmat valtionosuudet ja verotulot. Syyskuun loppuun mennessä valtionosuuksia on saatu noin 0,5 milj. euroa ja verotuloja noin 0,3 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna vastaavaan aikaan. Vuoden 2020 alussa levinnyt koronaviruspandemia ja siihen liittyvät hallituksen rajoitustoimet ovat vaikuttaneet kunnan tulo- ja menokehitykseen edelleen vuonna 2022. Toimintakulujen kasvusta huolimatta tämänhetkinen tilinpäätösennuste vuodelle 2022 näyttää noin 2,1 milj. euroa ylijäämää, koska kertyneet sähkön myyntituotot, saadut avustukset, verotulot ja valtionosuudet ovat toteutumassa talousarviossa arvioitua suurempina. Kunnalla on taseessa 10,2 milj. euroa edellisiltä tilikausilta kertynyttä ylijäämää.

Sallan kuntakonsernin vuosikate oli 4,8 milj. euroa vuonna 2021, eli 1 397 euroa/asukas. Kuntakonsernin tilikauden tulos oli 2,1 milj. euroa ylijäämäinen. Sallan kuntakonsernin taseessa on 11,9 milj. euroa edellisiltä tilikausilta kertynyttä ylijäämää.

Seuraavassa tarkastellaan Sallan kunnan ja kuntakonsernin taloudellista tilannetta tunnuslukujen kautta verraten Lapin ja Manner-Suomen tilanteeseen vuosina 2014–2021. Tunnusluvut esitetään asukasta kohden.

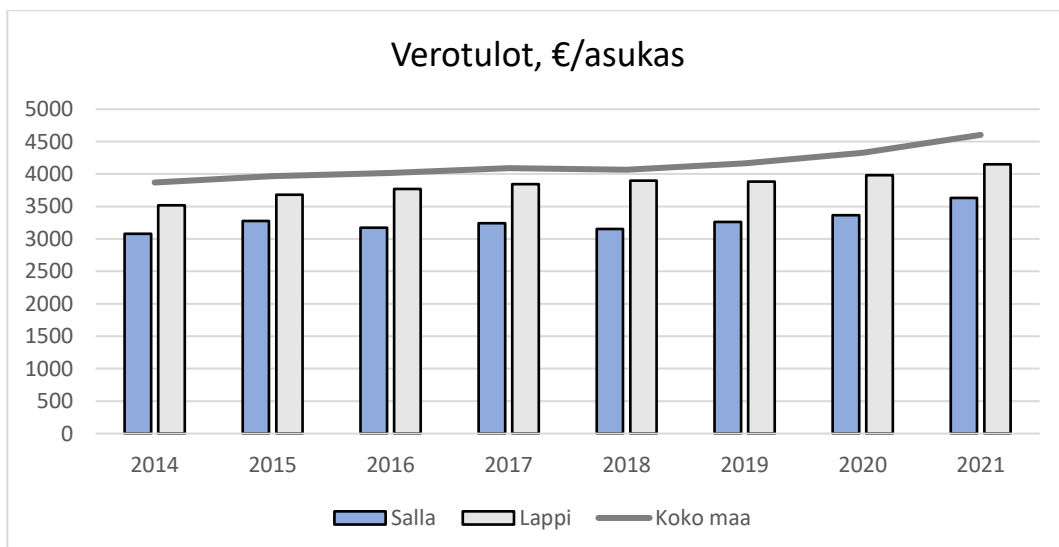
Tarkastelussa hyödynnetään valtionosuus- ja verotulokertymää, vuosikatetta, konsernin yli- ja alijäämää sekä konsernin lainakantaa.

Valtionosuudet kohdistuvat peruspalveluiden järjestämiseen ja investointimenoihin. Sallan kunnan valtionosuudet (euroa / asukas) ovat kasvaneet tarkastelujakson aikana vuoteen 2020 saakka, jolloin ne kasvoivat merkittävästi koronapandemian johdosta.

Valtionosuuksien kehitys 2014–2021. Lähde Kuntaliitto.

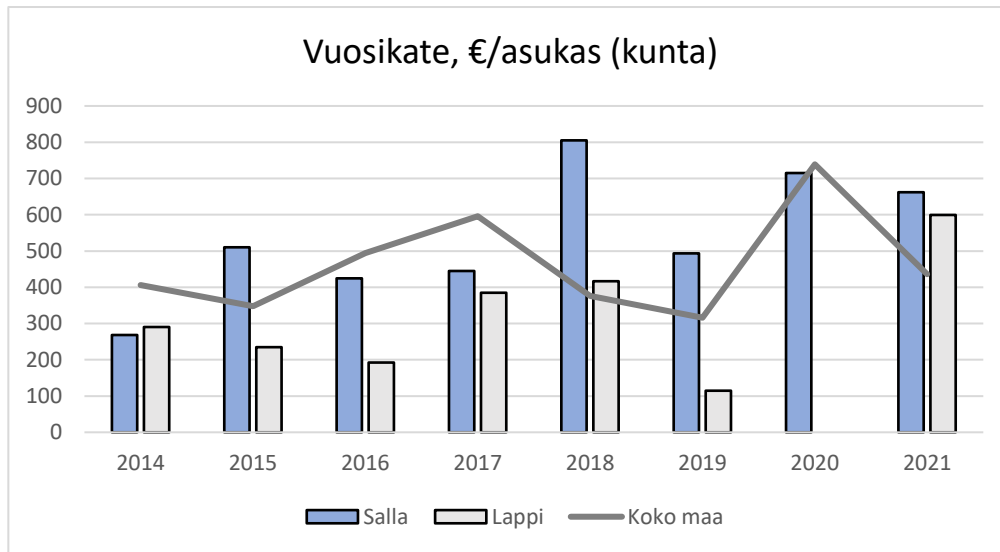
Sallan kunnan verotulokertymät ovat olleet asukasta kohti koko tarkastelujakson ajan vertailukohteisiin nähden matalammat. Verotulot kertyvät tuloveroista, yhteisöveron jako-osuuden tuotosta ja kiinteistöveroista.

Verotulojen kehitys 2014–2021. Lähde Kuntaliitto.

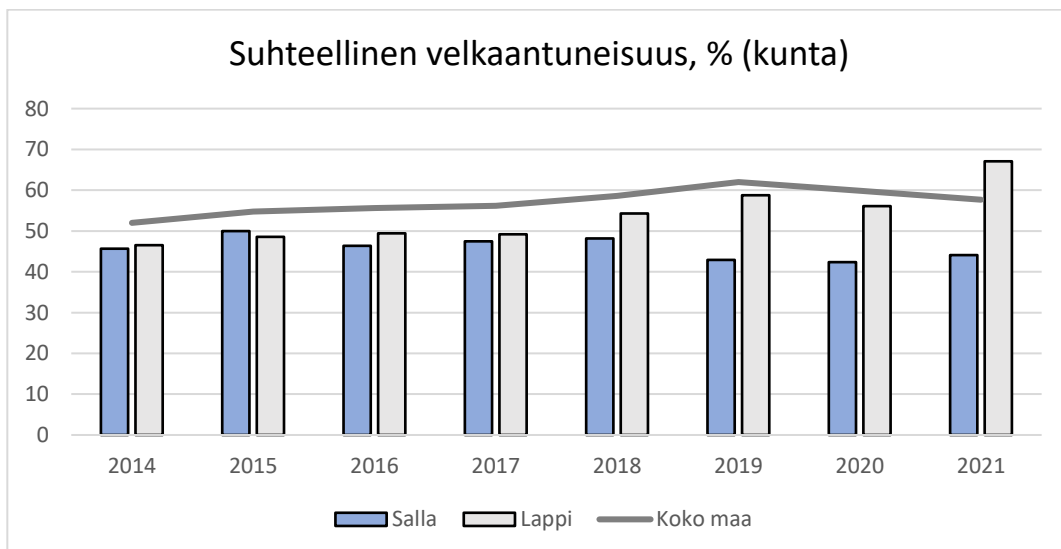
Vuosikate on tuloslaskelman summa, joka kuvaa riittävätkö kunnan toiminta- ja verotulot sekä valtionosuudet kattamaan kunnan toimintakulut. Vuosikate osoittaa sen rahoituksen, joka käyttötalouden menojen maksamisen jälkeen jää käytettäväksi mm. lainojen lyhennyksiin ja investointeihin. Lähtökohtaisesti tulo-rahoitus on riittävä, mikäli vuosikate on vähintään poistojen suuruinen. Vuosikatteen ollessa

miinusmerkkinen kunnan tulot eivät riitä edes käyttötalousmenojen kattamiseen. Tasapainoinen talous edellyttää positiivista vuosikatetta.

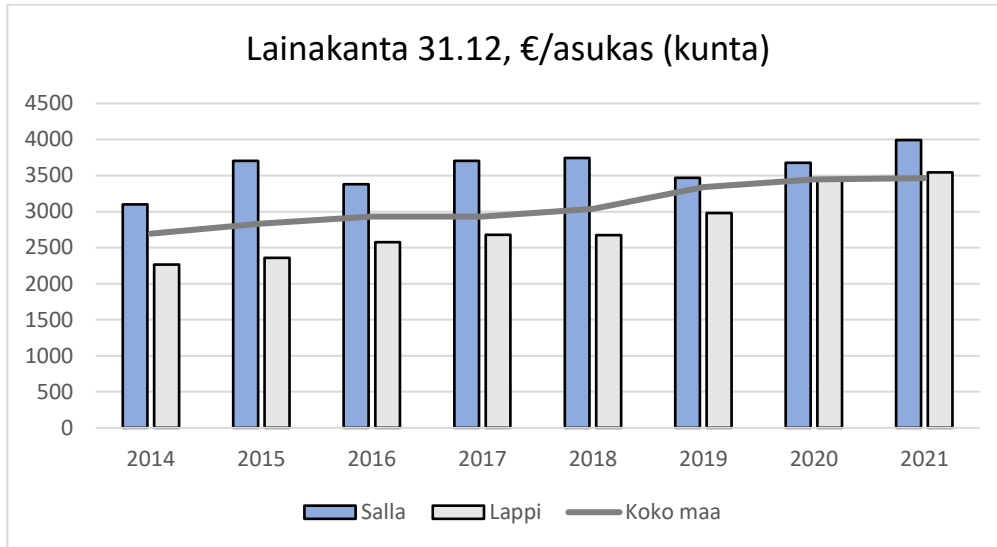
Vuosikatteen kehitys 2014–2021. Lähde Kuntaliitto.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot koostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja valtionosuuksista. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo- ja säästökäytöllä.

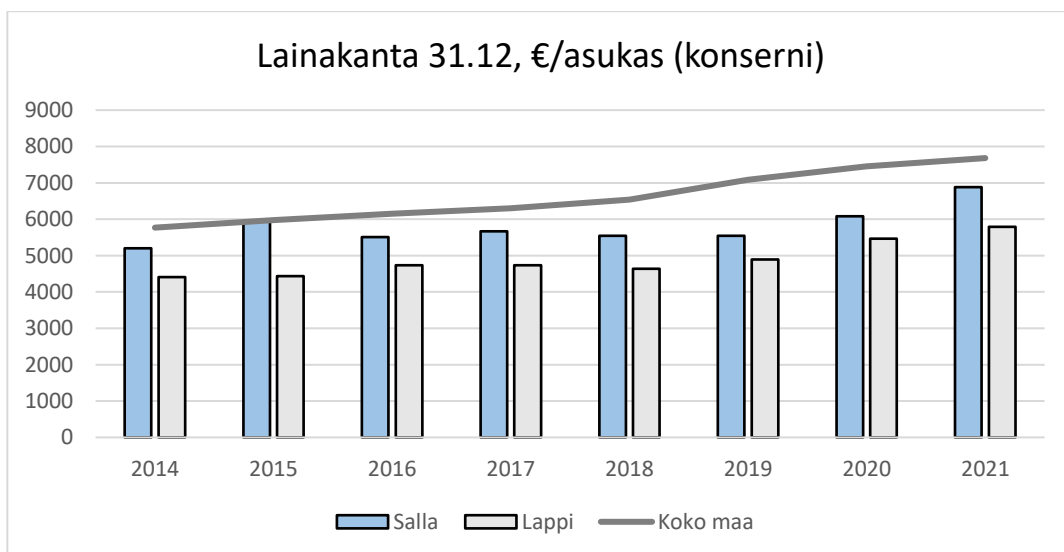
Suhteellisen velkaantuneisuuden kehitys 2014–2021. Lähde Kuntaliitto.

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla lainakanta tilinpäätösvuoden päättämispäivän mukaisella asukasmäärällä. Sallan kunnan lainamäärää ovat vuoteen 2019 saakka kasvattaneet investoinnit, jotka ovat kohdistuneet suurelta osin Sallan kunnan sosiaali- ja terveyskeskukseen. Sosiaali- ja terveyskeskuksen investoinnit saatiin päätökseen vuonna 2019. Vuosina 2020 ja 2021 suurimpina investointikohteina ovat olleet Toimintakeskuksen saneeraus opetuskäyttöön ja Koulukeskuksen saneeraus.

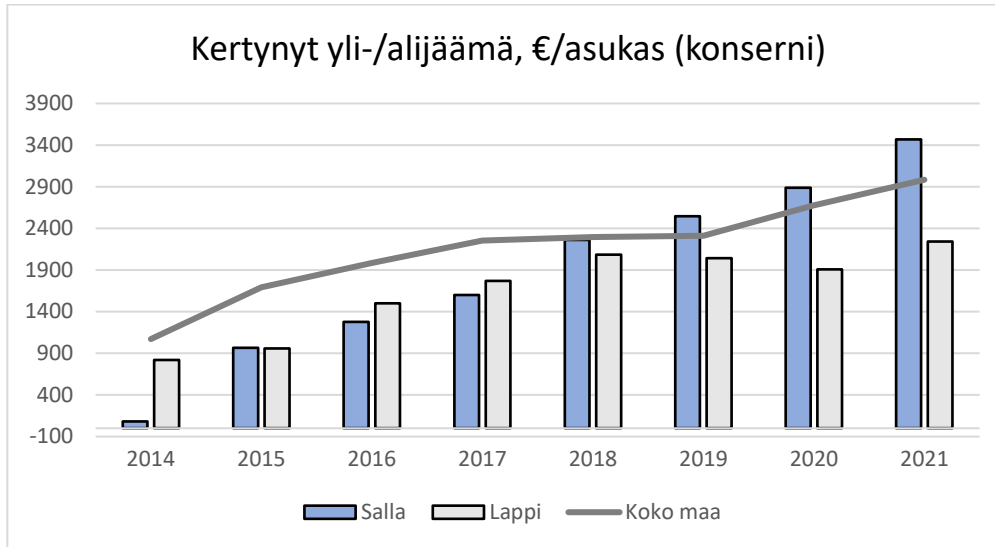
Sallan kunnan lainakannan kehitys 2014–2021. Lähde Kuntaliitto.

Koko kuntakonsernia tarkasteltaessa lainamäärä asukasta kohti on esitetty alla. Sallan kuntakonsernin lainakanta on maan keskitason alapuolella.

Sallan kuntakonsernin lainakanta 2014–2021. Lähde Kuntaliitto.

Sallan kuntakonsernin kertynyt yli-/alijäämä luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrät. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvouden päättämispäivän mukaista kunnan asukasmäärää. Sallan kuntakonsernin kumulatiivinen tulos on ollut positiivinen yhtäjaksoisesti vuodesta 2013 alkaen.

Sallan kuntakonsernin kertynyt yli-/alijäämä 2014–2021. Lähde Kuntaliitto.

Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2024–2025

Sallan kunnan vuoden 2023 talousarvio on 142 544 euroa ylijäämäinen. Taloussuunnitelmavuosien 2024 ja 2025 tilikauden tulos on alijäämäinen (-29 606 ja -27 512), mutta taloussuunnitelma vuosille 2023-2025 on kokonaisuutena tasapainossa. Vuoden 2023 talousarvion toimintakate on -9 752 183 euroa. Toimintatuottojen talousarviotavoite vuonna 2023 on 4 347 038 euroa. Toimintamenoihin varataan vuoden 2023 talousarviossa -14 099 221 euroa. Talousarviovuoden 2023 verotulot ovat 6 726 191 euroa ja valtionosuudet 4 691 442 euroa.

Sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen tehtävien siirtyminen Lapin hyvinvointialueelle 1.1.2023 muuttaa merkittävästi kunnan tulo- ja menorakennetta. Tulo- ja menorakenteeseen vaikuttaa myös maatalousyrittäjien lomituspalveluiden siirtyminen 1.1.2023 Muhoksen kunnan hoidettavaksi.

4. ELINVOIMA

Elinvoiman käsite on hyvin laaja. Siihen kuuluvat tosiasiasa tavalla tai toisella kaikki kunnan palvelut ja myös muiden toimijoiden kunnan alueella järjestämät ja tuottamat, näistä merkittävimpana hyvinvointialueen järjestämät sotepalvelut 1.1.2023 lukien. Kyse ei siten ole pelkästään esimerkiksi elinkeinopalveluista. Toisaalta elinvoimaan vaikuttavat laajemmat kansalliset ja kansainväliset ratkaisut ja ulottuvuudet. Saavutettavuus, työperäinen maahanmuutto, EU:n linjaukset jne. Nämä ovat kunnasta riippumattomia ja vaikuttavat väistämättä elinvoimaan joko positiivisesti tai negatiivisesti. Kun tämä ymmärretään ja se, miten kaikki vaikuttaa kaikkeen ja kokonaisuus on enemmän kuin osiensa summa, ollaan oikealla polulla. Kunnan tulee huolehtia omista toimintoistaan ja samalla tehdä vahvaa edunvalvontaa suhteessa valtioon, EU:hun ja muihin toimijoihin.

Oman ennustamattoman tekijänsä elinvoimaan tuovat yllättävät kriisit: Covid-19 pandemia ja Ukrainan sota taloudellisine seurausvaikutuksineen näistä traagisina esimerkkeinä.

Sallan omat palvelut ja toiminnot ovat elinvoiman näkökulmasta laadukkaita ja hyvin resursoituja. Varhaiskasvatus, koulu, toinen aste lukio ja aloitettu ammatillinen koulutus, koulutusvienti ja sen kehittäminen vahvistavat osaamista ja ovat merkittäviä peruspalveluja asukkaille ja Sallaan muuttoa harkitseville. Vapaa-ajan palvelut kaikinensa ovat kuntakokoon nähden erinomaisella tasolla. Kaavoituksen ja maapolitikan sekä teknisen toimen tehokkaan palvelutarjonnan merkitys korostuu entisestään, kun haetaan kasvua ja lisätuloja mm. yritysten investoinneista ja muusta rakentamisesta.

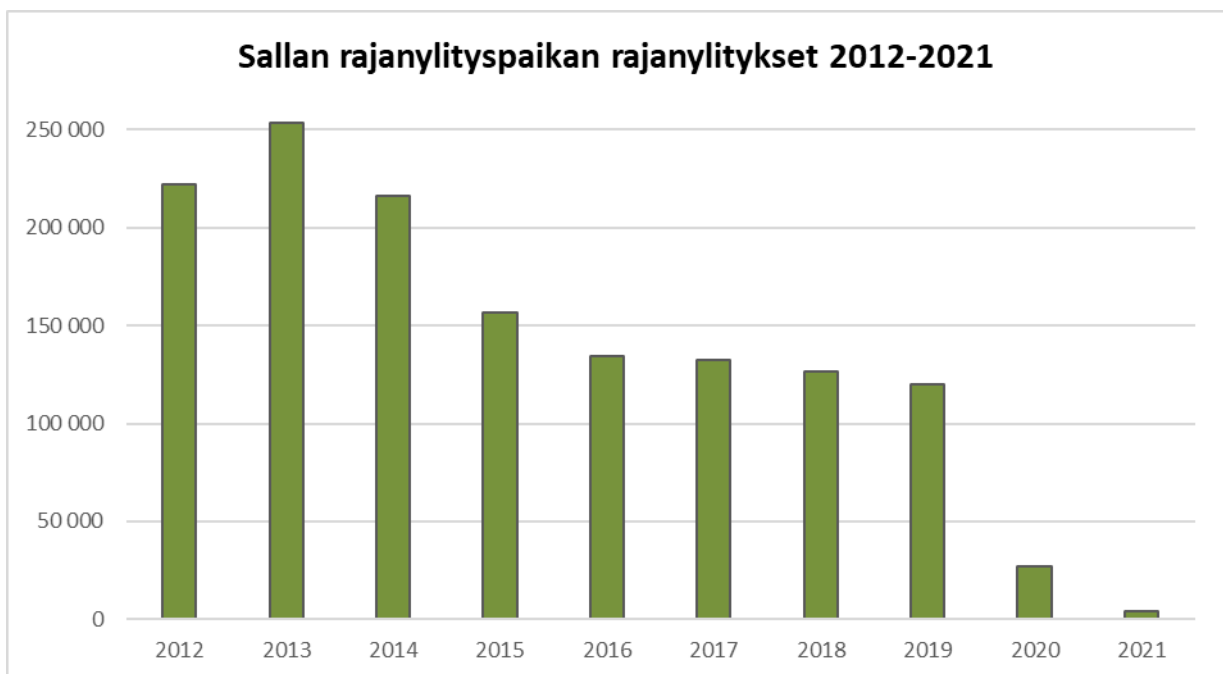
Sallan kansallispuiston perustaminen antoi meille suuren mahdollisuuden kasvattaa, ei pelkästään matkailua vaan elinvoimaa yleensä. Tämä näkyy jo nyt investointipuolella, tonttikysynnässä ja rakentamisessa.

Sallan kansainvälinen lukio toimii aktiivisesti kansainvälisistä kriiseistä huolimatta. Lukiossa on opiskelijoita eri puolilta Venäjää ja nyt myös Myanmarista. Kansainvälisyyttä ja koulutusta yleensä kehitetään edelleen. Ammatillinen koulutus on aloitettu Ammattiopisto Lappian kanssa tehtävällä yhteistyöllä ja sen lisäksi oppisopimuskoulutus. Viimemainittuihin liittyy vahvasti paikallinen yritys yhteistyö. Keskiössä on osaavan työvoiman saanti Sallan avaintoimialojen yrityksille.

Covid-19, koronaviruksen vaikutusten vähentyessä oli tavoitteena ja näköpiirissä rajaliikenteen kasvu ja siihen liittyen ostos- ja muun matkailun elpyminen. Helmikuussa alkanut Ukrainan sota muutti tilanteen radikaalisti ja tällä hetkellä rajaliikenne on erittäin vähäistä ja näkymä tulevaisuuteen hämärän peitossa. Samalla rajat ylittävien hankkeiden CBC Kolarctic -rahoitusohjelma lopetettiin ja Salla, Itä-Lapin ohella menetti merkittävät hankerahoitusvarat kuluvalle ohjelmakaudelle (2021-2027). Lähialueyhteistyö Kuolan alueelle ja Sallan ystävyyskaupunkeihin on keskeytyksissä. Tässä tilanteessa haetaan kumppanuuksia sekä rahoitus- ja muita yhteistyömahdollisuuksia pohjoismaista ja Euroopasta.

Ukrainan sota ja sen aiheuttamat taloudelliset seuraamukset ovat myös mahdollisuus. Valtiosihteerien Itä-Suomi -työryhmän esityksestä on toteutumassa opintolainan hyvityskokeilu, missä olemme Itä-Lapin kuntien kanssa mukana. Tämä edistää osaavan työvoiman ja asukkaiden saantia. Kriisissä korostuu kotimaisen energian ja puuraaka-aineiden merkitys. Tämä näkyy tuulivoimahankkeiden ja sallalaisen energia- ja muun puun kysynnän ja korjuumahdollisuuksien kasvuna. Raideliikenteen merkitys korostuu samoin tiestön peruskorjausten tarve ja toteuttaminen. Kemijärvi-Salla rata ja Kantatie-82 ovat edunvalvonnan kärkiä.

Rajanylitysten tilastot antavat meille perustellun syyn vaatia erilaisia kompensatioita ja tukea elinkeinojemme vahvuusvaatimien investointien toteuttamiseen.

Lähde: Rajavartiolaitos

Lapin maakunnan ja Itä-Lapin seutukunnan näkymät

Merkittävin tulossa oleva hallinnollinen ja toiminnallinen muutos maakuntatasolla on soten hyvinvointialueiden toiminnan alkaminen 1.1.2023. Kyseessä on niin iso muutos, että sen toimeenpano vie vuosia. Sallan kunta on osaltaan valmistautunut muutokseen mm. kiinteistöriskeihin liittyvillä ratkaisuilla. Näillä toimenpiteillä on päästy tilanteeseen, missä kunnalta hyvinvointialueelle vuokrataan vain sellaisia tiloja, mitkä ovat toiminnassa välttämättömiä ja sekä kunnoltaan että toiminnallisilta ratkaisuiltaan sellaisia, että ne palvelevat järkevää ja tehokasta palveluiden tuottamista. Kunnan tehtävänä on osaltaan huolehtia normaali edunvalvonnassa siitä, että palvelut Sallassa säilyvät.

Positiivista koko Lapin kannalta on Kemin Metsä Groupin biotehdashankkeen valmistuminen. Se lisää puun kysyntää samoin kuin Oulun Stora Enson miljardi investointi. Venäjän puun tuonnin loppuminen vahvistaa omien käytettävissä olevien puuraaka-aineiden vahvempaa käyttöönottoa. Tämä lisää infra- ja logistiikkainvestointeja, vahvistaa osaltaan mahdollisuutta ottaa Sallan rata liikennöintiin.

Lapin kansainvälisen matkailun elpyminen luo positiivista taloudellista näkymää sekä maakunta-, alue- että kuntatasolle.

Lappi ja sen erämaiset harvaan asutut seudut ovat voittajia sekä matkailussa että vakituksessa asumisessa houkuttelevina vaihtoehtoina.

Itä-Lapin suurhankkeet (Sokli ja biosellutehdas) odottavat edelleen päätöksiä ja investointien vahvistumista. Viime mainitussa omistajuuden siirtyminen Suomen valtion omistamalle yhtiölle on myönteinen seikka.

Tuulivoiman tuotannon merkittäviä lisäyksiä on rakenteilla ja valmistelussa Suomessa, Lapissa ja Itä-Lapissa. Maatuulivoima on lähivuosien tae Suomen energian omavaraisuuden turvaamisessa ja kohtuullisen sähkön hinnan saavuttamisessa. Itä-Lapissa ja Itä-Suomessa haetaan yhteistyössä TEM:n, Puolustusministeriön, puolustusvoimien, tuulivoimatoimijoiden sekä alueen kuntien ja maakuntien kesken ratkaisuja tuulivoiman ja puolustusvoimien tutkajärjestelmien yhteensovittamisessa. Toteutuessaan hyöty-/haittasuhteeltaan hyväksyttävät tuulivoimapuistot tuovat kunnille merkittäviä kiinteistöverotuloja ja maanomistajille vuokratuloja.

Sallan näkymät

Sallan kunnan näkymät vuodelle 2023 ja tulevaisuuteen ovat moninaiset. Toisaalta hyvinvointialue ja soteuudistus kaikinensa haastaa meitä. Toisaalta meillä on merkittäviä positiivisia kehittymismahdollisuuksia eri elinkeinoissa. Lopputulos kaikinensa riippuu kyvystämme vastata haasteisiin ja saada vahvuudet ja mahdollisuudet realisoitumaan.

Soteuudistus on lähtökohtaisesti kustannusneutraali ottaen huomioon siirtymäajan eri ratkaisut mm. valtionosuuksiin liittyen. Tässä vaiheessa on vaikea tarkkaan ennustaa tulevien vuosien talouden kehitystä. Toisaalta ennustettavuus kunnan näkökulmasta paranee, kun esimerkiksi kalliit erikoissairaanhoidon kustannukset eivät ole enää kunnan vastattavia. Talouden haasteisiin on paras keino se, miten kunta pystyy itse lisäämään muita tuloja. Elinkeinopolitiikan tehokkuus, kunnan aktiivisuus, imago, kyky, rohkeus ja tahto tehdä yhteistyötä sekä kunnan sisällä että ulospäin, ovat niitä asioita mitkä erottavat menestyjät selviytyjistä.

Matkailun kasvu oli vahvaa vuonna 2021 kotimaisten matkailijoiden runsaan määrän vuoksi. Kansainväliset matkailijat ovat palanneet ja vuosi 2023 sekä tulevaisuus näyttävät positiivisilta. Salla kiinnostaa matkailijoita erämaisyydellään, aitoudellaan ja laadukkailla palveluillaan.

Sallan kansallispuiston perustaminen lisättynä aiempaan matkailun suotuisaan kehitykseen antaa elinkeinoillemme kokonaisuutena ja kunnan kehitykselle laajasti positiiviset kasvumahdollisuudet. Kansallispuiston myötä vuonna 2022 tehtiin jo merkittäviä investointeja luontomatkailuinfraan ja työ jatkuu vuonna 2023. Vielä

merkittävämpää on se, että jo kansallispuisto aloitteemme valmistelun yhteydessä ennustetut positiiviset vaikutukset kaupallisiin ja muihin investointeihin ovat toteutuneet ja toteutumassa. Kokonaisuutena arvioiden kansallispuisto vahvistaa merkittävästi kunnan elinvoimaa ja kuntalaisten hyvinvointia.

Monipuolinen muu elinkeinorakenteemme antaa edellytykset kestäväälle elinvoiman kasvulle. Metsiemme merkitys korostuu entisestään huoltovarmuuden ja kotimaisen teollisuuden kasvavien raaka-ainetarpeiden vuoksi. Kantatie 82 -peruskorjaus ja Kemijärvi-Salla radan liikennöinnin aloittaminen ovat realistisia ja luovat kasvua ja elinvoimaa. Raideliikenteen merkitys yleensä kasvaa ilmastonmuutoksen, ekologisuuden, liikenneturvallisuuden ja myös puolustuksellisten näkökohtien vuoksi. Soklin kaivoshanke on Suomen valtion omistaman yhtiön käsissä ja hanketta valmistellaan määrätietoisesti. Soklin rataoptio on todellinen pitkäntähtäimen kuljetusratkaisuihin liittyvä asia, mikä osaltaan vaikuttaa Sallan radan liikennöintiratkaisuihin. Rakenteilla olevat, rakenteille tulevat ja uudet tuulivoimahankkeet ovat jo tulevana vuonna ja toteutumisen mahdollistuessa lähitulevaisuudessa merkittävin elinvoiman kasvun mahdollistava uusi tulonlähde niin kunnalle kuin maanomistajille ja sitä kautta aluetaloudelle,

Maaseutuelinkeinot, metsätalouden lisäksi poroelinkeino ja lähiruuan tuotantoon liittyvät monet olemassa olevat ja kehitettävät uudet yritykset ja meillä tehtävät erinomaiset huipputuotteet ovat osa Sallan tunnettuutta ja kykyä erottautua. Tämän sektorin merkitys korostuu entisestään, kun omavaraisuus, raaka-aineiden puhtaus ja lähiruuan ekologisuus saavat koko ajan enemmän ja enemmän merkitystä kuluttajien keskuudessa.

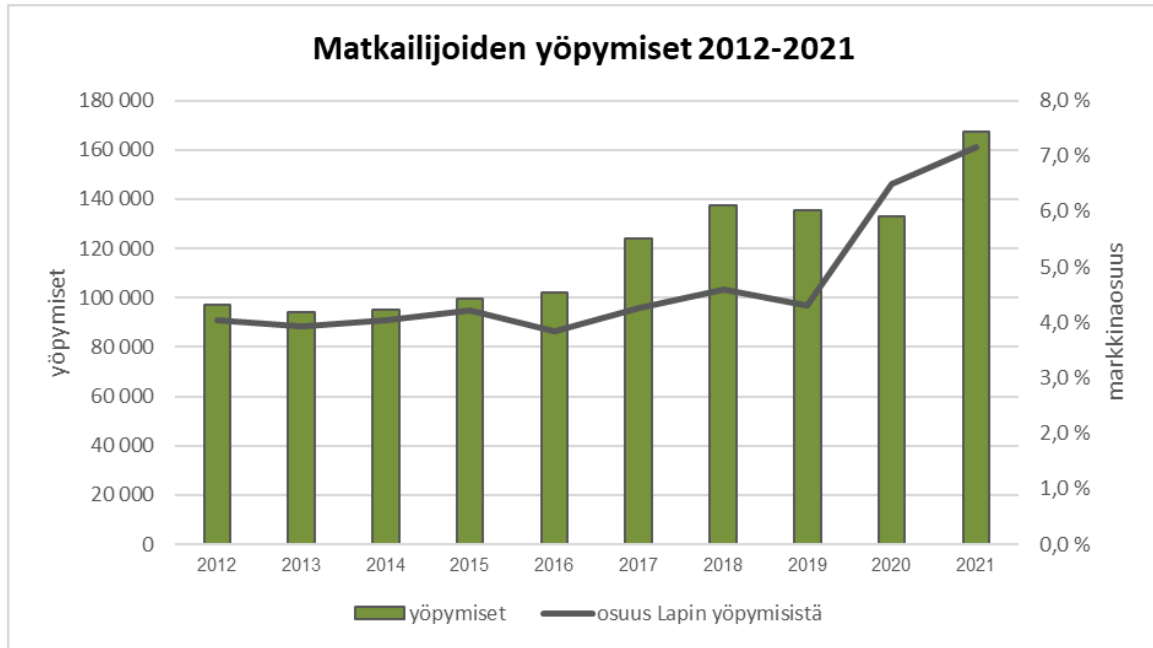
Asukkaiden viihtyvyyttä tulee vahvoin kunnan omin toimin tukea huolehtimalla palveluiden laadusta ja saavutettavuudesta sekä panostamalla vahvasti kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden (Hytetu) edistämiseen. Sillä on työllisyyden, laadukkaiden peruspalvelujen ja yritystoiminnan vireyden lisäksi keskeinen merkitys uusien asukkaiden ja työntekijöiden saantiin.

Sallan matkailu

Vuonna 2021 rekisteröitiin Sallassa kotimaisten matkailijoiden ansiosta enemmän majoitusvuorokausia kuin koskaan aiemmin, yhteensä 168 000 yöpymistä. Kotimaisten yöpyjien osuus oli lähes 94 % koronan aiheuttamista matkustusrajoituksista johtuen. Kansainvälinen matkailu käynnistyi joulukuussa 2021, jolloin kansainvälisten matkailijoiden osuus oli 30 % kaikista matkailijoista. Vuoden 2021 TOP3 majoituskuukaudet olivat maaliskuu, heinäkuu ja syyskuu, mikä on ilahduttavaa ympärivuotisuuden kehittymisen kannalta. Liikevaihdon osalta vuonna 2021 monissa yrityksissä jäätiin silti koronaa edeltävästä ajasta kansainvälisten asiakkaiden puuttumisen takia. Sallan markkinaosuus Lapin yöpymisistä kasvoi 7,1 prosenttiin vuonna 2021 (vrt. 6,5 % v. 2020).

Talvella 2022 (tammi-huhtikuu) Sallan rekisteröidyt yöpymisvuorokaudet kasvoivat 8,3 % verrattuna edelliseen vuoteen kansainvälisten matkailijoiden paluun ansiosta. Kesäkuukausien matkailijamäärät sen sijaan tipahtivat edellisestä kesästä, mutta jäivät kuitenkin plussalle verrattuna koronaa edeltävään kesään 2019. Tulevan talvikauden varaustilanne näyttää hyvälle.

Joulukuussa 2021 valmistui Sallan matkailutuloselvitys vuodelta 2019, jonka perusteella välitön matkailutulo oli Sallassa 11,9 miljoonaa euroa ja matkailutyöllisyys 96 henkilötyövuotta vuonna 2019. Matkailutyöllisyyden osuus kaikkien toimialojen henkilötyövuosista oli peräti 24,8 %. Tämä tarkoittaa sitä, että noin joka neljäs Sallassa yksityisellä sektorilla työskentelevä sai tulonsa matkailusta.

Lähde: Lapin liitto

Sallan kansallispuisto perustettiin 1.1.2022 ja kansallispuiston avajaisia vietettiin menestyksekkäästi kesäkuussa 2022. Kesällä 2022 Metsähallitus mm. uusi palveluvarustusta kansallispuiston alueella ja Phenomena of Arctic Nature -hankkeessa rakennettiin lisää arktisten luonnonilmiöiden katselupaikkoja Sallaan.

Sallaan on saapunut vuoden aikana ennätysmäärä kotimaisia ja kansainvälisiä lehdistömatkoja sekä kansainvälisiä matkanjärjestäjävierailuita, joita organisoitiin yhteistyössä Matkalle Sallaan ry:n, Sallan kansallispuistoon valmistautumishankkeen, Gateway to Land of National Parks -hankkeen ja Kestävästi kasvua kesään Itä-Lapissa -hankkeen kanssa. Hankkeiden kautta on panostettu myös matkailun ympärivuotisuuden edistämiseen esim. Itä-Lapin kiertomatkatuotteiden kehittämisen, asiakasprofiloinnin, saavutettavuuden edistämisen, kansainvälisten markkinointitapahtumien sekä lukuisten kansainvälisten ja kotimaisten markkinointikampanjoiden avulla.

Tärkeänä matkailun kehittämisen painopistealueena on ollut kestävä matkailu. Sallan kestävä matkailun digitalisaatio -hankkeessa on viety käytäntöön vuonna 2020 valmistuneen Sallan kestävä matkailun strategian mukaisia toimenpiteitä sekä luotu kestävä matkailun mittaristoa Sallaan.

Tammikuussa 2021 julkaistu Save Salla -ilmastokampanja herätti mielenkiintoa myös vuonna 2022. Kampanja on palkittu useilla kansainvälisesti merkittävillä palkinnoilla, kuten esimerkiksi pääpalkinto Grand Prix:llä ja kuudella leijonalla Cannes Lions -kilpailussa sekä kahdeksalla arvostetulla Pencil-palkinnolla D&AD-kilpailussa, hopealla Kuntamarkkinoinnin SM-kisoissa Suomessa sekä kymmenillä muilla palkinnoilla. Kampanja on kaikkien aikojen palkituin suomalaisen mainostajan kampanja.

Hoiva- ja hyvinvointialan kehittyminen

Sallan kansallispuisto ja matkailun positiivinen kehitys tukevat hoiva- ja hyvinvointialan kasvua, sekä uusien yritysten että työpaikkojen syntymistä suoraan tälle sektorille ja sitä tukeville palveluille.

Sallan kunnan hoiva- ja hyvinvointiklusterin kokonaiskonseptia (2018 MasterPlan) kuvattiin elävän ja hyvinvoivan keskustan kautta. Kokonaisuus muodostui (suluissa toteutuneita):

- 1) asumisen eri muodoista (ikäihmisten ja erityisryhmien asumisyksiköt ja uudet vuokra-asunnot)
- 2) aktiviteeteistä, tekemisestä ja toiminnasta (kaikenikäisten leikki- ja liikuntapaikka)
- 3) kaupallisista ja julkisista palveluista (uusi päivittäistavarakauppa)
- 4) lähiympäristön viihtyisyydestä ja virkistyksestä (Kansantien uudistaminen, muut liikennejärjestelyt ja Ruuhijoen ulkoilureitin jatkaminen)
- 5) Sallan tunturikeskuksen tarjonnasta ja kävijöistä (kansallispuisto, luontomatkailuinfra ja majoitus- ja muut palvelut).

Sallan kunnan hoiva- ja hyvinvointiklusterissa yhdistyvät julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin tarjoamat hoiva- ja hyvinvointipalvelut sekä niitä tukeva muu kokonaisuus. Klusteri tukee vahvasti alueen yrittäjyyttä ja elinvoimaa. Klusterin avulla matkailijat ja kuntalaiset pääsevät nauttimaan paikallisten tuottamista palveluista, mutta se tarjoaa myös paikallisille mahdollisuuden hyödyntää matkailuelinkeinon kautta avautuvia mahdollisuuksia. Matkailijoille kehitetään edelleen uusia hyvinvointipalveluja, jotka pohjautuvat paikalliseen historiaan, kulttuuriin ja luontoon. Korona lisäsi kotimaan matkailua sekä kotimaisten että kansainvälisten matkailijoiden kiinnostusta Sallan tyyppisiä erämaisia ja luontoon tukeutuvia matkailualueita kohtaan. Tämä tukee hoiva- ja hyvinvointipalvelujen ja siihen liittyvien toimintojen kasvua ja investointeja sekä myös uusien vakituisten asukkaiden saantia.

Asuminen ja rakentaminen

Sallan kuntakonsernin tavoitteena on kehittää kunnan eri osa-alueita viihtyisinä kokonaisuuksina, kirkonkylä, Sallatunturin matkailukeskus ja muut loma- ja matkailualueet sekä kylät eri puolilla kuntaa. Sallaan on muuttanut viime vuosina ja muuttaa edelleen uusia asukkaita. Eläköitymisen ja yritysten kasvun kautta tulee avoimeksi koko ajan työpaikkoja. Laadukkaiden perus- ja vapaa-ajanpalvelujen lisäksi riittävä ja muuttajille sopiva ja monipuolinen asuntotarjonta on lopulta tärkein muuton ja paikkakunnalle pysyvämmän jäämisen tae. Konkreettiset toimet asuntotarjonnan lisäämiseksi on aloitettu ja niitä jatketaan aktiivisesti vuonna 2023. Asuntojen kysyntä kohdistuu kirkonkylän ja Sallatunturin lisäksi eri puolille kuntaa, mikä on positiivista.

Kunnalla on velvollisuus ja valmius edistää edelleen uusien asuntojen rakentamista. Toteuttamiseen haetaan ratkaisuja, missä yksityiset toimijat olisivat pääroolissa ja kunta olisi kumppanina. Viime kädessä kunnan tulee varautua uusien vuokra-asuntojen rakentamiseen, mikäli yksityinen rakentaminen ei lähde riittävästi liikkeelle.

Tonttien riittävyys on hyvä sekä kunnalla että yksityisillä. Vuonna 2023 keskitytään tonttien markkinointiin ja myyntiin ja investointien aikaansaamiseen.

Etätö, asuminen ja työntekeminen sekä viihde-elektronikan käyttö ja yhä enemmän myös monien julkisten ja yksityisten palvelujen sähköinen käyttö vaativat toimivia, varmoja ja nopeita tietoliikenneyhteyksiä. Kuntana olemme osaltamme panostaneet laajakaistayhteyksien kehittämiseen, edistämiseen ja toteuttamiseen. Kuntakonsernin tonttien ja kiinteistöjen osalta painopiste on kirkonkylällä ja Sallatunturissa. Eri hankerahoitusten ja tukien avulla pyritään mahdollistamaan eri puolille kuntaa toteuttamismahdollisuuksia.

5. VÄESTÖ JA TYÖLLISYYS

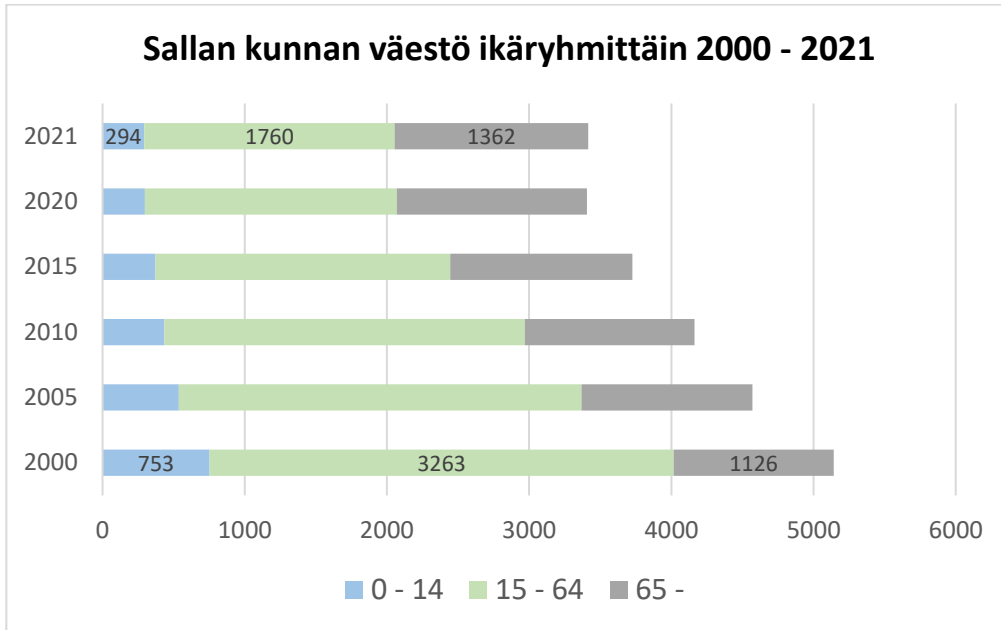
Vuoden 2021 lopussa Lapin väkiluku oli 176 494 asukasta eli 171 asukasta vähemmän kuin edellisellä vuonna. Väkiluku on pienentynyt Lapissa vuodesta 2011 alkaen 6 836 asukkaalla (-3,7 %). Tilastojen mukaan Lapissa oli vuoden lopussa työvoimaa 80 380 henkilöä (2020), työpaikkoja 68 370 (2020) ja alueen bruttokansantuote 6,9 miljardia euroa (2019). (Lapin suhdannekatsaus 2021.)

Sallan kunnan väkiluku on pienentynyt vuodesta 2012 vuoteen 2021 noin 1,4 – 2,8 prosentilla vuosittain. Poikkeuksellisesti väkiluvun kehitys oli positiivinen vuosina 2020 ja 2021, kun väkiluku kasvoi 0,2 - 0,3 % vuosittain. Tilastokeskuksen väestön ennakkotilaston mukaan Sallan kunnan väkiluku on laskenut vuoden 2022 aikana. Syyskuun lopussa väestön ennakkotilaston mukainen väkiluku oli 3 343 (-2,1 %). Osaavan työvoiman saaminen ja siihen liittyen mm. riittävä asuntotarjonta ja palvelujen monipuolisuus vahvistavat vetovoimaamme ja uusien asukkaiden saantia. Syksyllä 2022 on aloitettu toisen asteen opiskelun ja koulutusviennin laajentaminen lukiokoulutuksesta ammatilliseen koulutukseen ja oppisopimusopiskeluun yhteistyössä Ammattiopisto Lapin ja paikallisten yritysten kanssa. Nämä toimet vahvistavat työllisyyttä ja luovat edellytyksiä yritysten kasvulle.

Sallan kunnan väkiluku vuosina 2012–2021

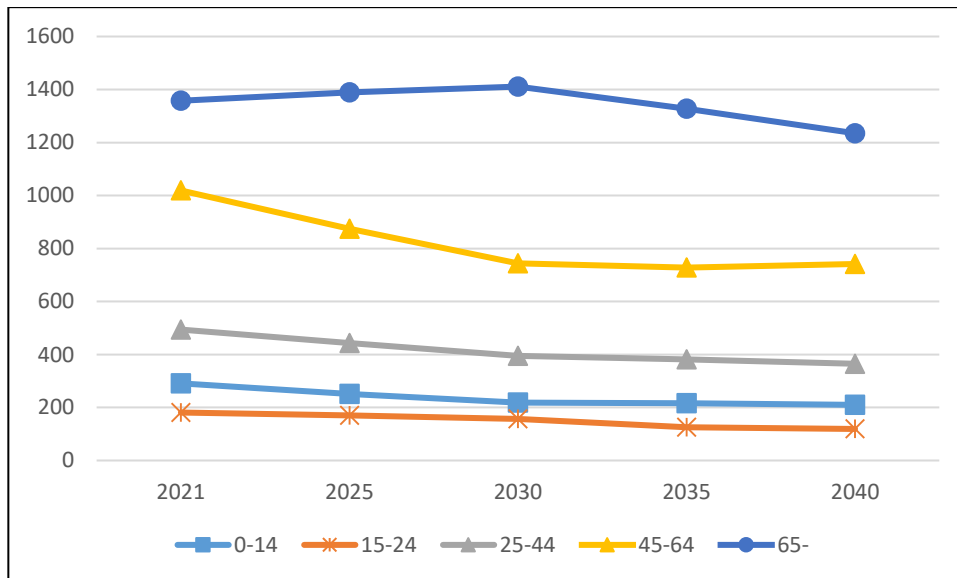
SALLA	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Väkiluku	3 979	3 890	3 781	3 727	3 653	3 575	3 491	3 400	3 407	3 416
Väkiluvun muutos edellisestä vuodesta, %	-1,8	-2,2	-2,8	-1,4	-2,0	-2,1	-2,3	-2,6	+0,2	+0,3
Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä, %	9,4	9,5	9,5	10,0	9,6	10,0	10,0	9,0	8,7	8,6
15-64 -vuotiaiden osuus väestöstä, %	60,1	58,6	57,2	55,6	55,1	53,3	52,3	52,2	52,0	51,5
Yli 64 -vuotiaiden osuus väestöstä, %	30,6	31,9	33,3	34,4	35,2	36,6	37,7	38,7	39,3	39,9

Lähde: Tilastokeskus

Lähde: Tilastokeskus

Talousarviovuonna keskeisenä tavoitteena on eri toimin tukea kuntalaisten hyvinvointia Covid19-epidemian jälkeisen elpymisen ja Ukrainan sodan negatiivisten talousvaikutusten todellisuudessa. Elinvoimaa ja kuntalaisten taloutta vahvistetaan kunnan omilla investoinneilla ja yksityisten investointien edistämällä sekä kunnan omalla työllistämällä ja työllisyyttä muutoin tukevilla toimilla. Uusien asukkaiden ja työntekijöiden saamiseen panostetaan edelleen vahvasti.

Ennuste Sallan kunnan väestön määrän kehityksestä ikäryhmittäin vuoteen 2040. Lähde: Tilastokeskus (30.9.2021).

Seuraavassa taulukossa on Sallan alueella työssäkäyvien (Sallan työpaikkojen) määrä toimialoittain vuosina 2018 - 2020. Vuonna 2020 työpaikat vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna. Eniten vähenivät majoitus- ja ravitsemistoiminnan, maa- ja metsätalouden sekä kuljetus, kaupan- ja varastointialan työpaikat. Alat, joissa työpaikkojen määrä lisääntyi, oli terveys- ja sosiaalipalvelut, hallinto- ja tukipalvelutoiminta sekä

kotitaloudet. Covid-19 pandemian vaikutus näkyy vuoden 2020 tilastoissa kaikissa, mikä tulee ottaa huomioon arvioitaessa niitä.

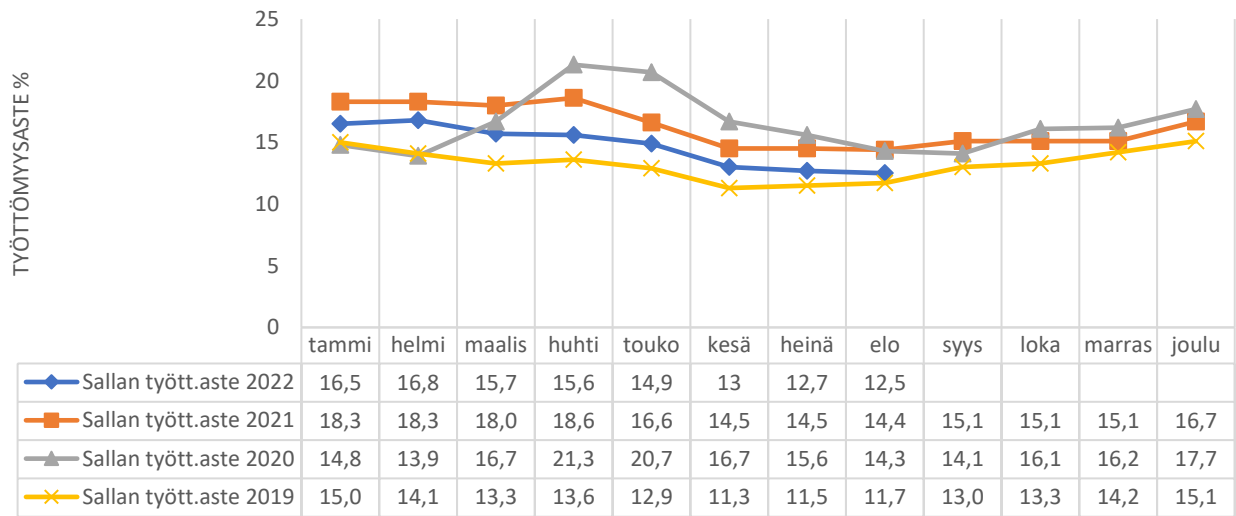
Salla	2018	2019	2020
	Alueella työssäkäyvät	Alueella työssäkäyvät	Alueella työssäkäyvät
Yhteensä	1 067	1 084	1 038
Maatalous, metsätalous ja kalatalous	147	144	117
Kaivostoiminta ja louhinta	2	3	4
Teollisuus	15	17	20
Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	8	8	9
Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito	13	9	11
Rakentaminen	31	32	25
Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	70	65	57
Kuljetus ja varastointi	53	62	42
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	85	87	52
Informaatio ja viestintä	3	4	4
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	6	6	4
Kiinteistöalan toiminta	7	10	9
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	25	25	23
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	54	61	75
Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	143	153	149
Koulutus	56	52	52
Terveys- ja sosiaalipalvelut	270	264	290
Taiteet, viihde ja virkistys	27	24	26
Muu palvelutoiminta	30	40	43
Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön	7	4	11
Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	0	0	0
Tuntematon	15	14	15

Sallan alueella työssäkäyvät 2018-2020. Lähde: Tilastokeskus

Alla oleva kaavio kuvaa Sallan työttömyyden kehitystä kuukausittain vuosilta 2019-2022. Sallan työttömyys on laskenut tasaisesti vuoden 2022 helmikuusta alkaen ja oli elokuussa 12,5 %, kun vastaava luku oli vuotta aikaisemmin 14,4 %.

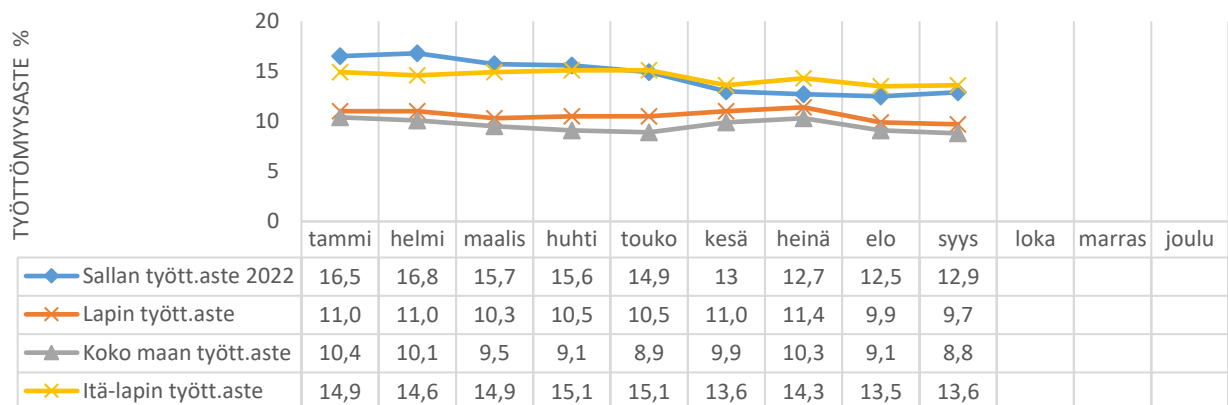
TYÖTTÖMYYDEN KEHITYS SALLASSA V. 2019 - 2022

Työllisyyskatsaus. Lähde: Lapin ELY-keskus

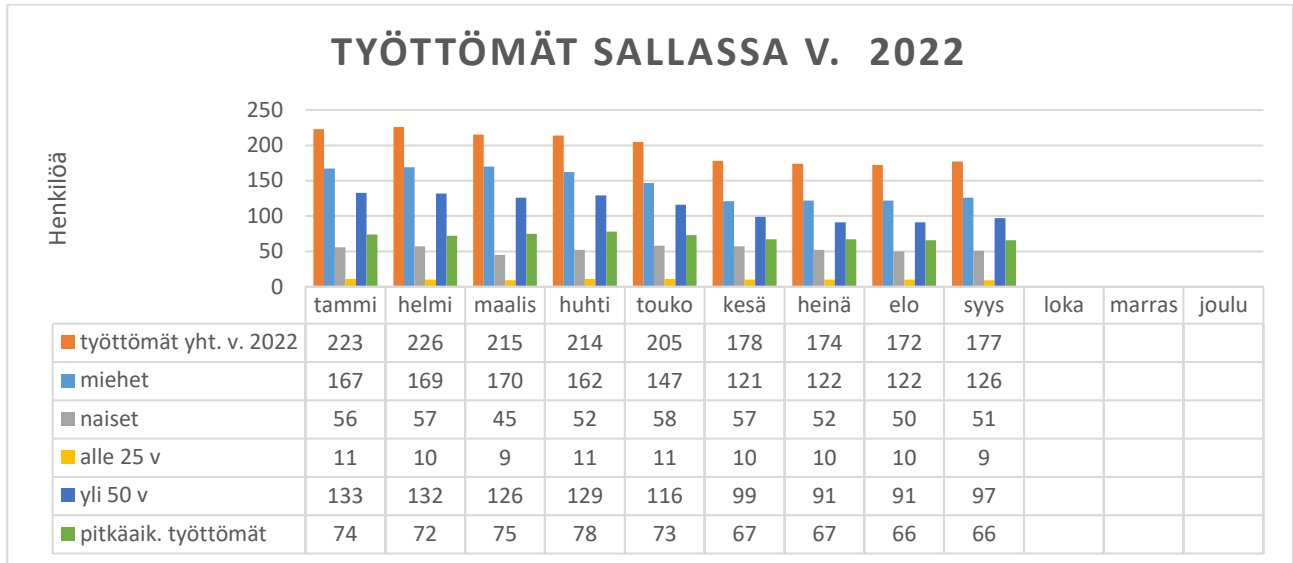
Sallan työttömyysaste oli syyskuussa 2022 alhaisempi, kuin koko Itä-Lapin syyskuun työttömyysaste. Työttömyysaste laski Sallassa vuoden alusta syyskuuhun mennessä 3,6 prosenttiyksikköä. Lapin, koko maan ja Itä-Lapin työttömyysasteissa alenema on ollut 1,3 - 1,6 prosenttiyksikköä.

TYÖTTÖMYYSASTE V. 2022 SALLA - ITÄ-LAPPI - LAPPI - KOKO MAA

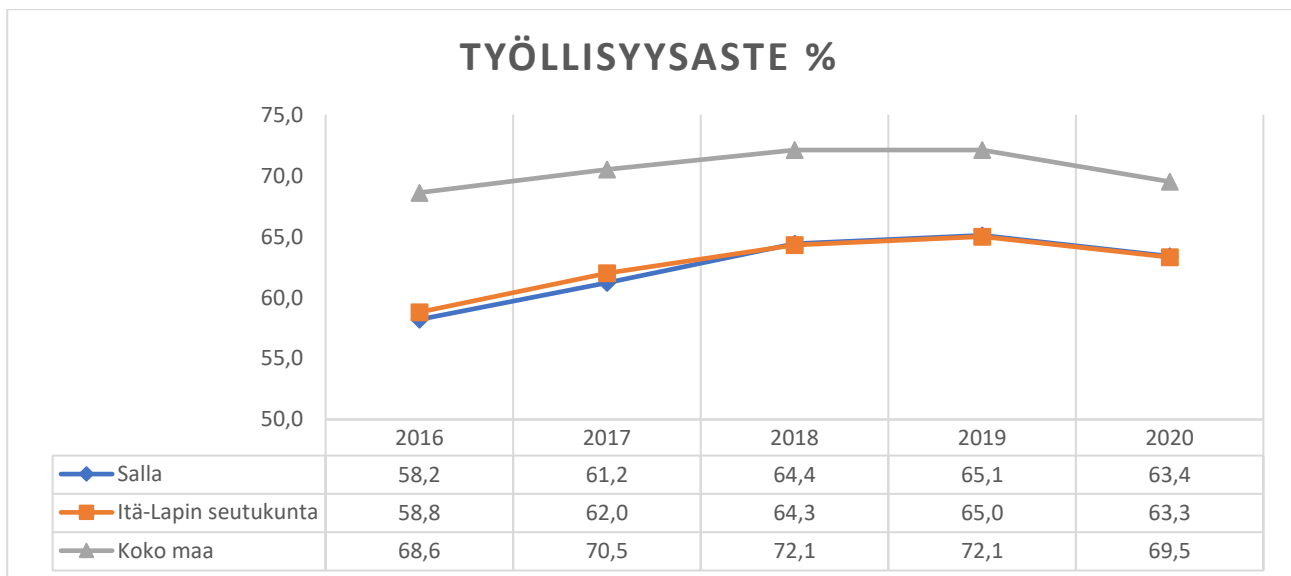
Työllisyyskatsaus. Lähde: Lapin ELY-keskus

Seuraava kaavio kuvaa Sallan työttömien ikärakennetta sekä pitkäaikaistyöttömyyden tilannetta v. 2022. Sallan työttömistä suurin osa on miehiä. Syyskuussa miesten osuus työttömistä oli n. 71 %. Maastokauden alkaminen näkyy aikaisempien vuosien tapaan positiivisena muutoksena miesten ja erityisesti yli 50- vuotiaiden työttömyystilanteessa.

Työllisyyskatsaus. Lähde: Lapin ELY-keskus

Sallan työllisyysaste on kehittynyt samansuuntaisesti kuin Itä-Lapin seutukunnassa ja koko Suomessa. Vuonna 2020 Sallan työllisyysaste oli 63,4 %. Alla olevassa kaaviossa Sallan, Itä-Lapin seutukunnan ja koko maan työllisyysasteen kehitys v. 2016 –2020.

Lähde: Tilastokeskus

Sallan kunnan työllisyyspalveluiden tavoitteena on auttaa Sallassa toimivia työnantajia rekrytointiin liittyvissä asioissa ja edistää työnhakijoiden työllistymistä avoimille työmarkkinoille. Työllisyyspalveluita ovat mm. asiakkaiden ohjaus ja neuvonta työllistämisen ja työllistymisen tueksi, kunnan työllistämistoimet palkkatuen avulla, koululaisten ja opiskelijoiden kesätyöt sekä yritys yhteistyö. Työllisyyspalvelut on yhteistyökumppani mm. kunnan eri hallintokuntien, paikallisten toimijoiden sekä työllistymistä edistävien hankkeiden ja verkostojen kanssa.

Sallan kunnan palkkatukityöllistämisen tavoitteena on ehkäistä pitkäaikaistyöttömyyttä ja edistää työnhakijoiden työllistymistä avoimille työmarkkinoille. Työllisyyspalveluihin sisältyy myös kunnan oppisopimustuki yrityksille, Sallan kunnan oma aktiivimalli, jonka tavoitteena on kannustaa työttömiä ottamaan vastaan myös

lyhytkestoisia töitä ja aktivoida eri toimijoita ideoimaan uutta työllisyyttä edistävää toimintaa Sallaan sekä työmarkkinatuen kuntaosuus.

Kunnan työllisyyspalvelut jatkaa v. 2023 alkaen Lapin TYP -verkostossa yhteistyökumppanin roolissa. Lapin TYP (työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu) on yhteistoimintamalli, jossa työ- ja elinkeinotoimisto, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos yhdessä arvioivat yhteispalvelua tarvitsevien työttömien palvelutarpeen, suunnittelevat palvelut työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiseksi kokonaisuudeksi ja vastaavat yhdessä työttömien kanssa työllistymisprosessin etenemisestä ja seurannasta.

6. TOIMINNAN TALOUDELLISUUSTAVOITTEET (kunta)

Talouden ulottuvuus	Mittari	Tavoite	Tp2021
Tulojen ja menojen tasapainotus			
Tulorahoituksen riittävyys juoksevien menojen kattamiseen	Vuosikate, miljoonaa euroa	> 1,00	2,3
Tulorahoituksen riittävyys pitkän aikavälin menojen kattamiseen			
*Lainojen hoitamiseen	Lainanhoitokate	> 1,5	1,2
*Investointien rahoittamiseen	Investointien tulorahoitus, %	> 75	99,4
Pitkän aikavälin tulorahoituksen suhteellinen suuruus	Vuosikate, euroa/asukas	> 250	662
Rahoitusasema			
Kunnan vakavaraisuus	Omavaraisuusaste, %	> 50,00	49,12
Vieraan pääoman määrä	Lainamäärä, miljoonaa euroa	< 10	13,6
Vieraan pääoman suhde tulorahoitukseen	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	< 40,00	44,05
Kunnan maksuvalmius	Kassan riittävyys, päivää	> 1	21,0
Kertynyt ylijäämä/alijäämä	Ylijäämä/alijäämä, euroa/asukas	> 500	2 989
Tulo- ja menorakenne			
Kunnallisveron taso	Tuloveroprosentti	19,50	20,25
Kiinteistöveron taso	Kiinteistöveroprosentti, yleinen	0,93	1,25
	Kiinteistöveroprosentti, vakituinen asuinrakennus	0,41	0,55
	Kiinteistöveroprosentti, muu kuin vakituinen asuinrakennus	0,93	1,45
Toimintatuottojen osuus toimintakuluista	%	> 22,00	19,41

IV KÄYTTÖTALOUSOSA

1. KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Tulosalue: Tilivelvöllinen:	1.1 Vaalit Keskusvaalilautakunnan sihteeri
Palvelussuunnitelman kuvaus:	Tehtäväalue sisältää kuntavaalien, aluevaalien ja valtiollisten vaalien järjestämisen. Kunnassa hoidetaan vaalit omana työnä. Vaalit hoidetaan Oikeusministeriön antamien ohjeiden mukaisesti virheettömästi, viivytyksettä ja taloudellisesti.
Arvio toimintaympäristön muutoksista:	Lapin Hyvinvointialueen aluevaalit tullaan toimittamaan tulevaisuudessa kuntavaalien yhteydessä.

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Valtuuston hyväksymät tavoitteet						
Asiakas:						
Äänestämisen mahdollis- taminen kuntalaisille ma- talalla kynnyksellä	Riittävien äänestysmah- dollisuuksien tarjoaminen		k/e	k/e	k/e	k/e

Perustelut:	Kunnassa on yksi äänestysalue. Varsinaisessa äänestyksessä ja ennakoäänestyksessä äänestyspaikkana on Kirkonkylä/Kirjasto, sekä ennakoäänestyksessä myös kiertävä vaaliauto ja laitosäänestys. Suunnitelmakaudella toimitetaan useat vaalit. Vuoden 2023 huhtikuussa toimitetaan eduskuntavaalit. Vuoden 2024 tammikuussa toimitetaan presidentinvaalit ja kesäkuussa europarlamenttivaalit. Vuoden 2025 huhtikuussa toimitetaan alue- ja kuntavaalit. Valtiollisissa vaaleissa oikeusministeriö suorittaa kunnille kertakorvauksen, joka oli esim. v. 2019 eduskuntavaaleissa 2,20 €/äänioikeutettu.
-------------	---

Talous, euroa

Tuloarviot ja määrärahat	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toimintatuotot	4 239		6 500	13 000	7 500
Toimintamenot	-18 213	-10 750	-9 447	-13 625	-17 720
Toimintakate (netto)	-13 974	-10 750	-2 947	-625	-10 220

	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Poistot ja arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-13 974	-10 750	-2 947	-625	-10 220

2. TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tulosalue: Tilivelvollinen:	2.1 Tarkastustoiminta
Palvelussuunnitelman kuvaus:	Tarkastustoiminnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Lisäksi tarkastuslautakunta arvioi, miten valtuuston tilikaudelle asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ovat toteutuneet. Tilintarkastusyhteisö valitaan voimassa olevan hallintosäännön mukaan viiden tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten. Tarkastuslautakunta ylläpitää sidonnaisuusrekisteriä ja ilmoittaa sidonnaisuuksista kunnanvaltuustolle.
Arvio toimintaympäristön muutoksista:	Vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä siirtyy hyvinvointialueille 1.1.2023.

Perustelut:	Tarkastuslautakunta toimii yhteistyössä ammattitilintarkastajan kanssa. Kunnan tilintarkastuksesta on tehty vuonna 2022 sopimus KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy:n kanssa tilikaudelle 2022-2026.
-------------	---

Talous, euroa

Tuloarviot ja määrärahat	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toimintatuotot					
Toimintamenot	-15 166	-21 000	-22 660	-22 660	-22 660
Toimintakate (netto)	-15 166	-21 000	-22 660	-22 660	-22 660

	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Poistot ja arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-15 166	-21 000	-22 660	-22 660	-22 660

3. KUNNANHALLITUS

Tulosalue: Tilivelvollinen:	3.1 Elinvoimapalvelut / Hallinto Kunnanjohtaja
Palvelussuunnitelman kuvaus:	Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Elinvoimajaosto toimii elinkeinoelämän rajapinnassa kehittämistä ja eri elinkeinojen näkemyksien yhteensovittamista koordinoivana toimielimenä. Vastuualue sisältää kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen, elinvoimajaoston, kunnanjohtajan palkkauksen, edustuksen ja ystävyyssuntatoiminnan menot. Lisäksi vastuualue sisältää sähköyhtiöiden edellyttämät määrärahavaraukset.
Arvio toimintaympäristön muutoksista:	Covid-19 viruksen aiheuttamat suorat negatiiviset taloudelliset vaikutukset ja terveyshaitat alkavat väistyä. Kansainvälinen matkailu palautuu koronaa edeltävään aikaan. Sallan kansallispuisto luo merkittävän elinvoima- ja imago vaikutuksen.

	<p>Kansallispuisto on saanut aikaan jo nyt merkittäviä investointeja erityisesti luontomatkailuinfraan ja positiivisena vaikutuksena seuraavat yritysten investoinnit maajoitukseen ja muihin palveluihin. Ukrainan sota ja sen seurausvaikutukset aiheuttavat merkittäviä haasteita mm. energian ja kuljetuskustannusten nousun muodossa. Venäjän rajaliikenne on vähäistä ja vaikutus on negatiivinen ostos- ja muuhun matkailuun. Kunnan vahva elinkeinojen toimintaedellytyksiä tukeva rooli ja konkreettiset elinkeinojen ja yritysten toimintaan vaikuttavat toimenpiteet ovat tässä tilanteessa entistä tärkeämpiä. Uusien investointien ja työpaikkojen syntyyn ja uusien asukkaiden saantiin liittyvät hankkeet ja muut toimenpiteet luovat pohjaa kestäväälle taloudelle ja kunnan elinvoiman vahvistumiselle. Kunnan omilla investoinneilla ja työllistämällä on edelleen vahva positiivinen merkitys. Kaavoituksessa ja infran sekä palvelutason parantamisessa ja muissa yritysten toimintaedellytysten synnyttämisessä tulee toimia määrätietoisesti ja yritysinvestoinneille edellytyksiä synnyttäen. Merkittävien uhka on osaavan työvoiman saanti. Kunta on panostanut koulutuksen monipuolistamiseen, mikä mahdollistaa ammatillisen- ja oppisopimuskoulutuksen Sallassa. Tämä on konkreettinen teko osaavan työvoiman turvaamisessa. Verkostomainen yhteistyö sekä eri elinkeinojen näkemysten huomioon ottaminen ja yhteensovittaminen ovat tärkeitä. Uusien asukkaiden ja uuden työvoiman saannista kilpaillaessa ratkaisevia ovat erityisesti hyvä ja monipuolinen perus- ja vapaa-ajan palvelutarjonta ja asuntojen riittävä saatavuus. Keskiössä on kunnan imago. Yhteisesti tulee huolehtia Sallan hyvän imagon säilymisestä ja vahvistumisesta. Vastuu on kaikilla kunnan toimijoilla ja yhteisön jäsenillä. Kaikki edellä esitetty edellyttää hallinnolta ja päätöksenteolta kokonaisuutena sekä strategista näkemystä ja kokonaisuusien ymmärtämistä, että tehokasta, nopeaa ja ennakoitavaa päätöksentekoa.</p>
Perustelut:	<p>Kunnan päätöksentekoa ohjaavat kuntastrategia, hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma sekä valtuuston muut strategiset linjaukset. Kuntastrategia on päivitetty ja hyväksytty vuoden 2022 aikana. Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma on vahvistettu vuonna 2022. Sote siirtyy hyvinvointialueelle 1.1.2023. Tämä aiheuttaa merkittäviä muutoksia niin kunnan toiminnoissa kuin taloudessa. Kunnan tärkein tehtävä muutoksen jälkeen on elinvoima ja sen vahvistaminen. Elinvoima muodostuu kaikista kunnan palveluista ja toiminnoista sekä kolmannen sektorin ja yritysten vireydestä. Yhteistyö ja osallisuus luovat elinvoiman perustan. Elinvoimainen kunta kykenee tuottamaan kuntalaisille laadukkaat palvelut ja sen talous on tasapainossa. Tämä vaatii rakenteellisten muutosten ja toimintojen tehostamisen ohella entistä vahvempia panostuksia lisätulojen saamisen edellytysten synnyttämiseen. Kunnan elinvoiman vahvistamiseen, verkostomaisen yhteistyön tekemiseen, uusien toimintojen tuotantomallien rakentamiseen, edunvalvontaan ja kehittämistyöhön tulee varata riittävät resurssit. Näin turvataan muuttuvassa toimintaympäristössä taloudelliset edellytykset järjestää ja tuottaa laadukkaat palvelut ja saadaan Sallasta entistä houkuttelevampi paikkakunta asua, tehdä työtä ja yrittää. Elinvoimaisuuden ylläpitämiseksi panostetaan kuntastrategiassa määriteltyjen painopistealueiden kehittämiseen. Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman painopisteitä toteutetaan talous- ja toimintasuunnittelussa. Samoin kuntalaisten hyvinvointikyselyn tuloksia. Sote-uudistuksessa turvataan kunnan ja kuntalaisten asema ja oikeudet erityisesti edunvalvonnassa kohdistuen uudistuksen toimeenpanon sisältöön.</p>

Talous, euroa

Tuloarviot ja määrärahat	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toimintatuotot	1 269 061	848 118	1 700 000	1 300 000	1 300 000
Toimintamenot	-631 178	-651 886	-692 196	-695 533	-696 902
Toimintakate (netto)	637 883	196 232	1 007 804	604 467	603 098

	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2024
Poistot ja arvonalentumiset	-19 659	-17 470			
Tilikauden tulos	618 224	178 762	1 007 804	604 467	603 098

Henkilöstösuunnitelma	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Johto	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Hallinto					
Lähityöntekijät					
Yhteensä	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

Tulosalue:	3.2 Elinvoimapaalvelut / Elinkeinopaalvelut, työllisyyspalvelut, matkailu ja markkinointi sekä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen
Tilivelvollinen:	Kunnanjohtaja
Palvelussuunnitelman kuvaus:	<p>Kunnanhallituksen alaisena toimintona ovat kunnanjohtajan vastuualueena elinvoimapaalvelut kokonaisuus: elinkeinopaalvelut, työllisyyspalvelut, matkailu- ja markkinointi sekä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen ja erityisesti sen koordinointi. Elinkeinopaalvelut sisältävät elinkeinojen edistämisen sekä omana toimintana että ulkoisten palvelujen kautta ja kuntamarkkinoinnista aiheutuvat menot. Elinkeinopaalveluissa on osoitettu määrärahat myös eri kehittämishankkeisiin. Matkailun edistäminen omana toimintona ja markkinointi ja -neuvonta ulkoistettuna Matkalle Sallaan ry:lle.</p> <p>Työllisyyspalvelut sisältää työllistymisen edistämisen eri keinoilla, joita ovat mm. palkkatuki, työkokeilut, henkilökohtainen ohjaus ja neuvonta, kunnan kesätyöt, yhteistyö yritysten, yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa palvelujen tuottamisessa ja työllistämässä, Sallan aktiivimalli, yritysten oppisopimustuki sekä hankeyhteistyö.</p> <p>Vastuualue sisältää myös Sallan asukkaiden yhteisen olohuoneen Pirtin toiminnasta aiheutuvat menot. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseen panostetaan entistä vahvemmin johtuen sotien siirtymisestä hyvinvointialueelle ja hytetu-työn jäämisestä kunnalle merkittävänä tehtävänä, mihin liittyy tulevan valtiosuusrahoituksen hyte-kerroin. Koordinoinnissa keskeistä on kunnan omien toimintojen sekä yhteistyökumppaneiden: yhdistysten, järjestöjen, yritysten ja valtion sekä maakunnan viranomaisten yhteistyön edistäminen, taloudellisten toimintaedellytysten varmistaminen kokonaisuutena ja edunvalvonta. Yritysten ja kolmannen sektorin roolia vahvistetaan ja luodaan muutoksessa edellytyksiä hoiva- ja hyvinvointisektorille yritystoiminnan ja työpaikkojen kasvulle. Matkailijat ja matkailun kautta muualta tulevat osaajat, myös kansainväliset, otetaan mukaan kehitystyöhön.</p>

Arvio toimintaympäristön muutoksista:	<p>Toimintaympäristö alkaa toipumaan Covid-19 viruksen vaikutuksista. Erityisesti matkailun ja matkailuyritysten tilanteeseen tuo positiivista näkymää sekä kansainvälisen matkailun avautuminen että koronan aikana voimistunut kotimaan matkailu. Tällä on myönteiset heijastusvaikutukset lähes kaikkiin Sallan muihin elinkeinoihin ja yrityksiin, erityisesti palveluihin ja rakentamiseen. Sallan kansallispuiston perustaminen antaa merkittävän piristysruiskeen Sallan matkailulle ja sitä kautta vahvistaa laajasti yritysten elinvoimaa eri toimialasektoreilla. Puiston tuoma positiivinen, kansainvälinen markkinointivaikutus on erittäin merkittävä. Voidaan hyvin kuvata asian kokonaisvaikutusta Sallan omana koronaexitinä. Osin on toteutunut ja valmistelussa on merkittäviä yksityisiä elinkeinoinvestointeja ja nähtävissä on tonttikysynnän kasvu sekä liike- että asunto-/vapaa-ajan asuntojen tontteihin. Metsäteollisuuden investoinnit vahvistavat metsänomistajien asemaa, elinkeinoa kokonaisuutena ja aluetaloutta. Poronlihan, muiden ruuan raaka-aineiden ja erilaisten käsitöiden jalostusta ja menekkiä vahvistaa matkailun elpymisen sekä ruuan omavaraisuuden, lähiruuan, puhtauden ja ekologisuuden merkityksen kasvu. Saijan biokaasulaitoshankkeen valmistelu jatkuu ja tavoitteena on saada investointi käyntiin vuonna 2023. Tämä olisi merkittävä vihreän siirtymän avaus Sallassa ja koko Lapin maakunnassa.</p> <p>Työllisyyskehitys on positiivinen ja työttömyysasteen arvioidaan edelleen alentuvan. Hallitus valmistelee TE-palvelujen järjestämistä kunnille v. 2025, jolloin tulee voimaan myös työllisyshoidon uusi rahoitusmalli, joka tulee siirtämään työttömyyden kustannuksia kuntien vastuulle. Te-palveluiden siirto kunnille edellyttää yhteistoiminta-alueiden muodostamista, jollei saada poikkeusta palveluiden järjestämisestä kuntien toimesta. Tällöin tuottamisessa käytettäisiin sopimusperusteisesti laajempaa aluetta. Neuvottelut palveluiden järjestämisestä ja tuottamisesta sekä mahdollisten alueiden muodostamisesta käydään erikseen v. 2023.</p> <p>Yhteenvetona yritysten sekä niihin liittyvien työpaikkojen merkitys korostuu entisestään, koska kunnan elinvoima perustuu jatkossa yhä vahvemmin vero- ja muihin tuloihin. Uutta työvoimaa ja uusia asukkaita tarvitaan. Tähän panostetaan markkinoinnilla (imago, palvelut, tontit ym.) asuntotuotantoa edistämällä, laajakaistahankkeilla ja yhteistyöllä eri toimijoiden kanssa. Raideliikenteen merkitys korostuu ja tavoitteena on Kemijärvi-Salla radan liikennöintiin palauttaminen. Lyhyellä aikavälillä tuulivoimahankkeet mahdollistavat merkittävimmän lisätulojen saannin kunnalle, maanomistajille ja sitä kautta aluetaloudelle.</p>
---------------------------------------	---

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Valtuuston hyväksymät tavoitteet						
Asiakas:						
Osallisuuden lisääminen	Kylätapahtumat (lkm)	5	20	20	20	20
Toiminta:						
Yritystoiminnan tukeminen	Toteutetut neuvontakäynnit yrityksissä / vuosi		20	25	25	25
Uusien työpaikkojen luominen	Uudet yritykset / vuosi	13	15	20	20	20
Yritystoiminnan edellytysten parantaminen ja yritysten kasvu	Uudet työpaikat	20	25	25	30	30

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Asukasmäärän vakiinnuttaminen	Asukasmäärä	3 416	3 410	3 350	3 350	3 350
Työttömyyden vähentäminen	Työttömyysaste (%)	16,3	12,0	11,5	11,0	10,5

Perustelut:	<p>Kunnan elinvoima perustuu kuntalaisten työhön ja taloudelliseen toimeentuloon. Yritysten ja kolmannen sektorin rooli vahvistuu entisestään uusien työpaikkojen aikaansaamisessa. Tästä syystä kaikki kunnan toimenpiteet, mitkä edistävät tätä, ovat välttämättömiä ja kannatettavia. Tekemällä elinkeinojen kehittämistyötä kokonaisuutena eri toimialat ja eri osat kuntaa huomioon ottaen mahdollistetaan kasvu ja myönteinen koko kunnan kehitys ja elinvoima. Kunnanhallituksen alainen elinvoimajaosto on keskeinen eri toimialoja integroiva yhteistyöelin ja sen toiminnan kautta edistetään tiedonkulkua elinkeinoelämän ja kunnan välillä ja siten edistetään elinvoiman vahvistamisen tavoitteita. Sallan matkailun kehittämisessä keskeisin yhteistyöelin on Matkalle Sallaan ry ja yleisesti elinkeinojen edistämisessä yhteistyö Sallan Yrittäjät ry:n kanssa on keskiössä. Uusien investointien toteutuminen vaatii Sallan tyyppisessä kunnassa myös kunnalta panostuksia ja aktiivista toimintaa maapolitiikan ja kaavoituksen lisäksi. Kriiseistä johtuen kunnan omien investointien merkitys korostuu. Kaikki tämä tarkoittaa sekä henkilö- että taloudellisia resursseja. Elinkeinojen kehittämisessä ja elinvoiman vahvistamisessa ovat omat sekä Itä-Lapin kuntayhtymän ja muiden toimijoiden hankkeet merkittävässä asemassa. Työllisyyden hoidossa on taloudellisesti ja henkisesti tärkeää tukea pitkään työttömänä olleiden ja vaikeasti työllistyvien työllistymistä sekä työttömyyden pitkittymisen estymistä tekemällä vahvaa yhteistyötä eri toimijoiden kanssa (normaalit työllistämistoimet, palkkatuki sekä aktiivimalli / aktivointiosa ja oppisopimuksen kunnallisä). Työpajatoiminnan laajentaminen koskemaan laajempia asiakasryhmiä tuo volyyminhyötyjä ja parempia tuloksia. Nuorten hyvinvoinnin ja tulevaisuudenuskon vahvistamiseksi on tärkeä mahdollistaa koululaisille ja opiskelijoille kesätyöpaikka kunnasta tai yksityissektorilta. Palkkatuella työllistäminen kohdennetaan ensisijaisesti pitkään työttömänä olleisiin työnhakijoihin ja työnhakijoihin, joilla työttömyys uhkaa pitkittyä. Hoiva- ja hyvinvointialalle on mahdollista synnyttää sekä vahvan oman kysynnän (kuntalaiset, ikärakenne) että kasvavan matkailun (kansallispuisto) kysynnän vuoksi yritystoiminnan kasvua ja uusia työpaikkoja. Tästä syystä tähän sektoriin panostetaan.</p>
-------------	--

Talous / Elinkeinopalvelut, euroa

Tuloarviot ja määrärahat	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toimintatuotot	517 863	8 000	7 000	7 000	7 000
Toimintamenot	-1 055 170	-625 780	-697 318	-638 410	-632 168
Toimintakate (netto)	-537 307	-617 780	-690 318	-631 410	-625 168

	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Poistot ja arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-537 307	-617 780	-690 318	-631 410	-625 168

Talous / Työllisyydenhoito, euroa

Tuloarviot ja määrärahat	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toimintatuotot	105 601	111 400	110 400	110 400	110 400
Toimintamenot	-305 119	-395 525	-651 498	-653 021	-653 508
Toimintakate (netto)	-199 518	-284 125	-541 098	-542 621	-543 108

	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Poistot ja arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-199 518	-284 125	-541 098	-542 621	-543 108

Henkilöstösuunnitelma	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Johto					
Hallinto	1,0	1,5	1,0	1,0	1,0
Lähityöntekijät	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Yhteensä	3,0	3,5	3,0	3,0	3,0

Tulosalue: Tilivelvollinen:	3.3 Elinvoimapaalvelut / Maankäyttö ja kaavoitus Kunnanjohtaja
Palvelussuunnitelman kuvaus:	Kaavoituksen tavoitteena on luoda edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistää ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitystä. Laadukkaalla ja ennakoivalla kaavoituksella ja maapolitiikalla on suuri merkitys kunnan elinvoimalle.
Arvio toimintaympäristön muutoksista:	Matkailun elpyminen koronan vaikutuksista sekä kansallispuiston aikaansaama tunnettuuden ja kiinnostuksen kasvu ja luontomatkailuinfraan merkittävä laadun nosto lisäävät kiinnostusta muihin investointeihin. Tässä tilanteessa korostuvat matkailun ja muiden elinkeinojen toimintaedellytyksiä vahvistavat maankäytön ja kaavoituksen ennakoivat toimet. Matkailuun liittyviä kaavahankkeiden valmistelua on maanomistajilla käynnissä Sallatunturin matkailualueella Kaavoituksessa varaudutaan kehityksen vaatimiin asemakaavoituksiin ja kaavojen muutoksiin. Valmistelussa on eri tuulivoimahankkeita ja niiden tulosten perusteella voi syntyä yleiskaavahankkeita toteutuksessa olevien lisäksi. Uusien asukkaiden ja työvoiman saaminen edellyttää riittävää asunto tarjontaa mihin on varauduttu laadukkaalla tontti tarjonnalla.

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Valtuuston hyväksymät tavoitteet						
Toiminta:						
Hyväksytyt kaavahankkeet	Hyväksyminen	0	1	1	2	2
Talous:						
Kaavoituskulut	euroa / asukas	14,48	19,30	20,45	20,81	20,96

Perustelut:	Kaavoituksen resurssien on oltava sellaiset, että voidaan parantaa yritysten toimintaedellytyksiä, matkailun ja muiden elinkeinojen kasvua ja kehittymistä sekä asukkaiden ja loma-asukkaiden viihtyvyyttä.
-------------	---

Talous / Kaavoitus, euroa

Tuloarviot ja määrärahat	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toimintatuotot		8 000	10 000	10 000	10 000
Toimintamenot	-49 448	-73 856	-78 501	-79 709	-80 203
Toimintakate (netto)	-49 448	-65 856	-68 501	-69 709	-70 203

	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Poistot ja arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-49 448	-65 856	-68 501	-69 709	-70 203

Henkilöstösuunnitelma	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Johto					
Hallinto	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Lähityöntekijät					
Yhteensä	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

Tulosalue: Tilivelvollinen:	3.4 Hallintopalvelut / Keskitetty hallinto ja konsernihallinto Hallintojohtaja
Palvelussuunnitelman kuvaus:	Vastuualue sisältää yleisen toimiston, kunnanviraston neuvonnan, yleisen edunvalvonnan, palveluliikenteen, maahanmuuton, asuntoviranomaistehtävien ja löytöeläintoimintojen ylläpidosta aiheutuvat menot. Vastuualue tuottaa sisäiset ja ulkoiset hallintopalvelut sekä huolehtii kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle kuuluvien asioiden valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta. Vastuualue vastaa kunnanhallitukselle määrätyistä asiakirjahallinnon tehtävistä (HS 71 §), EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisista tietosuojavastaavan tehtävistä ja ICT-tehtävistä. ICT-palveluita kehitetään yhteistyössä LapIT Oy:n kanssa siten, että ne ovat mahdollisimman häiriöttömät ja palvelevat kuntalaisia yhä paremmin. Vastuualueeseen kuuluu sote-uudistuksen jälkeen vuoden 2023 alusta myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinointi.
Arvio toimintaympäristön muutoksista:	Sallan kunta tuottaa yleiset edunvalvontapalvelut valtion kanssa laaditun ostopalvelusopimuksen perusteella sekä vastaa maahanmuutosta valtion kanssa laaditun sopimuksen perusteella. Palveluliikenteen määrän arvioidaan pysyvän nykyisellä tasolla. Asianhallintajärjestelmä Twebin käyttöä laajennetaan ja lisätään valmiuksia siirtää sähköiseen arkistointiin. Tiedonhallinnan kokonaisuutta viedään eteenpäin koulutuksin. Sähköinen allekirjoitus on otettu käyttöön vuonna 2022 ja sen käyttöä pyritään laajentamaan. Otetaan käyttöön EU:n ns. Whistleblower-direktiivin edellyttämä väärinkäytösten ilmoituskanava vuoden 2023 aikana. Digitalisaatio ja digitaaliset palvelut ovat tulleet merkittäväksi osaksi kaikkien toimialojen toimintaa. Teknologian ja työprosessien kehittyessä työn sisältö tulee muuttumaan. Tämä edellyttää henkilöstöltä jatkuvaa koulutautumista ja kehittävää otetta työhön. Sallan kunta on mukana yhdessä neljän muun Lapin kunnan kanssa Tuottavuutta ja vetovoimaa kuntatyöhön toimistotyötä kehittämällä -hankkeessa (v 2020-2023), jonka tavoitteena on edistää pienten Lapin kuntien työhyvinvointia ja tuottavuutta kehittämällä kuntatyön kivijalkaa eli toimistotyötä.

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Valtuuston hyväksymät tavoitteet						
Toiminta:						
Digitalisaation edistäminen	Asianhallintajärjestelmä Twebin käytön laajentaminen	Tweb otettiin käyttöön 2/2021	k/e	k/e	k/e	k/e
	Valmistautuminen sähköiseen arkistointiin siirtymiseen		k/e	k/e	k/e	k/e
Henkilöstö:						
Osaamisen lisääminen	Koulutukseen osallistuminen pv/hlö	6	3	3	3	3

Perustelut:	Vastuualueelle kuuluvissa tehtävissä ei arvioida tapahtuvan merkittäviä muutoksia vuoden 2023 aikana. Hallintosäätö on uudistettu vuoden 2022 lopulla ottaen huomioon mm. toimintaympäristön muutokset. Kunnan päätöksiä verkottiedottaminen on parantanut kuntalaisten tiedoksisaantia kunnallisista päätöksistä. Tiedottamisessa on alettu hyödyntämään myös sosiaalisen median kanavia.
-------------	--

Talous, euroa

Tuloarviot ja määrärahat	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toimintatuotot	436 068	434 840	433 401	433 401	433 401
Toimintamenot	-441 928	-582 783	-671 604	-658 454	-661 633
Toimintakate (netto)	-5 860	-147 943	-238 203	-225 053	-228 232

	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Poistot ja arvonalentumiset	-3 569				
Tilikauden tulos	-9 429	-147 943	-238 203	-225 053	-228 232

Henkilöstösuunnitelma	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Johto	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Hallinto	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7
Lähityöntekijät	0,5				
Yhteensä	6,2	5,7	5,7	5,7	5,7

Tulosalue: Tilivelvollinen:	3.5 Talous- ja henkilöstöpalvelut / Henkilöstöpalvelut / keskitetty hallinto ja konsernihallinto Talous- ja henkilöstöjohtaja
Palvelussuunnitelman kuvaus:	Vastuualue sisältää henkilöstöjaoston, henkilöstöhallinnon, työterveyshuollon ja työsuojelun menot. Henkilöstöjaosto vastaa kunnan henkilöstöä koskevista virka- ja työehtosopimuksiin perustuvista palkkausasioista ja vastaa kunnassa käytävistä paikallisista sopimusneuvotteluista. Henkilöstöjaoston esittelijänä

	toimii talous- ja henkilöstöjohtaja, joka toimii myös KT-yhteyshenkilönä. Henkilöstöhallinto vastaa kunnan henkilöstön palkanlaskennasta ja yhteydenpidosta eri sidosryhmiin. Lisäksi tehtäviin sisältyy eläkeasioihin liittyvä neuvonta. Sallan kunta on ulkoistanut henkilöstönsä lakisääteisen työterveyshuollon 1.9.2017 alkaen Terveystalo Oy:lle. Voimassa oleva sopimus kattaa lakisääteistä työterveyshuollon lisäksi työperäisen sairaudenhoidon. Lisäksi vuoden 2022 alkupuolella on otettu käyttöön Terveystalon työterveyden etäpalveluina Lääkäri-chat ja Mielen chat. Terveystalon työterveyshuolto toimii Sallan kunnan osoittamissa toimitiloissa. Vastuualue sisältää myös työsuojelutoimikunnan toiminnasta aiheutuvat menot. Työterveyshuollon kustannuksissa on huomioitu Kela-korvauksen pieneneminen ja henkilöstön työhyvinvointiin on lisätty määräraha.
Arvio toimintaympäristön muutoksista:	Sosiaali- ja terveystalouden henkilöstö siirtyy liikkeen luovutuksella Lapin hyvinvointialueen palvelukseen 1.1.2023 alkaen. Lisäksi lomituspalveluiden henkilöstö siirtyy 1.1.2023 liikkeen luovutuksella Muhoksen kunnan palvelukseen.

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Valtuuston hyväksymät tavoitteet						
Henkilöstö:						
Henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen	Toimenpide	1	1	1	1	1
Henkilöstöraportoinnin kehittäminen	Henkilöstökertomuksen laadinta			1	1	1
Työkyvyn tukemisen vahvistaminen	Kevan työkykyjohtamisen palveluiden hyödyntäminen			k/e	k/e	k/e
Tiivis yhteistyö työterveyshuollon kanssa	Palautetapaamiset	2	2	2	2	2

Perustelut:	Sallan kunnan työterveyshuolto kattaa lakisääteisen työterveyshuollon ja työperäisen sairaudenhoidon sekä työterveyden etäpalveluina Lääkäri-chatin ja Mielen chatin. Henkilöstöpalveluissa työskentelevät talous- ja henkilöstöjohtaja sekä kaksi palkanlaskijaa. Työsuojelupäällikön tehtävää hoitaa rakennustarkastaja.
-------------	--

Talous, euroa

Tuloarviot ja määrärahat	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toimintatuotot	102 543	77 000	54 100	54 100	54 100
Toimintamenot	-149 078	-333 931	-297 466	-300 281	-301 493
Toimintakate (netto)	-46 535	-256 931	-243 366	-246 181	-247 393

	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Poistot ja arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-46 535	-256 931	-243 366	-246 181	-247 393

Henkilöstösuunnitelma	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Johto		0,3	0,3	0,3	0,3
Hallinto	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Lähityöntekijät					
Yhteensä	2,0	2,3	2,3	2,3	2,3

Tulosalue: Tilivelvollinen:	3.6 Talous- ja henkilöstöpalvelut / Talouspalvelut / keskitetty hallinto ja konsernihallinto Talous- ja henkilöstöjohtaja
Palvelussuunnitelman kuvaus:	Vastuualue sisältää ajantasaisen kuntakonsernin talouden suunnittelun ja raportoinnin sekä talouden ohjauksen ja omistajapolitiikan. Talouden raportointia kehitetään siten, että se on eri toimijoilta yhdenmukainen. Kunnan palvelutuotantoa kehitetään siten, että palvelut ovat taloudellisia ja lähellä kuntalaisia. Tehtävään kuuluu myös vaihtoehtoisten palvelutuotantotapojen selvittäminen, rahastojen hallinnointi, tilastot ja selvitykset.
Arvio toimintaympäristön muutoksista:	Sosiaali- ja terveyspalveluiden tehtävät siirtyvät kunnilta hyvinvointialueille 1.1.2023. Tämä muutos aiheuttaa merkittäviä muutoksia myös jäljelle jäävän kunnan toimintoihin ja resursseihin. Kunnissa ja kuntayhtymissä siirryttiin lakisääteisesti automatisoituun talousraportointiin 1.1.2021 alkaen. Kuntien taloustiedot siirtyvät Valtiokonttorille automatisoidusti taloushallinnon tietojärjestelmästä. Tämä edellyttää edelleen päivitystä muun muassa palveluluokka- ja sektoritietojen sekä tietojärjestelmän osalta. Automatisoidulla talousraportoinnilla tuetaan tiedolla johtamista, kun tieto on aiempaa reaaliaikaisemmin käytettävissä kuntien ja valtion päätöksenteon tukena. Talousraportointia kehitetään edelleen pyrkimyksenä vahvistaa tiedolla johtamista päätöksenteon tukena. Suunnitelmakaudella edistetään sähköisiä palveluita esim. toimittajien verkkolaskujen lähettämistä ja asiakkaiden siirtymistä sähköisten laskujen vastaanottoon. Valmistaudutaan talousaineiston sähköiseen arkistointiin siirtymiseen.

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Valtuuston hyväksymät tavoitteet						
Toiminta:						
Digitalisaation edistäminen	Uuden tietojärjestelmän käyttöönotto / nykyisen laajennus	1 (Pro Economica Premiumin laajennus)	1	1	1	1
Reaaliaikaisen ja luotettavan taloustiedon tuottaminen sekä tiedolla johtamisen vahvistaminen	Talousraportoinnin kehittäminen / uusien raportointialustojen käyttöönotto	1	k/e	k/e	k/e	k/e
Henkilöstö:						
Työhyvinvoinnin tukeminen, osaamisen kehittäminen	Kehityskeskustelut 1 krt/v	1	k/e	k/e	k/e	k/e

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toiminnan ja yhteisöllisyyden vahvistaminen	Säännölliset työyksikköpalaverit (väh. 1 krt/kk)	toteutunut osittain	k/e	k/e	k/e	k/e
Sairauspoissaolojen ehkäiseminen	Sairauspoissaolojen määrä	alle 14 pv	alle 14 pv	alle 14 pv	alle 14 pv	alle 14 pv

Perustelut:	Taloushallinto on keskeinen osa kuntakonsernin toimintaa, jonka tehtävänä on huolehtia taloudellisten resurssien hallinnoinnista ja tuottaa johdolle talouteen liittyvää tietoa päätöksentekoa ja toiminnan ohjausta varten. Lisäksi se osaltaan vastaa lakisäateisten velvoitteiden täyttämistä. Taloushallintoon kuuluu laaja joukko erilaisia asioita ja toimintoja, jotka vaihtelevat pienistä erittäin laaja-alaisiin asiantuntemusta vaativiin kokonaisuuksiin. Taloussuunnittelun avulla ohjataan rahojen ja varallisuuden käyttöä ja budjetista saadaan toiminnalle taloudelliset raamit. Taloushallinnon toimiala tulee kehittymään tulevina vuosina digitalisaation myötä merkittävästi. Talouspalveluissa työskentelevät talous- ja henkilöstöjohtaja, kirjanpitäjä ja toimistosihiteeri.
-------------	--

Talous, euroa

Tuloarviot ja määrärahat	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toimintatuotot	6 666	1 300	600	600	600
Toimintamenot	-1 096 570	-290 210	-224 526	-228 222	-229 739
Toimintakate (netto)	-1 089 904	-288 910	-223 926	-227 622	-229 139

	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Poistot ja arvonalentumiset	-11 438	-16 607	-9 500	-10 834	-28 332
Tilikauden tulos	-1 101 342	-305 517	-233 426	-238 456	-257 471

Henkilöstösuunnitelma	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Johto	1,0	0,7	0,7	0,7	0,7
Hallinto	3,9	1,9	1,9	1,9	1,9
Lähityöntekijät					
Yhteensä	4,9	2,6	2,6	2,6	2,6

Tulosalue: Tilivelvollinen:	3.7 Maaseutupalvelut Talous- ja henkilöstöjohtaja
Palvelussuunnitelman kuvaus:	Maaseutupalvelut kuuluvat Itä-Lapin kuntien muodostamaan maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueeseen. Maaseutupalveluiden asiakkaina ovat maa- ja porotaloudenharjoittajat koko Itä-Lapin alueelta, joilta vastaanotetaan ja ratkaistaan viljelijätuki-, peto- ja vahingonkorvaushakemuksia tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti maaseutua koskevien lakien, asetusten, päätösten ja määräysten puitteissa. Asiakkaita opastetaan ja neuvotaan sekä tarvittaessa annetaan lausuntoja ja selvityksiä muille viranomaisille. Maaseututoimistossa työskentelee maaseutuasiames.

Arvio toimintaympäristön muutoksista:	EU:n ja valtion asettamat tiukennukset viljelijätukiin ja lisääntyneet petovahingot aiheuttavat haasteita tulevaisuudessa. Yhteisen maatalouspolitiikan uudistus (CAP) tulee voimaan vuoden 2023 alussa. Muutos aiheuttaa koulutustarvetta niin henkilöstölle kuin asiakkaillekin. Maatalousyrittäjien lomituspalvelut siirtyvät 1.1.2023 alkaen Pohjois-Suomen paikallisyksikön / Muhoksen kunnan hoidettavaksi. Tilinpäätös 2021 ja talousarvio 2022 tiedot sisältävät myös lomituspalveluiden toimintatuotot ja toimintakulut sekä henkilöstön.
---------------------------------------	---

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Valtuuston hyväksymät tavoitteet						
Asiakas:						
Viljelijätukihakemusten vastaanotto, käsittely ja dokumentointi	Käsittelyaika	0-3 vrk	0-3 vrk	0-3 vrk	0-3 vrk	0-3 vrk
Petovahinkojen tarkastus maastosta	Kalenteripäivät	0-3 vrk	0-3 vrk	0-3 vrk	0-3 vrk	0-3 vrk
Toiminta:						
Tukihakemusten vastaanottaminen	Hakemusten määrä	664	840	850	900	900
Henkilöstö:						
Maaseututoimiston henkilöstö on ammattitaitoista	Maaseutuhallinnolle tarkoitetut koulutuspäivät ja Lync-koulutukset	2	4	15	15	7

Perustelut:	Viljelijöille on tärkeää saada henkilökohtaista palvelua omasta kunnasta tukiasioissa. Tukien hakemisen siirryttyä enemmän sähköiseen asiointiin, korostuu opastuksen ja neuvonnan tärkeys. Maaseututoimistoon hankittu GPS-laite helpottaa maastotarkastusten suorittamista.
-------------	---

Talous, euroa

Tuloarviot ja määrärahat	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toimintatuotot	641 113	676 738	3200	3200	3200
Toimintamenot	-686 799	-720 099	-48 931	-49 973	-50 401
Toimintakate (netto)	-45 686	-43 361	-45 731	-46 773	-47 201

	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Poistot ja arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-45 686	-43 361	-45 731	-46 773	-47 201

Henkilöstösuunnitelma	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Johto	1,0	1,0			
Hallinto	1,6	1,6	1,0	1,0	1,0
Lähityöntekijät	7,8	6,8			
Yhteensä	10,4	9,4	1,0	1,0	1,0

3.8 KUNNANHALLITUS YHTEENSÄ

Talous, euroa

Tuloarviot ja määrärahat	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toimintatuotot	3 078 919	2 165 396	2 318 701	1 918 701	1 918 701
Toimintamenot	-4 415 293	-3 674 070	-3 362 040	-3 303 603	-3 306 047
Toimintakate (netto)	-1 336 374	-1 508 674	-1 043 339	-1 384 902	-1 387 346

	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Poistot ja arvonalentumiset	-34 667	-34 077	-9 500	-10 834	-28 332
Tilikauden tulos	-1 371 041	-1 542 751	-1 052 839	-1 395 736	-1 415 678

Henkilöstön määrä	26,5	25,5	16,6	16,6	16,6
--------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Kunnanhallituksen hyvinvointikertomuksen mukaiset toimenpiteet			
Hyvinvointisuunnitelman mukainen arviointikohde	Vastuualueen tavoite	Keinot	Mittarit
Viihtyisä ja turvallinen toimintaympäristö	Viihtyisyyden lisääminen ja väestön huoltosuhteen parantaminen.	Sidosryhmäyhteistyö, hankkeet, investoinnit	Hankkeiden lukumäärä / kpl
Osallisuuden lisääminen	Järjestö- ja yritys yhteistyön kehittäminen	Verkostomaisen yhteistyön lisääminen muiden toimijoiden kanssa	Tilaisuuksien määrä
Lasten, lapsiperheiden ja nuorten hyvinvointipalveluiden kehittäminen	Lapsiperheiden tukeminen	Monipuolisten harrastusmahdollisuuksien turvaaminen	Osallistujamäärät eri harrastuksissa

4. HYVINVOINTIPALVELULAUTAKUNTA

Tulosalue: Tilivelvöllinen:	4.1 Sivistyspalveluiden hallinto Sivistysjohtaja
Palvelussuunnitelman kuvaus:	<p>Hallintopalvelut hallinnoivat, kehittävät ja koordinoivat palveluita yhteistyössä aktiivisen ja osallistuvan henkilöstön, asukkaiden sekä maakunnallisten, valtakunnallisten ja kansainvälisten yhteistyötahojen kanssa. Tarjoamme sallalaisille ja myös matkailijoille mahdollisuuksia oppia, kehittää itseä ja ylläpitää fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja henkistä hyvinvointiaan.</p> <p>Sivistyspalvelut ovat aktiivisesti mukana kunnan strategisten painopisteiden mukaisen toiminnan kehittämisessä. Sivistyspalveluiden oma strategia täydentää ja konkretisoi kunnan strategiaa.</p> <p>Hallinnon keskeinen tehtävä on huolehtia henkilöstöresursseista, henkilöstöhallinnosta ja henkilöstövoimavaroista sekä laatia ja päivittää erilaisia lakisääteisiä toimintaa ohjaavia asiakirjoja. Asiakirjat ohjaavat operatiivista toimintaa yksiköissä.</p> <p>Vuosittain laaditaan henkilöstösuunnitelma, jossa huomioidaan palveluiden tarve ja henkilöstön ikärakenne.</p>
Arvio toimintaympäristön muutoksista:	<p>Toteutamme palveluita tarkoituksenmukaisissa ja monikäyttöisissä tiloissa kustannustehokkaasti hyödyntäen sähköisiä palveluita. Lukion, perusopetuksen ja kansalaisopiston uudistetut tilat vastaavat pitkälle tulevaisuuteen uusille oppimisympäristöille esitettyihin vaateisiin. Myös muut tilat ovat hyvässä kunnossa.</p> <p>Hyvinvointialue ja sen kanssa tehtävä yhteistyö tuo toimintaympäristöön muutoksia. Kunnalle jäävän hyvinvointitehtävän kehittämisessä ja toteuttamisessa on sivistyspalveluilla tehtävänsä erityisesti liikunta- ja nuorisopalveluilla, kirjasto- ja kulttuuripalveluilla sekä kansalaisopistolla ja musiikkiopistolla. Myös monialaisen yhteistyön ja erityisesti oppilas- ja opiskelijahuollon palveluiden kehittäminen ja toteuttaminen ovat osa tulevaa hyvinvointialuetta.</p> <p>Sivistyspalveluiden tulee osaltaan huomioida ja toimia aktiivisesti kunnan ja maakunnan työvoimatilanteen, elinvoiman, vetovoiman, pitovoiman ja kiertovoiman parantamiseksi. Yhteistyö on käynnistynyt ja jatkuu edelleen Ammattioppilaitos Lappian, Lapin yliopiston, Helsingin yliopiston ja kansainvälistä koulutusperäistä muuttoa tukevan Finest Future -yrityksen kanssa.</p> <p>Väestörakenteen muutos, osaamisvaje ja eläköityminen näkyy jo nyt kiihtyvänä työvoimapulana useilla aloilla. Jokaisella tulee olla mahdollisuus työssään uudistaa osaamistaan ennakoivasti, jotta työssä kehittyminen ja erilaisiin työn edellyttämiin muutoksiin sopeutuminen tapahtuu jouhevasti. Kaikilla tulee olla merkityksellisen elämän edellyttämät tiedot, taidot ja osaaminen.</p> <p>Covid19-epidemian aikana muotoutuneet etätöön sekä etäopetuksen ja -oppimisen muodot ovat lisänneet digiosaamista, mikä vaikuttaa tulevaisuuden työntekemisen ja palveluiden kehittämiseen.</p> <p>Covid19-epidemian ja Venäjän sodan heijastevaikutukset tulee huomioida palveluiden suunnittelussa ja toteuttamisessa.</p>

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Valtuuston hyväksymät tavoitteet						
Asiakas:						
Asiakaslähtöiset palvelut (sisäinen ja ulkoinen asiakas)	Ideaistuntojen/asiakasaatien määrä kuntalaisille Palvelukyselyjen määrä henkilöstölle	1 0	1 1	1 1	1 1	1 1
Osallisuuden lisääminen	Kumppanuussopimusten määrä Yhteisten tapahtumien määrä Ennakkovaikutusten arvioinnin käyttömäärä valmistelussa	1 1 1	2 1 1	1 1 1	1 1 1	1 1 1
Hyvinvoinnin edistäminen	Palvelukysely hyvinvointikertomuksen tietojen perusteella (tavoitteet ja arviointi) kuntalaisille	1	1	1	1	1
Paikallinen vahva toimijastrategian edistäminen	Sivistyspalveluiden johtoryhmän kokoontuminen Henkilöstön ideapalaverit	12 1	12 1	12 1	12 1	12 1
Toiminta:						
Demokratian edistäminen	Lautakunnan ideaistunnot Lautakunnan kokoukset Lautakunnan kyselytunnit	0 10 0	2 10 1	1 10 1	1 10 1	1 10 1
Monikanavainen viestintä palveluista sisäisille ja ulkoisille asiakkaille	Asiakirjahallinta-ohjelman käyttöönotto (kyllä/ei) Palvelut kuvattuna nettisivuilla ja eSuomi.fi palvelussa (kyllä/ei) Some	e k e	k k k	k k k	k k k	k k k
Strategisen osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen	Lautakunnan ja sivistöryhmän yhteisten koulutuspäivien määrä	0	1	1	1	1
Talous:						
Toiminta sopeutetaan vuoden 2023 talousarvioon	Vuoden 2023 talousarvio	k	k	k	k	k
Henkilöstö:						
Sivistyspalveluiden henkilöstön hyvinvoinnin lisääminen	Kehityskeskustelut/tulevaisuuskeskustelut	k	k	k	k	k
Vastuullinen/vastuuton työikäistyminen	Työterveyslaitoksen mallin käyttöönotto	k	k	k	k	k

Tavoite	Mittari	Tavoitearvo
Tiedonarkkitehtuurin, asiakirjahallinta- sekä	Materiaalin käyttöönotto ja tiedottaminen	Hyvä 3 (asteikolla 1-5)

Tavoite	Mittari	Tavoitearvo
tiedonohjausjärjestelmän (Tweb ja WebArkki) käyttöönotto	Vertaisarviointi, itsearviointi ja ulkoinen arviointi	
Sivistyspalveluiden hyvinvoinnin ratasmallin käyttöönotto, tulevaisuuskeskustelut ja vastuullinen ja vastuuton työkäyttäytyminen	Palveluita tuottavilla ja käytävillä on malli tiedossa Vertaisarviointi, itsearviointi ja ulkoinen arviointi	Tiedossa

Perustelut:	Sivistyspalveluita koskevien lakien, kuntastrategian ja hallintosäännön mukainen toiminta. Tulevaisuuden sivistyskunnan rakentaminen paikallinen vahva -strategian mukaisesti. Sivistyspalveluiden hallinnossa työskentelee sivistysjohtaja ja toimistos sihteeri sekä määrääkainen kansainvälisen koulutuksen suunnittelija. Sivistysjohtaja toimii kansalaisopiston rehtorina sekä johtavana rehtorina vastuualueena talous- ja henkilöstöhallinto.
-------------	---

Talous, euroa

Tuloarviot ja määrärahat	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toimintatuotot	1 817				
Toimintamenot	-195 036	-395 878	-361 492	-366 235	-368 522
Toimintakate (netto)	-193 219	-395 878	-361 492	-366 235	-368 522

	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Poistot ja arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-193 219	-395 878	-361 492	-366 235	-368 522

Henkilöstösuunnitelma	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Johto	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Hallinto	1,0	1,0	2,0	2,0	2,0
Lähityöntekijät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	2,0	2,0	3,0	3,0	3,0

Tulosalue: Tilivelvollinen:	4.2 Varhaiskasvatus Sivistysjohtaja
Palvelussuunnitelman kuvaus:	<p>Varhaiskasvatuspalvelut järjestävät lakisääteiset palvelut alle kouluikäisille. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on hyvinvoiva lapsi. Edistämme lapsen tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista yhdessä vanhempien kanssa. Hyvän elämän pohja luodaan lapsuudessa ja nuoruudessa.</p> <p>Varhaiskasvatuksessa sallalaisilla lapsilla on yhdenvertainen oikeus varhaiskasvatukseen riippumatta vanhempien työmarkkina-asemasta. Vaihtoehtona varhaiskasvatukselle alle 3-vuotiaiden lasten perheet voivat valita lakisääteisen kotihoiton tuen.</p> <p>Varhaiskasvatuksen toiminnan perusteena on lakisääteiset palvelut, joita määrittävät varhaiskasvatuslaki, varhaiskasvatusasetus ja kuntakohtainen</p>

	<p>varhaiskasvatussuunnitelma. Henkilöstön määrää ja kelpoisuutta säädellään varhaiskasvatuslaissa.</p> <p>Varhaiskasvatuskeskuksessa järjestetään esiopetus ja kokeiluna kaksivuotinen esiopetus. Esiopetuksen laadulliset ja määrälliset tavoitteet on talousarviossa kirjattu esi- ja perusopetuksen kohtaan.</p> <p>Varhaiskasvatuksen menoissa on lasten kotihoidon tuki alle 3-vuotiaiden kotona hoidettavien lasten perheille. Kotihoidon tuki maksetaan KELA:n kautta.</p>
Arvio toimintaympäristön muutoksista:	<p>Varhaiskasvatuksen toimintaympäristöä kehitetään Kinttalanharjun varhaiskasvatuskeskuksessa, jossa sekä sisä- että ulkotilat ovat hyvässä kunnossa.</p> <p>Varhaiskasvatuksen tietovaranto Vardaan tallennetaan varhaiskasvatuksen lapsia, huoltajia ja henkilöstöä koskevia tietoja.</p> <p>Hyvinvointialueen kehittäminen ja järjestäminen tuonee muutoksia erityisesti monialaiseen yhteistyöhön ja sosiaali- ja terveystalouteen taloussuunnitelma-kaudella.</p> <p>Covid19-epidemian ja Venäjän sodan aiheuttamat heijastevaikutukset lasten ja henkilöstön hyvinvointiin ovat tulleet esille valtakunnallisesti. Sallassa havainnoidaan, kuullaan ja tarkastellaan mahdollisia palvelutarpeita siltä osin. Kaikki tuki mikä tarvitaan henkilöstön ja lasten toivon ylläpitämiseksi vaikeina aikoina tulee olla järjestettävissä.</p> <p>Varhaiskasvatuksessa on vahva luontopainotteisuus tavoitteena ja yhteistyö Lapin yliopiston luontokasvatuksen kanssa on käynnistymässä.</p> <p>Varhaiskasvatuspalveluiden järjestämisessä suurin haaste on saada työntekijöitä. Uusia työntekijöitä pyritään saamaan koulutusperäisen muuton ja oppisopimus-koulutuksen kautta.</p>

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Valtuuston hyväksymät tavoitteet						
Asiakas:						
Asiakaslähtöiset palvelut	Varhaiskasvatuspaikan saaminen kahden viikon aikana	k	k	k	k	k
	Päivähoidon määrä pv	13 803	9 000	9 000	9 000	9 000
	Palvelukysely	1	1	1	1	1
	Vanhempainillat	2	2	2	2	2
	Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma	k	k	k	k	k
	Yhteisöllinen oppilashuolto	k	k	k	k	k
	Yksilöllinen oppilashuolto	k	k	k	k	k
	Daisy-ohjelma	k	k	k	k	k
	Varda-ohjelma	k	k	k	k	k
Osallisuuden lisääminen	Kumppanuussopimusten määrä	1	1	1	1	1
	Yhteiset juhlat ja tapahtumat	4	4	4	4	4
	Lasten kokoukset	1/ryhmä	1	1	1	1

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
	Ennakkovaikutusten arvioinnin käyttömäärä valmistelussa	0	1	1	1	1
	Ideapalaverit vanhempien kanssa	useita	2	2	2	2
	Palvelukysely	useita	2	2	2	2
Hyvinvoinnin edistäminen	Huolenpolusta hyvinvoinnin edistämisen ja varhaisen tuen polkuun mallin käyttöönotto	valmistelussa	valmistelussa	malli valmis	k	k
	Vahvuuksien arviointi (Vahvuus-bongaus)	k	k	k	k	k
	Vanhemman ja lapsen vuorovaikutuksen tukeminen (suunnitelmalliset tapaamiset)	k	k	k	k	k
Paikallinen vahva toimija-strategian edistäminen	Sivistyspalveluiden johtoryhmän kokoontuminen	12	12	12	12	12
	Henkilöstön ideapalaverit	useita	useita	2	2	2
Toiminta:						
Varhaiskasvatussuunnitelman mukainen toiminta	Varhaiskasvatussuunnitelmassa olevat mittarit. Itsearviointi ja ulkoinen arviointi (Sallan kunta ja KARVI)	k	k	k	k	k
Paikallinen meijän pedagogiikka- toiminta	Varhaiskasvatussuunnitelmassa olevat mittarit	k	hanke	hanke	k	k
Monialaisen yhteistyön kehittäminen soten kanssa	Vertaisarviointi ja itsearviointi	k	perhekeskus	perhekeskus	k	k
Talous:						
Toiminta sopeutetaan vuoden 2023 talousarvioon	Vuoden 2023 talousarvio	kyllä	k	k	k	k
Henkilöstö:						
Henkilöstön hyvinvoinnin lisääminen	Kehityskeskustelut/tulevaisuuskeskustelut	k	k	k	k	k
Substanssiosaaminen	Koulutusten vähimmäismäärä pv/henkilö	1	2	2	2	2
Vastuullinen ja vastuuton työkäyttäytyminen	Työterveyslaitoksen mallin käyttöönotto	k	k	k	k	k
Terveystalon kanssa yhteistyö	Yhteistyöneuvottelut	2	2	2	2	2

Tavoite	Mittari	Tavoitearvo
Monialaisen yhteistyön lisääminen hyvinvointialueen toimijoiden ja perheiden kanssa	Vertaisarviointi ja itsearviointi	Hyvä 3 (asteikolla 1-5)

Perustelut:	<p>Varhaiskasvatuksen järjestämisen ja henkilöstön määrän perusteena on varhaiskasvatustalouden ja -asetus, varhaiskasvatussuunnitelma, henkilöstön kelpoisuus, lapsiryhmien koko sekä erilaiset varhaisen tuen tarpeet.</p> <p>Varhaiskasvatuspalveluiden johtaja ja vastaava varhaiskasvatuksen opettaja vastaavat operatiivisen toimintaprosessin toteutumisesta mm. toimintasuunnitelmien laatiminen ja toteutumisesta vastaaminen, ryhmien muodostuminen, henkilöstösuunnitelman toteuttaminen, henkilöstön työvuorosuunnitelmat, sijaisten hankkiminen, osa vanhempien kanssa käytävistä keskusteluista ja kehitys/tulevaisuuskeskustelut.</p> <p>Varhaiskasvatuksessa työskentelee varhaiskasvatuksen opettajia, lastenhoitajia ja ryhmäavustajia. Hyvinvointialue järjestää terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut sekä psykologipalvelut.</p>
-------------	--

Talous, euroa

Tuloarviot ja määrärahat	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toimintatuotot	90 502	80 000	36 000	36 000	36 000
Toimintamenot	-915 577	-977 900	-833 120	-851 310	-858 990
Toimintakate (netto)	-825 075	-897 900	-797 120	-815 310	-822 990

	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Poistot ja arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-825 075	-897 900	-797 120	-815 310	-822 990

Henkilöstösuunnitelma	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Johto	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Varhaiskasvatuksen opettajat	3,0	3,0	4,0	4,0	4,0
Lastenhoitaja/ryhmäavustaja	14,0	14,0	12,0	12,0	12,0
Yhteensä	18,0	18,0	17,0	17,0	17,0

Tulosalue: Tilivelvollinen:	4.3 Esi- ja perusopetuspalvelut sekä lukiopalvelut Sivistysjohtaja
Palvelussuunnitelman kuvaus:	<p>Esi- ja perusopetuspalveluiden sekä lukiopalveluiden tavoitteena on hyvinvoiva lapsi ja nuori. Edistämme lapsen ja nuoren tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista yhdessä vanhempien kanssa. Hyvän elämän pohja luodaan lapsuudessa ja nuoruudessa. Tämä tavoite saavutetaan henkilöstön hyvällä pedagogisella osaamisella, jossa huomioidaan yksilölliset oppimispolut eriyttämällä opetusta ja tukemalla ajoissa oppilaan oppimista yleisellä, tehostetulla ja erityisellä tuella sekä opiskeluhuollon toimenpiteillä.</p> <p>Esiopetuspalvelut järjestetään Kinttalanharjun varhaiskasvatuskeskuksessa. Salan kunta osallistuu kaksivuotiseen esiopetuskokeiluun, jonka Opetusministeriö on tehtäväksi osoittanut ja jota seurataan ja arvioidaan myös ulkoisesti.</p> <p>Perusopetuspalvelut järjestetään koulukeskuksessa ja lukiopalvelut koulukeskuksen vieressä olevassa uudessa lukiorakennuksessa.</p>

	<p>Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään koulukeskuksen läheisyydessä olevassa tilassa sekä aamulla että iltapäivällä klo 17 saakka. Toimintaan osallistuu noin 15 lasta.</p> <p>Kaikissa opetuspalveluissa toteutetaan opetussuunnitelmien ja siihen liittyvien suunnitelmien mukaista opetusta ja toimintaa. Opetuspalveluiden tukipalveluina ruokahuolto, kiinteistönhuolto, sosiaali- ja terveyspalvelut ja koulukuljetukset ovat toimivia.</p> <p>Perusopetus tekee yhteistyötä Rovaniemen ja Kittilän kunnan kanssa yhteisessä Sitouttava kouluyhteistyö-hankeessa. Perusopetuksessa on vuoteen 2024 kestävä Kuntaliiton hallinnoima Verkostoperuskoulu, johon osallistutaan yhteistyössä Lapin yliopiston harjoittelukoulun kanssa. Perusopetuksessa valmistellaan myös yhteistyötä Lapin yliopiston kanssa.</p> <p>Lukio tekee yhteistyötä Posion ja Savukosken lukion kanssa kansainvälisen lukio-koulutuksen järjestämisessä. Lukiossa on laaja kehittämis- ja yhteistyöhanke Ammattioppilaitos Lappian kanssa sekä koulutusperäisen maahanmuuton yritys Finest Futuren kanssa.</p> <p>Lukiossa tehdään yhteistyötä Helsingin yliopiston Värriön tutkimusaseman ja Oulun yliopiston Sodankylän observatorion kanssa. Yhteistyö Lapin yliopiston kanssa on käynnistymässä.</p> <p>Henkilöstön työterveyspalveluista vastaa Terveystalo Oy huolehtimalla yksilöiden, yhteisöjen ja tilojen turvallisuudesta ja terveydestä.</p> <p>Palvelusuunnitelmaa ohjaa perusopetus- ja lukiolaki, perusopetus- ja lukioasetus, opetussuunnitelmat ja muut määräävät ja ohjaavat suunnitelmat. Palvelusuunnitelmaa ohjaa henkilöstön osalta laki kunnallisesta viranhaltijasta ja virka- ja työehtosopimukset.</p>
--	--

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Valtuuston hyväksymät tavoitteet						
Asiakas:						
Asiakaslähtöiset palvelut (sisäinen ja ulkoinen asiakas)	Yhteisöllinen oppilashuolto	8	8	8	8	8
	Yksilöllinen oppilashuolto	k	k	k	k	k
	Yhteisöllinen arviointi	1	1	1	1	1
	Yksilöllinen arviointi	k	k	k	k	k
	Palvelukysely	1	1	1	1	1
	Wilma-ohjelma	k	k	k	k	k
	Daisy-ohjelma	k	k	k	k	k
	Vanhempainvarit	(useita)	k	k	k	k
	Vanhempainillat	(useita)	k	k	k	k
	Opintojen suunnittelupalaverit	k 9.luo- kan op- pilaat	k	k	k	k
Osallisuuden lisääminen	Kumppanuussopimusten määrä (mm. seurakunta, 4H)	1	1	1	1	1
	Yhteiset juhlat ja tapahtumat	2	2	2	2	2

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
	Oppilas- ja opiskelijakunta-toiminta	k	k	k	k	k
	Oppilaiden yleiskokoukset	k	4	4	4	4
	Ennakkovaikutusten arvioinnin käyttömäärä valmistelussa	e	1	1	1	1
Hyvinvoinnin edistäminen	Hyvinvointikertomuksen tietojen hyödyntäminen	k	k	k	k	k
	Kouluterveyskyselyn tietojen hyödyntäminen (1., 5. ja 8. lk:t)	k	k	k	k	k
	KiVa koulu-toiminta	k	k	k	k	k
	Huolenpolusta hyvinvoinnin edistäminen polkuun	k	k	k	k	k
	MOVE- mittaukset 5. ja 8. luokka (fyysinen toimintakyky)	k	k	k	k	k
	Vahvuuksien arviointi (Vahvuus-bongaus) eskari	k	k	k	k	k
	Vanhemman ja lapsen vuorovaikutuksen tukeminen (suunnitelmalliset tapaamiset)	k	k	k	k	k
Paikallinen vahva toimija-strategian edistäminen	Sivistyspalveluiden johtoryhmän kokoontuminen	12	12	12	12	12
	Henkilöstön ideapalaverit	useita	2	2	2	2
Toiminta:						
Esiopetuksen ja alkuopetuksen yhteistyön vahvistaminen	Yhteiset toimintapäivät	6	2	2	2	2
Perusopetuksen oppilaiden opetuksen järjestäminen	Esipetusta yhteensä 34 oppilaalle	k	k	k	k	k
	Perusopetusta alakoulun oppilaille (123 oppilasta) ja yläkoulun oppilaille (76 oppilasta)	k	k	k	k	k
	Erytisen tuen oppilaat huomioidaan ryhmiä muodostettaessa.	k	k	k	k	k
	Alakoulussa on perustettu pienryhmä	k	k	k	k	k
Lukion opiskelijoiden opetuksen järjestäminen	Opetusta lukion opiskelijoille (69 opiskelijaa)	k	k	k	k	k
Oppimisen ylläpitäminen ja edistäminen. Opetussuunnitelmien mukainen toiminta.	Opetussuunnitelmat, työsuunnitelmat ja lukuvuosisuunnitelmat	k	k	k	k	k
	Vertaisarviointi ja itsearviointi	k	k	k	k	k

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
	Ulkoisen arviointi (Sallan kunta opetuksen järjestäjänä ja KARVI)	k	k	k	k	k
Vastuullisen koulukäyttämisen edistäminen.	Sitouttava koulu yhteistyöhanke	k	k	k	k	k
Yksinäisyyden ja kiusaamisen ehkäisy.	Koulunuorisotyön lisääminen	k	k	k	k	k
Perusopetuksessa käyttämisen arvioinnin kohteet ja kriteerit.	Vertaisarviointi, itsearviointi ja ulkoisen arviointi	k	k	k	k	k
Yäkoulussa lisäksi päättöarvioinnin kriteerit		k	k	k	k	k
Talous:						
Toiminta sopeutetaan vuoden 2023 talousarvioon	Vuoden 2023 talousarvio	k osittain	k	k	k	k
Ennakoimattomat kustannusten muutokset ennakoidaan	Asiantuntijapalvelut Kotikuntakorvausmenot	k k	k k	k k	k k	k k
Henkilöstö:						
Substanssi- ja pedagoginen osaaminen	Kehitys- ja tulevaisuuskeskustelut	k	k	k	k	k
Vastuullinen ja vastuuton työkäyttäytyminen	Työterveyslaitoksen mallin käyttö.	k	k	k	k	k
Terveystalon kanssa yhteistyö	Terveystalon työpaikkaselvitykset		k	k	k	k
Substanssiosaaminen, opetusosaaminen ja ICT-osaaminen.	Koulutuspäivien määrä/hlö (väh. 2 pv)	2	2	2	2	2

Tavoite	Mittari	Tavoitearvo
Hybridiopetuksen kehittäminen sekä oppilaiden oppimisessa että henkilöstön oppimisessä.	ICT-strategian mukainen laitteisto, henkilöstö osaamistason määrittely ja tutorointi. Kysely ja haastattelut	Laitteet on käytettävissä suunnitellusti kaikilla oppitunneilla. Henkilöstön osaamistaso määritelty ja tarvittava tutorointi ja koulutus järjestetty.
Opetussuunnitelmien mukaisen opetuksen, toimintakulttuurin, koulutyön tuen, oppilas- ja opiskelijahuollon edistäminen sekä arvioinnin kehittäminen.	Kehitys/tulevaisuuskeskustelut ja henkilöstön henkilökohtaiset koulutussuunnitelmat haastatteluina. Vertaisarviointi, itsearviointi ja ulkoisen arviointi kyselyt.	Kyselyssä asteikko 1-5, tavoitearvo 4.
Kansainvälisen lukion kehittämisen. Kansainvälisen ammatillisen koulutuksen kehittäminen.	Opiskelijamäärän lisääminen.	10-30 kansainvälistä opiskelijaa. Vahvistetaan yhteistyötä Finest Futuren kanssa.

Tavoite	Mittari	Tavoitearvo
Oppisopimuskoulutuksen kehittäminen. Yliopistoyhteistyö lisääminen Lapin yliopiston ja Helsingin yliopiston kanssa.		

Perustelut:	<p>Opetuksen järjestämisen ja henkilöstön määrän perusteena on oppiaineiden tuntijako, opetussuunnitelma, opettajien opetusvelvollisuus, henkilöstön kelpoisuus, opetusryhmien koko, erilaiset oppimisen tuen ja opiskeluhoillon tarpeet.</p> <p>Koulujen johtajat vastaavat operatiivisen toimintaprosessin toteutumisesta mm. lukuvuoden työsuunnitelmien laatiminen ja toteutumisesta vastaaminen, opetusryhmien muodostuminen, henkilöstösuunnitelman toteuttaminen, lukujärjestysten laatiminen 5-jaksojärjestelmään, henkilöstön työvuorosuunnitelmat, sijaisten hankkiminen, osa vanhempien kanssa käytävistä keskusteluista ja kehitys/tulevaisuuskeskustelut.</p> <p>Esiopetuksessa työskentelee kaksi opettajaa ja neljä ohjaajaa.</p> <p>Perusopetuksen ja lukion opettajat ovat monissa oppiaineissa yhteisiä. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistamiseksi on nuorisotyöntekijä siirtynyt tekemään koulunuorisotyötä perusopetuksessa ja lukiossa.</p> <p>Perusopetuksen alakoulussa on 8 opetusryhmää ja jokaisella ryhmällä luokanohjaaja/opettaja, lisäksi alakoululla on pienryhmä, jossa työskentelee erityisluokanopettaja ja koulunkäynnin ohjaaja. Alakoululla on myös samanaikaisopettaja ja viisi koulunkäynninohjaajaa. Oppilaita on 123.</p> <p>Perusopetuksen yläkoulussa on 6 opetusryhmää ja jokaisella ryhmällä on luokanohjaaja. Yläkoululla on kolme vain yläkoulussa opettavaa opettajaa, muut opettajat ovat yhteisiä alakoulun ja lukion kanssa. Yläkoululla on erityisopettaja ja opinto-ohjaaja sekä kaksi koulunkäynnin ohjaajaa. Oppilaita on 73.</p> <p>Lukiossa on neljä opetusryhmää. Ensimmäinen luokka on jaettu kahteen ryhmään. Lukiossa on kolme vain lukiossa opettavaa opettajaa, muut opettajat ovat yhteisiä yläkoulun kanssa. Lukiossa on opinto-ohjaaja, kansainvälisten asioiden koordinaattori, asuntolan hoitaja ja hanketyöntekijä. Opiskelijoita on 69.</p> <p>Aamu- ja iltapäivätoiminnassa työskentelee koulunkäynninohjaajia ennalta laaditun työvuorosuunnitelman mukaisesti.</p> <p>Suurin osa opettajista työskentelee kahdella kouluasteella. Opettajien opetusvelvollisuus vaihtelee virkaehtosopimuksen mukaan 16 h – 24 h viikossa. Oppilastyöpäiviä on noin 190/lukuvuosi. Arkipyhät vähentävät päivien määrää.</p> <p>Koulukeskuksessa työskentelee 90 % toimistosihteerit. Toimistosihteerit työskentelee 10 % varhaiskasvatuskeskuksessa.</p> <p>Kirkonkylän koulun johtaja opettaa puolet opetusvelvollisuudestaan, tehtäviin kuuluu aamu- ja iltapäivätoiminnan sekä erityisopetuksen pienryhmän ja pysäkkitoiminnan järjestäminen.</p> <p>Sallatunturin koulun johtaja opettaa puolet opetusvelvollisuudestaan, tehtäviin kuuluu myös aikuisten perusopetuksesta ja pysäkkitoiminnasta vastaaminen.</p> <p>Sallan lukion johtaja opettaa puolet opetusvelvollisuudestaan, tehtäviin kuuluu kansainvälisen lukiotoiminnan järjestäminen ja ammatillisen koulutuksen järjestäminen.</p> <p>Sallan lukiossa on kaksi asuntolaa, joissa työskentelee yhteinen asuntolanvalvoja.</p>
-------------	---

Esi- ja perusopetuksen oppilaista yli puolet on koulukuljetuksessa. Kuljetuskustannukset ovat noin 700 000 euroa/lukuvuosi.

Seuraavaksi taulukko oppilasmäärän kehityksestä huomioiden asukasmäärän kehitys.

Vuosi	Esikoulu	Alakoulu	Yläkoulu	Lukio	Kunnan asukasmäärä 1.1
2014	20	150	76	61	3890
2015	27	153	78	46	3781
2016	22	152	76	42	3727
2017	18	153	76	55	3653
2018	20	147	80	60	3575
2019	25	137	80+4	67	3491
2020	21	141	81	62	3400
2021	35 (19+16)	139	73+1	55	3407
2022	34	123	76	69	3416

Talous, euroa

Tuloarviot ja määrärahat	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toimintatuotot	176 608	99 000	132 500	132 500	132 500
Toimintamenot	-3 635 212	-3 441 640	-3 817 482	-3 872 072	-3 894 582
Toimintakate (netto)	-3 458 604	-3 342 640	-3 684 982	-3 739 572	-3 762 082

	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Poistot ja arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-3 458 604	-3 342 640	-3 684 982	-3 739 572	-3 762 082

Henkilöstösuunnitelma	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Johto	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Hallinto (toimistosihteeri)	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Opettajat ja ohjaajat	34,0	35,0	37,0	37,0	37,0
Yhteensä	38,0	39,0	41,0	41,0	41,0

Tulosalue: Tilivelvollinen:	4.4 Vapaa sivistystyö (kansalaisopisto) Sivistysjohtaja
Palvelussuunnitelman kuvaus:	Sallan kansalaisopistolle on myönnetty ylläpitolupa vuonna 1974. Vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta.

	<p>Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista.</p> <p>Kansalaisopiston tehtävänä on fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ja henkisen hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen.</p> <p>Kansalaisopistoon laaditaan vuosittain opintotarjontaa ja kunnan sekä sivistyspalveluiden strategista linjausta esille tuova kansalaisopisto-opas, joka jaetaan kaikkiin kotitalouksiin. Sallan kansalaisopistossa järjestetään käden taitojen, kuvataiteen, musiikin, yhteiskunnallisten aineiden, tietotekniikan, liikunnan ja vieraiden kielten koulutusta kursseina. Kursseja järjestetään myös etäopetuksena.</p> <p>Vapaan sivistystyön mukaista koulutusta järjestetään kuntakeskuksessa ja kylissä. Maksullista henkilöstökoulutusta järjestävän Pedasofian toimintaa markkinoidaan sisäisen koulutuksen ja ulkoisen koulutuksen järjestäjänä. Kansalaisopiston uusi koulutustila Kömmätti Varhaiskasvatuskeskukseen remontoitiin keväällä 2021.</p> <p>Kansalaisopiston kolmatta lukukautta on kehitetty ja toteutettu vuodesta 2010 alkaen järjestämällä kesälukio. Kolmas lukukausi on viime kesän hyvien kokemusten perusteella erittäin tärkeä myös kesämatkailussa. Viime kesänä järjestettiin mm. musiikkileiri, lapinrumpu-kurssi, kuvataide-kurssi ja kesälukio venäläisille, suomalaisille ja vietnamilaisille opiskelijoille. Tulevana kesänä nämä samat kurssit ovat ohjelmassa. Kuvataidekurssi järjestetään yhteistyössä Lapin yliopiston kanssa.</p> <p>Kansalaisopiston toiminnan suunnittelussa huomioidaan Harvaan asuttujen alueiden parlamentaarisen työryhmän loppuraportti (2019)</p> <p>Julkaisun osoite on http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-366-012-0</p> <p>Kansalaisopiston toiminnan suunnittelussa huomioidaan Jatkuvan oppimisen työryhmän esitykset (2019)</p> <p>Julkaisun osoite on http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-641-6</p> <p>Kansalaisopiston toiminnan osana on Koillis-Lapin musiikkiopiston palvelut. Tavoitteena on, että Sallassa säilyy pianonsoiton opettajan virka ja viikoittain musiikkiopiston järjestämää yksilöllistä opetusta on tarjolla monipuolisesti.</p>
Arvio toimintaympäristön muutoksista:	<p>Asiakkaiden yksilölliset kurssitoiveet ja kurssitarjonnan kohtaaminen sekä opettajien rekrytointi asettaa haasteita toimintaympäristölle.</p> <p>Kolmannen lukukauden kehittäminen on yhteydessä myös kesämatkailun ja siten kunnan vetovoiman lisäämisessä.</p>

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Valtuuston hyväksymät tavoitteet						
Asiakas:						
Asiakaslähtöiset palvelut (sisäinen ja ulkoinen asiakas)	Ideaistunnot Palvelukysely	2 1	2 1	2 1	2 1	2 1

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Osallisuuden lisääminen	Kumppanuussopimusten määrä	1	2	2	2	2
	Yhteisten tapahtumien määrä	useita	2	2	2	2
	Ennakkovaikutusten arvioinnin käyttö	0	1	1	1	1
Hyvinvoinnin edistäminen	Palvelukysely hyvinvointikertomuksen perusteella (tavoitteet ja arviointi)	1	1	1	1	1
Paikallinen vahva toimijastrategian edistäminen	Sivistyspalveluiden johtoryhmän kokoontuminen	12	12	12	12	12
Toiminta:						
Monipuolinen kurssitarjonta	Kurssimäärä	158	160	160	160	160
	Opetustuntimäärä	2902	2500	2500	2500	2500
	Kokonaisopiskelijamäärä	1459	1400	1400	1400	1400
	Netto-opiskelijamäärä	614	950	950	950	950
Monikanavainen viestintä palveluista sisäisille ja ulkoisille asiakkaille.	Palvelut kuvattuna nettisivuilla ja eSuomi.fi palvelussa (kyllä/ei)	k	k	k	k	k
	Some-markkinointi	k	k	k	k	k
Verkostoituminen ja kansalaisopiston imagon kehittäminen	Kesälukio ry:n kanssa yhteistyö kansainvälisen kesälukion järjestämiseksi	k	k	k	k	k
Talous:						
Toiminta sopeutetaan vuoden 2023 talousarvioon	Vuoden 2023 talousarvio	k	k	k	k	k
Vaikuttavuuden arviointi	Palvelukysely/itsearviointi	0	1	1	1	1
Henkilöstö:						
Erilaisia tietoja ja taitoja hallitsevien henkilöiden innostaminen kansalaisopiston opettajaksi	Palvelukysely	k	k	k	k	k

Tavoite	Mittari	Tavoitearvo
Kansalaisopisto-opiskelun vaikutusten arviointi yksilölle Musiikkiopisto-opiskelun vaikutusten arviointi yksilölle.	Kansalaisopisto-opiskelun vaikutusten arviointi yksilölle - kysely Lisätulo opettajalle Menot osallistujalla Tiedot, taidot, fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen hyvinvointi	Henkilökohtainen kokeminen vähintään hyvä
Kansalaisopisto-opiskelun vaikutusten arviointi kunnalle Musiikkiopisto-opiskelun vaikutusten arviointi kunnalle	Kansalaisopisto-opiskelun vaikutusten arviointi kunnalle - itsearviointi Menot ja tulot Ennaltaehkäisevä ja hyvinvointia tukeva merkitys	Palvelu on merkityksellinen

Tavoite	Mittari	Tavoitearvo
Kolmannen lukukauden eli kesälukukauden toiminnan kehittäminen	Kesälukion opiskelijamäärä Kesälukion palveluiden kurssihintojen tarkistaminen Kesäkauden muiden kurssien määrä	Kesälukion opiskelijamäärä noin 100. Kurssihinnoitteluun oppituntien lisäksi muut palvelut. Kesäkursseja noin 10

Perustelut:	Kansalaisopisto järjestää kuntalaisille ja matkailijoille fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja henkistä hyvinvointia lisääviä kursseja. Kurssien tavoitteena on ylläpitää elinikäisen oppimisen henkeä. Kansalaisopistossa työskentelee vakituinen työntekijä: tekstiilityönohjaaja-suunnittelijaopettaja. Kansalaisopiston lakisääteisiä rehtorin tehtäviä hoitaa sivistysjohtaja. Kansalaisopistossa työskentelee noin 50 tuntiopettajaa lukuvuoden aikana.
-------------	---

Talous, euroa

Tuloarviot ja määrärahat	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toimintatuotot	43 988	31 000	47 000	47 000	47 000
Toimintamenot	-264 893	-229 900	-235 333	-238 863	-240 513
Toimintakate (netto)	-220 905	-198 900	-188 333	-191 863	-193 513

	Tp 2021	Ta 2022			
Poistot ja arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-220 905	-198 900	-188 333	-191 863	-193 513

Henkilöstösuunnitelma	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Johto	sisältyy sivistysjohtajan tehtäviin	sisältyy sivistysjohtajan tehtäviin	sisältyy sivistysjohtajan tehtäviin	sisältyy sivistysjohtajan tehtäviin	sisältyy sivistysjohtajan tehtäviin
Opettajat	2,0	2,0	1,0	1,0	1,0
Yhteensä	2,0	2,0	1,0	1,0	1,0

Tulosalue: Tilivelvollinen:	4.5 Liikunta- ja nuorisopalvelut Sivistysjohtaja
Palvelussuunnitelman kuvaus:	Liikuntalain mukaiset palvelut Liikuntalain tavoitteena on muun muassa edistää väestön hyvinvointia ja terveyttä. Tavoitteena on selkeästi liikuntaharrastuksen laajentaminen myös uusiin ja liikunnallisesti passiivisiin väestöryhmiin sekä monialaisen ja -ammattillisen yhteistyön lisääminen. Liikuntalaki antaa kunnille myös selkeän toimintavelvoitteen eli liikunnan yleisen edistämismääräyksen: yleisten edellytysten luominen liikunnalle paikallistasolla on kuntien tehtävä. Kunnan tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle ja kunnan lakisääteisten tehtävien toteuttaminen tulee tapahtua eri toimialojen yhteistyönä.

	<p>Sallassa tulevaisuuden kunnan tehtävänä olevan hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja kehittämisessä nuoris- ja liikuntapalveluilla on merkittävä rooli. Liikuntapalveluita toteutetaan kunnan liikuntapaikoilla ja uimarannoilla, liikuntakeskuksessa, jäähallissa ja keilahallissa. Liikuntapalvelut sisältävät tilojen lisäksi erilaisia tapahtumia, säännöllisiä liikuntavuoroja ja ohjattua liikuntaa.</p> <p>Nuorisolain mukaiset palvelut</p> <p>Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Toteuttaessaan Nuorisolain 2 §:n tavoitteita ja lähtökohtia kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa.</p> <p>Tavoitteena on:</p> <ol style="list-style-type: none">1. edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa;2. tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista;3. tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa;4. edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista; sekä5. parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. <p>Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat:</p> <ol style="list-style-type: none">1. yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys;2. kestävä kehitys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen;3. monialainen yhteistyö. <p>Kunnan tulee tehtävää hoitaessaan olla tarpeen mukaan yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisien sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisotalon järjestöjen ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa.</p> <p>Nuorisopalveluita toteutetaan Noriksella Sallansuun yläkerrassa, koululla ja erilaisina tapahtumina. Koulunuorisotyön kehittäminen on käynnistynyt ja tavoitteena on saada ala- ja yläkouluun sekä lukiolle hyvin suunniteltuja ja toimivia tapahtumia.</p>
<p>Arvio toimintaympäristön muutoksista:</p>	<p>Liikuntapalveluissa tulee huomioida kunnan tehtävänä oleva asukkaiden hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen erityisesti lasten, nuorten ja ikääntyvien osalta. Monipuoliset ulkoilu- ja liikuntapaikat sekä liikuntaohjaus innostavat liikkumiseen mikä tuo fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja henkistä hyvinvointia.</p> <p>Sallassa on liikuntakeskus, keilahalli ja jäähalli, joissa järjestetään toimintaa kaikenikäisille. Liikuntakeskuksessa on myös kansalaisopiston toimintaa. Sallan kunnassa on paljon mahdollisuuksia ulkoliikunnan harrastamiseen mm. uuden Kansallispuiston ja Sallatunturin ympäristössä.</p> <p>Nuorisopalveluissa nuorten tukeminen covid 19-epidemian aikana ja Venäjän sodan heijastevaikutukset nuorten terveyteen edellyttävät nuorisopalveluiden reagoimista ja toimintaa. Nuorisopalveluiden yhteistyötä muiden nuorille tuottavien palveluiden kanssa lisätään yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi.</p>

	Oppivelvollisuuden laajentaminen 18 vuoteen liittyy nuorisopalveluiden työpaja-toiminnan kehittämiseen.
--	---

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Valtuuston hyväksymät tavoitteet						
Asiakas:						
Asiakaslähtöiset palvelut (sisäinen ja ulkoinen asiakas)	Etsivän nuorisotyön palvelut arkipäivisin Nuorten työpajapalvelut arkipäivisin Nuorison ohjauspalvelut ti-la Nuorisotilapalvelut ti-la Liikuntaohjauspalvelut arkipäivisin Liikuntakeskuspalvelut ma-la Jäähallipalvelut lokakuu - huhtikuu Keilahallipalvelut ti-la	k k k k k k k k	k k k k k k k k	k k k k k k k k	k k k k k k k k	k k k k k k k k
Osallisuuden lisääminen	Kumppanuussopimusten määrä Yhteisten tapahtumien määrä Seurojen järjestämä toiminta Ennakkovaikutusten arvioinnin käyttömäärä valmistelussa Palvelukysely	2 9 k e 1	2 2 k k 1	2 2 k k 1	1 2 k k 1	1 2 k k 1
Hyvinvoinnin edistäminen	Palvelukysely	1	1	1	1	1
Paikallinen vahva toimijastrategian edistäminen	Sivistyspalveluiden johtoryhmän kokoontuminen Henkilöstön ideapalaverit	12 useita	12 2	12 2	12 2	12 2
Toiminta:						
Demokratian edistäminen	Nuorisovaltuuston kokoontuminen	2	2	2	2	2
Palveluiden käyttö	Nuorisotilat/käyntikertaa Liikuntakeskus/käyntikertaa Jäähalli/käyntikertaa Keilahalli/käyntikertaa Kilpailut Ohjatut liikuntalajit	4903 13 399 6 022 2 557 - -	5000 12 000 6500 2500 10 20	5000 12 000 6500 2500 5 10	5000 12 000 6500 2500 5 10	5000 12 000 6500 2500 5 10
Liikunnallisen Salla-imagon kehittäminen	Tapahtumat	2	2	2	2	2
Talous:						
Toiminta sopeutetaan vuoden 2023 talousarvioon	Vuoden 2023 talousarvio	k	k	k	k	k
Henkilöstö:						
Henkilöstön hyvinvoinnin lisääminen	Kehityskeskustelut	k	k	k	k	k

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Vastuullinen/vastuuton työkäyttäytyminen	Työterveyslaitoksen mallin käyttöönotto	k	k	k	k	k
Terveystalon kanssa yhteistyö	Yhteiset neuvottelut	1	k	k	k	k

Tavoite	Mittari	Tavoitearvo
Liikuntalain mukaiset palvelut	Vertaisarviointi, itsearviointi ja ulkoinen arviointi kyselyllä	Hyvä 3 (asteikolla 1 – 5)
Nuorisolain mukaiset palvelut	Vertaisarviointi, itsearviointi ja ulkoinen arviointi kyselyllä	Hyvä 3 (asteikolla 1 – 5)

Perustelut:	<p>Elinvoimaisen, vetovoimaisen, pitovoimaisen ja kiertovoimaisen kunnan peruspalveluita ovat liikunta- ja nuorisopalvelut.</p> <p>Liikuntapalveluissa työskentelee liikuntapaikkojen hoitaja ja liikuntahallin hoitaja.</p> <p>Nuorisopalveluissa työskentelee kaksi nuoriso-ohjaajaa (toinen määräaikainen), joille kuuluu myös etsivän nuorisotyön tehtävät. Nuorten työpajalla työskentelee yksi henkilö, Keilahallissa yksi henkilö ja Kirpputori Välikädessä yksi henkilö.</p> <p>Henkilöstön määrän perusteena on tilojen aukioloajat ja toiminnan suunnittelu ja järjestäminen.</p> <p>Nuoriso- ja liikuntapalveluiden operatiivista toimintaa johtaa nuoriso- ja liikuntapalveluiden johtaja.</p>
-------------	--

Talous, euroa

Tuloarviot ja määrärahat	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toimintatuotot	203 456	142 700	156 100	156 100	156 100
Toimintamenot	-511 801	-411 300	-461 182	-469 497	-473 037
Toimintakate (netto)	-308 345	-268 600	-305 082	-313 397	-316 937

	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Poistot ja arvonalentumiset	-147 381	-139 518	-59 203	-31 897	-26 545
Tilikauden tulos	-455 726	-408 118	-364 285	-345 294	-343 482

Henkilöstösuunnitelma	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Johto	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Hallinto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lähityöntekijät	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Yhteensä	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0

Tulosalue: Tilivelvollinen:	4.6 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut Sivistysjohtaja
Palvelussuunnitelman kuvaus:	<u>Kirjastopalvelut</u> Kirjastolain mukaan kunnan tehtävänä on kirjastolaissa tarkoitettujen kirjasto- ja tietopalvelujen järjestäminen, joiden tavoitteena on edistää väestön yhtäläisiä

mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Kunta vastaa siitä, että palvelut ovat kirjastolain mukaisia.

Kirjaston tehtävänä on tarjota pääsy tietoon ja kulttuurisisältöihin, edistää lukemista sekä antaa tietopalvelua ja ohjausta tiedonhankintaan. Lisäksi kirjaston tehtävänä on tarjota tiloja oppimiseen ja harrastamiseen sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Lapin kirjaston strategian kolme kärkeä ovat A. Uudistuva kirjasto B. Yhteinen ja yhtenäinen Lapin kirjasto C. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.

Sallan kunnan kirjastopalvelut koostuvat pääkirjaston, kirjastoauton sekä Sallan sota- ja jälleenrakennusajan museon tutkijankirjaston kokonaisuudesta. Asiakaspalveluajan (ma – pe 10 – 17) lisäksi asiakkailla on mahdollisuus käyttää kirjastopalveluita omatoimisesti 7 - 20 välisenä aikana. Laajoilla aukioloajoilla sekä kirjastoautopalveluilla palvellaan parhaiten laajan, harvaanasutun kuntamme väestöä.

Kirjastoauto LukuWoortin toiminnan ja palveluiden kehittäminen on lähtenyt hyvin liikkeelle kansalaisopiston ja kulttuuripalveluiden kanssa.

Yhteistyö kunnan muiden palvelusektoreiden sekä yli kuntarajan muiden kirjastojen kanssa on entistä tärkeämpää; sillä voidaan tehostaa kirjastopalvelujen järjestämistä ja kohdentaa resursseja kuntalaisten palvelutarpeiden mukaan joustavasti. Kehittäminen edellyttää myös ICT:n strategista suunnittelua kunnan tietoteknisiä palveluja tuottavan LapIT:n kanssa.

Vuoden 2017 alusta lähtien Lapin kirjastoissa mukaan lukien Sallan kirjasto on ollut käytössä kirjastojärjestelmä Koha, jonka myötä kaikkien Lapin kirjastojen kokoelmat ovat olleet maksutta kaikkien kuntalaisten käytettävissä.

Kirjastolain tavoitteena on edistää:

- 1) väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin;
- 2) tiedon saatavuutta ja käyttöä;
- 3) lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa;
- 4) mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen;
- 5) aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.

Yleisen kirjaston tehtävänä on:

- 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin;
- 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;
- 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta;
- 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon;
- 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
- 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kulttuuripalvelut

Kunnalliseen kulttuuritoimintaan kuuluvat yleinen kulttuuritoiminta ja avustukset sekä museo. Kunta on paikallisen ja alueellisen kulttuuritoiminnan koordinaattori, verkostojen rakentaja ja tärkeä yhteyspiste alueen kulttuuritoimijoille. Kunnan kulttuuripalveluista ja tapahtumista saa kootusti tietoa kunnan tiedotuskanavien kautta.

Sallan kunnanvaltuusto hyväksyi syksyllä 2022 kulttuurikasvatussuunnitelman, johon on koottu kulttuuripalveluiden yhteistyötahot ja tehtävät.

Kulttuuritapahtumien järjestämistä pandemian olosuhteissa on harjoiteltu vuoden 2020 keväästä saakka ja todettu, että palveluita voidaan järjestää pandemiahuomioiden. Tapahtumien järjestäminen S-market Erätulta vastapäätä olevalla tontilla eli Kansan kenturalla on mahdollisuus kesän isoimmillekin tapahtumille.

Kulttuuripalvelut tarjoaa kuntalaisille ja matkailijoille kulttuuritapahtumia koulu-keskuksessa, kirkossa sekä tunturissa ja kylissä olevissa tiloissa. Kulttuuripalvelut saa toimintaansa valtiosuutta ja toimintaa katetaan tapahtumien ja museon lipputuloilla sekä museokaupan tuloilla ja Rajakievarin vuokratuloilla. Tapahtumia järjestetään laajasti eri kulttuurin alalta sisältäen konsertteja, teatteria, näytelyjä ja kirjailijavierailuita niin lapsille kuin aikuisille. Lisäksi järjestetään erilaisia tapahtumia museon ja rajakievarin toimintaympäristössä.

Kulttuuripalveluiden tapahtumat mm. Salla-päivät vaikuttavat merkittävästi kunnan elinkeinoelämään tuoden päivän aikana asiakkaita ja siten tuloja esim. keskustan yrityksiin. Myös museon merkitystä elinkeinoelämää tukevana palveluna voi pitää merkittävänä. Kulttuuripalvelut tekee yhteistyötä kunnan hallintokuntien, seurakunnan, järjestöjen ja Matkalle Sallaan ry:n kanssa.

Sallan sota- ja jälleenrakennusajan museo ja Sallan rajakievari pyrkivät toiminnallaan ylläpitämään ja edistämään kuntalaisten ja matkailijoiden tietoutta Sallan ja Kuolajärven kulttuurista ja historiasta. Museon toimintaa on kehitetty tavoitteellisesti valtiovastuksen piiriin pääsemiseksi. Museo on tehnyt kahden viime vuoden aikana hyvää tulosta, sillä kotimaan matkailun lisääntyminen on näkynyt kävijämäärässä merkittävästi. Lisäksi myös kiinnostus paikallishistoriaan on lisääntynyt.

Kulttuuripalveluilla on tärkeä merkitys myös paikkakunnan identiteetille ja hyvinvoinnille vahvistaessaan sosiaalista pääomaa ja rakentaessaan yhteisöllisyyttä. Tarvitaan ruohonjuuritason kulttuuritoimintaa, joka on läsnä ihmisten arjessa, sillä kulttuuri vahvistaa ihmisten osallisuutta, identiteettiä ja hyvinvointia.

Kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan taiteen harjoittamista ja harrastamista, taidepalvelusten tarjontaa ja käyttöä, kotiseututyötä sekä paikallisen kulttuuriperinteen vaalimista ja edistämistä. Kulttuuri ja taide tulevat olemaan oleellinen osa tulevaisuuden kunnan peruspalveluja. Hallintosektoreiden väliset raja-aidat hälvänevät ja fokukseseen nousee kokonaisnäkemys kuntalaisten palvelutarpeesta. Monikulttuurisuus tuo mukanaan uusia ulottuvuuksia myös sallalaiseen yhteiskuntaan. Tässä prosessissa kulttuuripalveluilla on tärkeä merkitys, tarjoten monipuolisia välineitä vuoropuhelulle, asioiden pohtimiselle ja suvaitsevaisuuden lisäämiselle.

Kunnan kulttuuritoiminnasta vastaavan lain tavoitteena on:

	<ol style="list-style-type: none">1) tukea ihmisten mahdollisuuksia luovaan ilmaisuun ja toimintaan sekä kulttuurin ja taiteen tekemiseen ja kokemiseen;2) edistää kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja osallistumista kulttuuriin, taiteeseen ja sivistykseen;3) vahvistaa väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä kulttuurin ja taiteen keinoin;4) luoda edellytyksiä paikallisen ja alueellisen elinvoiman kehittymiselle ja sitä tukevalle luovalle toiminnalle kulttuurin ja taiteen keinoin. <p>Tavoitteiden toteuttamisen lähtökohtina ovat demokratia, asukaslähtöisyys, tasa-arvo, kestävä kehitys sekä kulttuurinen moninaisuus ja vuoropuhelu.</p> <p>Kunnan tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa. Tämän tehtävän toteuttamiseksi kunnan tulee:</p> <ol style="list-style-type: none">1) edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä;2) luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle;3) edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa;4) tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen;5) edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittäväää toimintaa;6) edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa;7) edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia. <p>Kunnan tulee 1 momentin mukaisia tehtäviä ja niihin liittyviä palveluita järjestessään ottaa huomioon paikalliset olosuhteet ja voimavarat sekä eri väestöryhmien tarpeet.</p> <p>Kunta voi järjestää kulttuuritoiminnan itse taikka yhteistyössä toisten kuntien kanssa tai muulla tavoin. Kuntien kulttuuritoiminnan järjestämisessä tulee olla riittävää ja monipuolista asiantuntijaosaamista.</p>
Arvio toimintaympäristön muutoksista:	<p>Monipuoliset ja helposti saavutettavat kirjasto- ja kulttuuripalvelut luovat alueelle elinvoimaisuutta ja ihmisten hyvinvointia. Kulttuuritoiminnan merkitys yhteisöllisyyden rakentajana ja identiteetin vahvistajana tunnustetaan ja kulttuurin työllistävä vaikutus kasvaa koko ajan.</p> <p>Omatoimikirjasto ja liikkuva kirjasto tuo palvelut lähelle kuntalaista. Museon kävijämäärän lisääntyminen kertoo museopalveluiden merkityksestä myös tuleville matkailijoille.</p> <p>Tulevaisuuden kunnan tehtävänä olevan hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja kehittämisessä kirjasto- ja kulttuuripalveluilla on merkittävä rooli.</p> <p>Kirjastopalveluissa työskentelee kolme kirjastovirkailijaa. Museolla työskentelee toiminnasta vastaava museoamanuenssi ja museo-opas. Kulttuuripalveluissa työskentelee kulttuuripalveluiden tuottaja.</p>

Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden johtaja vastaa toiminnan kehittämisestä.

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2043	Ts 2025
Valtuuston hyväksymät tavoitteet						
Asiakas:						
Asiakaslähtöiset palvelut (sisäinen ja ulkoinen asiakas)	Ideaistunnot	2	2	2	2	2
	Palvelukysely	1	1	1	1	1
	Kirjastoautopalvelut	k	k	k	k	k
	Kulttuuritapahtumat	79	60	60	60	60
	Museokäynnit	7027	4800	4900	4900	4900
	Lapin kirjaston maa- kunnallinen palvelu	2	k	k	k	k
	Lainaa/asukas	11	14	14	14	14
	Kirjavinkkaus	k	k	k	k	k
Osallisuuden lisääminen	Kumppanuussopi- musten määrä	2	2	2	2	2
	Yhteisten tapahtu- mien määrä	2	2	2	2	2
	Ennakkovaikutusten arvioinnin käyttö	0	1	1	1	1
	Asiakasraati	2	1	1	1	1
Hyvinvoinnin edistäminen	Palvelukysely hyvin- vointikertomuksen perusteella (tavoit- teet ja arviointi)	1	2	2	2	2
Paikallinen vahva toimija- strate- gian edistäminen	Sivistyspalveluiden johtoryhmän ko- koontuminen	12	12	12	12	12
	Henkilöstön ideapa- laverit	useita	5	5	5	5
Toiminta:						
Monipuolisen valikoiman ylläpitä- minen ja hankinta kirjastoon.	Valikoiman arviointi ja poistot	k	k	k	k	k
Monipuolisen kokoelman ylläpitä- minen ja hankinta museoon.	Kokoelman arviointi	k	k	k	k	k
Museon valokuvakokoelman avaaminen asiakkaille.	Kokoelma avataan	e	k	k	k	k
Monikanavainen viestintä palve- luista sisäisille ja ulkoisille asiak- kaille.	Palvelut kuvattuna nettisivuilla ja eSuomi.fi palvelussa (kyllä/ei)	k	k	k	k	k
	Some-markkinointi	k	k	k	k	k
Lapin kirjaston tavoitteiden mu- kaisien toiminnan arviointi	AVI:n kysely	k	k	k	k	k
Talous:						
Toiminta sopeutetaan vuoden 2022 talousarvioon	Vuoden 2022 talous- arvio	k	k	k	k	k

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2043	Ts 2025
Kirjastoautopalveluiden kehittämishanke	Omatoimikirjaston ja liikkuvan kirjaston toimintamalli	k	k	k	k	k
Henkilöstö:						
Henkilöstön hyvinvoinnin lisääminen (henkilöstötuottavuuden lisääminen)	Kehityskeskustelut/tulevaisuuskeskustelut	k	k	k	k	k
	Terveystalon työpaikkaselvitykset	e	k	k	k	k
Vastuullinen/vastuuton työkäyttäytyminen	Työterveyslaitoksen mallin käyttöönotto	k	k	k	k	k

Tavoite	Mittari	Tavoitearvo
Lasten ja nuorten lukemisen edistäminen	Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä lukioiden oppilaiden kirjastovierailut.	Kaikki oppilaat käyvät vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa kirjastossa. Liikkuva kirjasto käy varhaiskasvatuksessa ja koulussa kuukausittain.
Kirjastolain mukaiset palvelut	Vertaisarviointi, itsearviointi ja ulkoinen arviointi.	Hyvä (asteikolla 1-5)
Kulttuurilain mukaiset palvelut	Vertaisarviointi, itsearviointi ja ulkoinen arviointi.	Hyvä (asteikolla 1-5)

Perustelut:	<p>Elinvoimaisen, vetovoimaisen ja pitovoimaisen kunnan peruspalveluita on kirjasto- ja kulttuuripalvelut.</p> <p>Kirjastossa työskentelee kolme henkilöä, kulttuuripalveluissa yksi henkilö ja museossa kaksi henkilöä. Henkilöstön määrän perusteena on tilojen aukioloajat ja tapahtumien suunnittelu ja järjestäminen.</p> <p>Kirjasto-, kulttuuri- ja museopalveluiden operatiivista toimintaa johtaa kirjasto- ja kulttuuripalveluiden johtaja, joka osallistuu myös asiakaspalveluun.</p>
-------------	--

Talous, euroa

Tuloarviot ja määrärahat	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toimintatuotot	86 452	62 000	49 000	49 000	49 000
Toimintamenot	-466 674	-440 030	-441 081	-448 546	-451 911
Toimintakate (netto)	-380 222	-378 030	-392 081	-399 546	-402 911

	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Poistot ja arvonalentumiset	-23 268	-25 687	-28 653	-28 653	-28 653
Tilikauden tulos	-403 490	-403 717	-420 734	-428 199	-431 564

Henkilöstösuunnitelma	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Johto	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Hallinto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lähityöntekijät	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Yhteensä	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0

4.7 HYVINVOINTIPALVELULAUTAKUNTA YHTEENSÄ

Sivistyspalveluiden hyvinvointikertomuksen mukaiset toimenpiteet			
Hyvinvointisuunnitelman mukainen arviointikohde	Vastuualueen tavoite	Keinot	Mittarit
Sivistyspalveluiden ratasmalli eli kuntalaisten ja matkailijoiden fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja henkinen hyvinvointi	Kaikissa palveluissa huomioidaan arvioinnin kohteena oleva ratasmalli	Kaikki palvelut muotoillaan ratasmalli huomioiden.	Hyvinvointikysely
Viihtyisä ja turvallinen toimintaympäristö	Yhteistyössä teknisten palveluiden kanssa	Tilamuotoilussa ja toimintojen suunnittelussa huomioidaan viihtyisä ja turvallinen työympäristö.	Hyvinvointikysely
Osallisuus ja yhdessä tekeminen sekä yhdenvertaisuus	Kaikilla on mahdollisuus osallistua	Osallistetaan tapahtumilla, kyselyillä, asiakasraadeilla. Tapahtumia järjestetään Äkkää vastuusi -teemalla.	Tapahtumien määrä
Lasten, lapsiperheiden ja nuorten hyvinvointipalveluiden nykytilanne	Järjestetään varhaiskasvatus-, esi-, perusopetus- ja lukiopalvelut, kansalaisopisto-, liikunta- ja nuoriso- sekä kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä mahdollisuus jatkuvaan opiskeluun.	Huomioidaan ratasmalli palveluiden järjestämisessä, toteuttamisessa ja arvioinnissa.	Hyvinvointikysely
Aikuisten hyvinvointipalveluiden nykytilanne	Järjestetään aikuisille kansalaisopisto-, liikunta-, kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä mahdollisuus jatkuvaan opiskeluun.	Huomioidaan ratasmalli palveluiden järjestämisessä, toteuttamisessa ja arvioinnissa.	Hyvinvointikysely
Ikäihmisten hyvinvointipalveluiden nykytilanne	Järjestetään ikäihmisille kansalaisopisto-, liikunta-, kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä mahdollisuus jatkuvaan opiskeluun.	Huomioidaan ratasmalli palveluiden järjestämisessä, toteuttamisessa ja arvioinnissa.	Hyvinvointikysely

Talous, euroa

Tuloarviot ja määrärahat	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toimintatuotot	602 824	414 700	420 600	420 600	420 600
Toimintamenot	-5 989 192	-5 896 648	-6 149 690	-6 246 523	-6 287 555
Toimintakate (netto)	-5 386 368	-5 481 948	-5 729 090	-5 825 923	-5 866 955

	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Poistot ja arvonalentumiset	-170 649	-165 205	-87 856	-60 550	-55 198
Tilikauden tulos	-5 557 017	-5 647 153	-5 816 946	-5 886 473	-5 922 153

Henkilöstön määrä	74	75	76	76	76
--------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

5. TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tehtävä: Tilivelvollinen:	5.1 Teknisen toimen hallinto Tekninen johtaja
Palvelussuunnitelman kuvaus:	Hallintoon kuuluu teknisen toimen toimisto- ja esimiestehtävät sekä mittaus-toimi. Hallintopalveluiden tehtävänä on valmistella ja tuottaa teknisen toimen päätöksenteon, toiminnan ohjauksen, valvonnan ja seurannan tarvitsemat valmistelu-, täytäntöönpano- ja asiantuntijapalvelut.
Arvio toimintaympäristön muutoksista:	Tuotamme tukipalveluita laajasti sisäisille ja ulkoisille asiakasryhmille, jolla mm. turvataan kunnan tuottamat/ tarvitsemat palvelut. Koulukeskuksen tilojen saneerausohjelmaa v:lle 2023 – 2025 jatketaan. Poropuiston päärakennuksen laajennustyöt toteutetaan valmiiksi. Sallan kansallispuiston (Poropuisto) Poropuistontie ja paikoitusalue rakennetaan. Katujen peruskorjaus-ohjelmaa toteutetaan tulevina vuosina suunnitelmallisesti.

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Valtuuston hyväksymät tavoitteet						
Toiminta:						
Henkilöstö:						
Teknisen toimen henkilöstö	Vakituiset viran- ja toimenhaltijat	38	38	37,5	37,5	37,5
Työyhteisötaitojen parantaminen. Vuorovaikutus- ja esimiestaidot	Koulutuspäivä/ vuosi	0	1	1	1	1
Viikkopalaverit lähiesimiehille ja toimistopalaverit toimistohenkilöstölle	Muistiot	12	12	12	12	12

Perustelut:	Varaudutaan henkilöstön eläköitymiseen ja uusien työntekijöiden rekrytointiin eläkkeelle jäävien tilalle palveluiden turvaamiseksi asiakkaille.
-------------	---

Talous, euroa

Tuloarviot ja määrärahat	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toimintatuotot	52 775	95 900	55 200	55 200	55 200
Toimintamenot	-351 279	-499 127	-496 064	-504 010	-507 605
Toimintakate (netto)	-298 504	-403 227	-440 864	-448 810	-452 405

	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Poistot ja arvonalentumiset	-3 300	-3 300	-3 300	-825	
Tilikauden tulos	-301 804	-406 527	-444 164	-449 635	-452 405

Henkilöstösuunnitelma	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Johto	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Hallinto	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Lähityöntekijät					
Yhteensä	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5

Tehtävä: Tilivelvollinen:	5.2 Lupa- ja viranomaispalvelut Rakennusvalvonta: Rakennustarkastaja Ympäristöterveydenhuolto ja ympäristönsuojelu: Tekninen johtaja (Kemijärven kaupunki)
Palvelussuunnitelman kuvaus:	Lupa- ja viranomaispalvelut vastaa lakisäateisten viranomaispalvelujen tuottamisesta. Rakennusvalvonta vastaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisista rakentamisen viranomais- ja asiantuntijatehtävistä. Ympäristönsuojelu vastaa ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä maa-aineslain mukaiselle lupa- ja valvontaviranomaiselle määrättyjä tehtäviä. Ympäristöterveydenhuolto vastaa terveydensuojelu-, elintarvike-, tupakka- ja eläinlääkintähuoltolain edellyttämistä valvonta-, neuvonta- ja tarkastustehtävistä. Ympäristöterveydenhuollosta ja ympäristönsuojelusta vastaa 1.1.2023 alkaen Kemijärven kaupunki.
Arvio toimintaympäristön muutoksista:	Lainsäädäntö, määräykset ja toimintaohjeet muuttuvat ja viranomaisten tehtävä on viedä ne käytäntöön. Maankäyttö- ja rakennuslaki uudistuu ja uusi rakentamislaki tulee voimaan näillä näkymin 1.1.2024, uudistus tulee aiheuttamaan mm. hallintosäännön, rakennusjärjestyksen ja taksan päivittämisen. Rakennusvalvonnan sähköisen Lupapiste palvelun ja Louhi kuntapalvelimen kehitys jatkuu ja uuden rakentamislain myötä luodaan Rakennetun ympäristön tietojärjestelmä ja tietomalli. Uusi jätevesilaki on tullut voimaan 31.10.2019, ja siitä johtuen jätevesijärjestelmien uusiminen ranta- ja pohjavesialueilla jatkuu. Ympäristönsuojeluviranomainen on päivittämässä Sallan kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä. Ympäristöterveydenhuolto ja ympäristönsuojelu siirtyvät Pelkosenniemen-Savukosken ktt ky:ltä Kemijärven kaupungille.

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Valtuuston hyväksymät tavoitteet						
Rakennusvalvonta:						
Toiminta:						
Lupahakemukset, rakennukset ja toimenpiteet	kpl/vuosi	154	150	150	150	150
Talous:						
Rakennusvalvonnan maksujen katetavoite	:%a kuluista	54	40	40	40	40

Talous, euroa

Tuloarviot ja määrärahat	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toimintatuotot	58 603	55 000	51 000	51 000	51 000
Toimintamenot	-333 597	-370 498	-357 021	-358 901	-359 672
Toimintakate (netto)	-274 994	-315 498	-306 021	-307 901	-308 672

	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Poistot ja arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-274 994	-315 498	-306 221	-307 901	-308 672

Henkilöstösuunnitelma	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Johto					
Hallinto	2,0	2,0	1,5	1,5	1,5
Lähityöntekijät					
Yhteensä	2,0	2,0	1,5	1,5	1,5

Tehtävä: Tilivelvollinen:	5.3 Tukipalvelut Tekninen johtaja
Palvelussuunnitelman kuvaus:	Tukipalveluihin kuuluu kiinteistötoimi, ravintohuolto, koneet ja kuljetusvälineet sekä kunnan maa- ja metsätilat. Kiinteistöjen ja toimitilojen kunto pidetään sellaisena, että palvelut voidaan hoitaa niissä keskeytyksettä ja turvallisesti. Tuotetaan siivouspalvelut tehokkaasti kiinteistöjen pintamateriaalien elinkaarta pidentävästi. Ravintohuolto tuottaa laadukasta ja terveellistä ruokaa eri asiakasryhmille. Kunnan kuorma-autolla ja traktorikaivurilla tuotetaan kaivu- ja kuljetuspalveluja sisäisille ja ulkoisille asiakkaille.
Arvio toimintaympäristön muutoksista:	Kiinteistöjen kiinteistöautomaation ja energiansäästöohjelman mukaisten toimien toteuttaminen jatkuu talousarvio- ja suunnitelmakaudella. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tarvitsemat tilat vuokrataan hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Koulukeskuksen keittiö toimii valmistuskeittiönä ja Kinttalanharjun varhaiskasvatuskeskuksen keittiö jakelukeittiönä. Terveyskeskuksen jakelukeittiön toiminta siirtyy vuoden 2023 alusta hyvinvointialueelle. Lähiruuan tarjontaa lisätään toimintavuonna suunnitelman mukaan yhteistyössä sivistystoimen kanssa. Siivoustyön määrä on kasvanut uusien siivottavien tilojen johdosta, jolloin tullaan tarvitsemaan lisää työvoimaa. Kiinteistö- ja ruokahuollon osalta henkilöstöä eläköityy kuluvana- sekä lähivuosina. Traktorikaivuri tulee uusia vuonna 2023 käyttötuntien perusteella. Kunnan metsätiloja hoidetaan tehdyn metsänhoitosuunnitelman mukaisesti toimintavuonna. Vuosittain tehdään harvennushakkuita yhdestä kahteen metsäpalsta.

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Valtuuston hyväksymät tavoitteet						
Asiakas:						
Asiakastyytyväisyys	Kirjallisten valitusten määrä/vuosi	0	alle 5	alle 5	alle 5	alle 5
Hyvinvoinnin lisääminen	Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö. Liukastumisia krt/v	0	alle 2	alle 2	alle 2	alle 2
	Ravitsemuksellisesti laadukasta ruokaa. Lähiruoan osuutta lisätään.					

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
	Ruokalistat uusitaan toimintavuoden aikana	k	k	k		
	Toiveruokapäivä krt/v	4	4	4	4	4
Toiminta:						
Reagointi ei kiireellisiin viikailmoituksiin	vrk:n sisällä/ tiedoksisaannista	k	3	3	3	3
Ravintohuolto Koulukeskuksen keittiö: koulukeskus, varhaiskasvatuskeskus	Suoritteet/v	95 509	94 000	94 000	94 000	94 000
Kuorma-auton ja traktorin huollon laiminlyönnistä johtuvia seisokkeja	Ajopäiväkirjat	0	0	0	0	0
Henkilöstö:						
Työyhteisön yhteishengen kehittäminen	Palaverien määrä/v	1	4	4	4	4
Panostetaan työturvallisuuteen	Työtapaturmien määrä / vuosi	1	alle 2	alle 2	alle 2	alle 2

Perustelut:	Henkilöstöä eläköityy eri tehtävälueilta kuluvana- sekä lähivuosina. Näiden tilalle tarvitaan uusia työntekijöitä. Tehtäviin liittyvien palveluiden toimivuuden ja saatavuuden vuoksi on palkattava tarpeellinen määrä koulutettua henkilöstöä. Koulutetun henkilöstön tarjonta on heikentynyt paikkakunnalla.
-------------	--

Talous, euroa

Tuloarviot ja määrärahat	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toimintatuotot	727 733	630 881	1 403 310	1 403 310	1 403 310
Toimintamenot	-2 801 377	-2 797 051	-2 881 901	-2 886 652	-2 896 807
Toimintakate (netto)	-2 073 644	-2 166 170	-1 478 591	-1 483 342	-1 493 497

	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Poistot ja arvonalentumiset	-831 200	-828 922	-943 140	-982 079	-990 977
Tilikauden tulos	-2 904 844	-2 995 092	-2 421 731	-2 465 421	-2 484 474

Henkilöstösuunnitelma	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Johto	3,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Hallinto					
Lähityöntekijät	26,0	27,0	26,0	26,0	26,0
Yhteensä	29,0	29,0	28,0	28,0	28,0

Tehtävä: Tilivelvollinen:	5.4 Liikenneväylät ja yleiset alueet Tekninen johtaja
Palvelussuunnitelman kuvaus:	Liikenneväylät ja yleiset alueet sisältävät kaavatiet, kunnan kunnossapidettävät yksityistiet, ladut, moottorikelkka-, patikka- ja pyöräilyreitit, sekä puistot ja

	yleiset alueet. Toimintaan kuuluu kesä- ja talvikunnossapito ottaen huomioon liikenneturvallisuuden ja ympäristön viihtyvyyden asettamat vaatimukset.
Arvio toimintaympäristön muutoksista:	Katualueiden peruskorjausohjelmaa toteutetaan suunnitelmallisesti. Ulkoilureittien kunnossapitoa tehostetaan toimintavuonna ja tulevina vuosina. Reitit pidetään suunnitelman mukaisessa kunnossa ja reittipohjia kunnostetaan. Käsmänjoelle rakennetaan silta moottorikelkkareitille kuluvana vuonna.

Tavoitteet ja tunnusluvut	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Valtuuston hyväksymät tavoitteet						
Asiakas:						
Asiakastyytyväisyys						
Kaava- ja yksityistiet pidetään aina liikenneitävissä kunnossa ja reittien ylläpito toteutetaan suunnitelman mukaisesti	Asiakaspalaute Kirjallinen valitusmäärä/ v	0	alle 5	alle 5	alle 5	alle 5
Reittien turvallisuutta parannetaan mm. uusimalla vanhoja pitkoksia. Asiakkailla mahdollisuus antaa palautetta reittien kunnosta	Asiakaspalaute verkossa; reittipalaute@salla.fi	k				
Asiakasmaksu	Yrityksiltä ja mökkiläisiltä peritään ns. poolimaksu, joilla hoidetaan latu- ja moottorikelkkareittejä	k				
Osallisuuden lisääminen	Pyritään saamaan lisää yrityksiä latu- ja kelkkapooliin	e				
Talous:						
Kaavatiet kunnossapito	km eur/km	41 2 959	41 3 651	41 3 484	41 3 484	41 3 484
Yksityistiet kunnossapito	km eur/km	160 1 144	160 1 458	160 1 609	160 1 609	160 1 609
Valaistus ylläpito	km eur/km	36 958	36 1 122	41 1 000	41 1 000	41 1 000
Moottorikelkkareitit ylläpito	km eur/km	269 218	270 231	270 362	270 363	270 364
Hiihtoladut ylläpito	km eur/km	164 1 124	164 1 019	164 1 201	164 1 203	164 1 203
Perustelut	Henkilöstöstä koneenkuljettajat ovat kohdassa tukipalvelut, viheralueiden hoitoon palkataan kaksi määräaikaista työntekijää kesäkaudeksi. Tehtävien suorittamiseen käytetään ulkopuolisia urakoitsijoita.					

Talous, euroa

Tuloarviot ja määrärahat	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toimintatuotot	107 049	91 482	91 727	91 727	91 727
Toimintamenot	-643 202	- 731 010	-820 398	-821 791	-822 362
Toimintakate (netto)	-536 153	-639 528	-728 671	-730 064	-730 635

	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Poistot ja arvonalentumiset	-223 284	-311 579	-368 110	-399 927	-442 392
Tilikauden tulos	-759 437	-951 107	-1 096 781	-1 129 991	-1 173 027

Henkilöstösuunnitelma	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Johto					
Hallinto					
Lähityöntekijät	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Yhteensä	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5

5.5 TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ

Hyvinvointikertomuksen mukaiset toimenpiteet			
Hyvinvointisuunnitelman mukainen arviointikohde	Vastuualueen tavoite	Keinot	Mittarit
Viihtyisä ja turvallinen toimintaympäristö	Kiinteistöt ja toimitilat pidetään sellaisena, että palvelut voidaan hoitaa niissä keskeytyksettä ja turvallisesti. Liikenneväylät pidetään aina liikennöitävässä kunnossa. Puistot ja yleiset alueet pidetään turvallisina ja viihtyisinä.	Riittävät resurssit ja soveltuvat välineet/laitteet	Asiakaspalaute / Oma- valvonta
Osallisuuden lisääminen	Eri hallintokuntien ja sidosryhmien kanssa käytävät suunnittelu-/ kehityspalaverit teknisten palveluiden tuottamisesta	Työtapojen ja resursien kohdentaminen tavoitteiden mukaisiksi	Raportit/ palautteet eri palveluiden onnistumisista
Ikäihmisten hyvinvointipalveluiden kehittäminen	Vanhusväestön pihateiden auraspalvelu	Kunnan toimesta järjestetään pihatien auras yli 65 v vakituisesti asuville	Asiakkaiden määrä

Talous, euroa

Tuloarviot ja määrärahat	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toimintatuotot	946 161	873 263	1 601 237	1 601 237	1 601 237
Toimintamenot	-4 509 094	-4 812 076	-4 555 384	-4 571 354	-4 586 446
Toimintakate (netto)	-3 562 933	-3 938 813	-2 954 147	-2 970 117	-2 985 209

Perustelutiedot

	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Poistot ja arvonalentumiset	-1 057 785	-1 148 473	-1 314 550	-1 382 831	-1 433 369
Tilikauden tulos	-4 620 718	-5 087 286	-4 268 697	-4 352 948	-4 418 578

Henkilöstön määrä	38	38	36,5	36,5	36,5
--------------------------	-----------	-----------	-------------	-------------	-------------

6. SALLAN KUNTA YHTEENSÄ

Talous, euroa

Tuloarviot ja määrärahat	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toimintatuotot	7 640 590	6 060 015	4 347 038	3 953 538	3 948 038
Toimintamenot	-38 639 863	-38 341 161	-14 099 221	-14 157 765	-14 220 429
Toimintakate (netto)	-30 999 273	-32 281 146	-9 752 183	-10 204 227	-10 272 391

Perustelutiedot

	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Poistot ja arvonalentumiset	-1 301 816	-1 363 713	-1 411 906	-1 454 215	-1 516 899
Tilikauden tulos	-32 301 089	-33 644 859	-11 164 089	-11 658 442	-11 789 290

Henkilöstön määrä	250,9	249,4	129,1	129,1	129,1
--------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

V TULOSLASKELMAOSA

1. TULOSLASKELMA 2023-2025 ULKOINEN / SISÄINEN

EUR	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	Suunnitelma 2024	Suunnitelma 2025
Toimintatuotot					
Myyntituotot	4 036 495	3 413 133	2 295 950	1 895 950	1 895 950
Maksutuotot	1 206 956	1 488 319	154 000	154 000	154 000
Tuet ja avustukset	1 584 549	415 500	444 100	450 600	445 100
Muut toimintatuotot	812 590	743 063	1 452 988	1 452 988	1 452 988
Toimintatuotot yhteensä	7 640 590	6 060 015	4 347 038	3 953 538	3 948 038
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-14 995 879	-14 951 683	-7 624 366	-7 730 784	-7 798 004
Palvelujen ostot	-19 173 692	-19 410 372	-3 911 359	-3 863 235	-3 858 678
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 300 015	-2 011 046	-1 555 990	-1 556 240	-1 556 241
Avustukset	-1 774 033	-1 738 780	-809 650	-809 650	-809 650
Muut toimintakulut	-396 244	-229 280	-197 856	-197 856	-197 856
Toimintakulut yhteensä	-38 639 863	-38 341 161	-14 099 221	-14 157 765	-14 220 429
TOIMINTAKATE/-JÄÄMÄ	-30 999 273	-32 281 146	-9 752 183	-10 204 227	-10 272 391
Verotulot	12 402 181	12 279 300	6 726 191	6 599 520	6 862 812
Valtionosuudet	20 860 744	21 349 992	4 691 442	5 140 316	5 009 966
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	28 369	25 000	26 000	26 000	26 000
Muut rahoitustuotot	51 231	30 000	43 000	43 000	43 000
Korkokulut	-79 161	-105 000	-170 000	-170 000	-170 000
Muut rahoituskulut	-3 782	-20 000	-10 000	-10 000	-10 000
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-3 343	-70 000	-111 000	-111 000	-111 000
VUOSIKATE	2 260 309	1 278 146	1 554 450	1 424 609	1 489 387
Poistot ja arvonalentumiset	-1 301 815	-1 363 713	-1 411 906	-1 454 215	-1 516 899
TILIKAUDEN TULOS	958 494	-85 567	142 544	-29 606	-27 512
Tilinpäätössiirrot					
TILIKAUDEN YLI-/ ALIJÄÄMÄ	958 494	-85 567	142 544	-29 606	-27 512

2. TULOSLASKELMA 2023-2025 ULKOINEN

EUR	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	Suunnitelma 2024	Suunnitelma 2025
Toimintatuotot					
Myyntituotot	3 874 894	3 289 593	2 175 150	1 775 150	1 775 150
Maksutuotot	1 206 876	1 488 319	154 000	154 000	154 000
Tuet ja avustukset	1 584 549	415 500	444 100	450 600	445 100
Muut toimintatuotot	797 855	734 293	1 445 988	1 445 988	1 445 988
Toimintatuotot yhteensä	7 464 174	5 927 705	4 219 238	3 825 738	3 820 238
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-14 995 879	-14 951 683	-7 624 366	-7 730 784	-7 798 004
Palvelujen ostot	-18 998 678	-19 278 862	-3 783 859	-3 735 735	-3 731 178
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 299 636	-2 010 596	-1 555 690	-1 555 940	-1 555 941
Avustukset	-1 774 033	-1 738 780	-809 650	-809 650	-809 650
Muut toimintakulut	-395 221	-228 930	-197 856	-197 856	-197 856
Toimintakulut yhteensä	-38 463 447	-38 208 851	-13 971 421	-14 029 965	-14 092 629
TOIMINTAKATE/-JÄÄMÄ	-30 999 273	-32 281 146	-9 752 183	-10 204 227	-10 272 391
Verotulot	12 402 181	12 279 300	6 726 191	6 599 520	6 862 812
Valtionosuudet	20 860 744	21 349 992	4 691 442	5 140 316	5 009 966
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	28 369	25 000	26 000	26 000	26 000
Muut rahoitustuotot	51 231	30 000	43 000	43 000	43 000
Korkokulut	-79 161	-105 000	-170 000	-170 000	-170 000
Muut rahoituskulut	-3 782	-20 000	-10 000	-10 000	-10 000
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-3 343	-70 000	-111 000	-111 000	-111 000
VUOSIKATE	2 260 309	1 278 146	1 554 450	1 424 609	1 489 387
Poistot ja arvonalentumiset	-1 301 815	-1 363 713	-1 411 906	-1 454 215	-1 516 899
TILIKAUDEN TULOS	958 494	-85 567	142 544	-29 606	-27 512
Tilinpäätössiirrot					
TILIKAUDEN YLI-/ ALIJÄÄMÄ	958 494	-85 567	142 544	-29 606	-27 512

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	Suunnitelma 2024	Suunnitelma 2025
Toimintatuotot % toimintaku- luista	19,41	15,51	30,20	27,27	27,11
Vuosikate % poistoista	173,53	93,73	113,99	97,96	98,19
Vuosikate eur/asukas	662	378	464	425	444
Taseen kertynyt yli-/alij. (1000€)	10 206	9 165	9 307	9 277	9 250
Taseen kertynyt yli-/alij./asukas	2 989	2 681	2 779	2 769	2 761
Asukasmäärä	3 415	3 410	3 350	3 350	3 350

VI INVESTOINTIOSA

1. INVESTOINTIEN PERUSTELUT

Rakennukset

Kunnanviraston käytävien ja aulojen lattioiden uusiminen v. 2023

Terveyskeskuksen ja varhaiskasvatuskeskuksen varavoimayksikön toteutus v. 2023.

Varhaiskasvatuskeskuksen ulkoseinien rappauksen osittainen uusiminen v. 2024.

Koulukeskuksen saneerauksen jatkaminen v. 2023, v. 2024 ja v. 2025.

Terveyskeskuksen, neuvolan ja hammashoitolan paloilmoitinjärjestelmä v. 2023.

Palveluasuntojen huoneistojen kunnostaminen v. 2023.

Katoksen rakentaminen konehallin pihalle v. 2023.

Poropuiston piha-alueen ja julkisivujen kunnostaminen v. 2023.

Ala-asteen asunnon katon uusiminen v. 2023.

Notkotien paritalon ovien ja ikkunoiden uusiminen ja puuosien kunnostaminen v. 2023.

Kiinteistöjen korjausrakentamiseen varatulla määrärahalla suoritetaan akuutit korjaustoimenpiteet sekä pienet yksittäiset kunnostukset kiinteistöjen osalta.

Kunnanviraston piha-alueen peruskorjaus v. 2024.

Poropuiston päärakennuksen laajennuksen loppuunsaattaminen v. 2023.

Caravan-alueen huoltorakennuksen laajennuksen ja sauna- ja pesuhuonetilojen saneerauksen loppuunsaattaminen v. 2023.

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Latu- ja moottorikelkkareittejä kunnostetaan v. 2023–2025.

Käsmäjoen kelkkareitille rakennetaan silta v. 2023.

Tehostettua maisemanhoitoa jatketaan Sallatunturilla ja kirkonkylän keskustan alueella vuosina 2023–2025.

Pyhäjärven teollisuusalueelle rakennetaan Pyhäjärvenseläntie v. 2023 ja v. 2024. Kaavateistä rakennetaan Käärmekuusitie v. 2023. Kaavateistä päällystetään Karhunpolku, Kimaskuja, Kuhmitsantie ja Simontie sekä Ratiskantie peruskorjataan ja päällystetään v. 2023. Lakipellontie, Petäjämaantie, Tarvantie, Kantolantie ja Jormantie peruskorjataan v. 2023-2024.

Poropuistontie ja paikoitusalue rakennetaan v. 2023-2024.

Huskyvetokoirien lähtöalue ja reitti rakennetaan v. 2023.

Alikulkutunnelin ja kaavatien/ paikoitusalueen rakentaminen MT950 Poropuiston kohdalle toteutetaan yhdessä Lapin ELY-keskuksen kanssa EAKR-rahoitteisena hankkeena v. 2023.

Valokuituliittymät rakennetaan kunnan kiinteistöille kirkonkylälle ja Sallatunturiin suunnitelman mukaisissa vaiheissa v. 2023 ja mahdollisesti suunnitelmavuonna 2024.

Sallatunturin kadut sorastetaan ja lanataan v. 2023-2024.

Ulkopadelkentän rakentaminen v. 2023.

Koneet ja kalusto

Traktorikaivuri uusitaan v. 2023 nykyisen koneen käyttötuntien vuoksi.

Muut pitkävaikutteiset menot

Sähköisten prosessien, palveluiden ja asioinnin kehittäminen. Sisältää muun muassa:

Sähköisen arkistoinnin laajentaminen vaiheittain v. 2023-2024.

Talousraportoinnin ja tiedolla johtamisen kehittäminen v. 2023-2024.

Kiinteistö Oy Sallan Kylpylän toiminnan kehittäminen v. 2023.

Sijoitukset

Asuntotuotantoon osallistuminen v. 2023.

Määräraha Itä-Lapin Energia Oy v. 2023-2025.

Kaunisharju Oy osakepääoma / SVOP / Tuolihiisi v. 2023.

2. INVESTOINNIT 2023-2025

	Euroa		Kokonais- kustannus- arvio Käytetty					
			alv 0%	aiemmin	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Yhteensä:								
Menot	M		6 504 800	520 826	3 078 500	4 247 100	2 092 200	676 000
Tulot	T		545 000	0	180 000	310 000	570 000	0
Netto	N		5 959 800	520 826	2 898 500	3 937 100	1 522 200	676 000
Aineelliset hyödykkeet								
Maa- ja vesialueet	M				50 000	50 000	50 000	
käyttöomaisuuden	T				50 000	200 000	150 000	
hankinta	N					150 000	100 000	
Valokuituliittymät kirkon- kylän ja Sallatunturin kunnan kiinteistöille	M		120 000		140 000			
	T				30 000			
	N		120 000		110 000			
Muut pitkävaikutteiset menot								
Sähköisten prosessien, palveluiden ja asioinnin kehittäminen	M				20 000	20 000	20 000	
	T							
	N				20 000	20 000	20 000	
Kiinteistö Oy Sallan kylpylä toiminnan kehittäminen	M				50 000	100 000		
	T							
	N				50 000	100 000		
Sijoitukset								
Asuntotuotantoon osallistuminen	M				50 000	50 000		
	T							
	N				50 000	50 000		
Itä-Lapin Energia	M				66 000	66 000	66 000	66 000
	T							
	N				66 000	66 000	66 000	66 000
Kaunisharju Oy osakepääoma / SVOP, Tuolihiisi	M					1 000 000		
	T							
	N					1 000 000		

Rakennukset

Kunnanviraston käytävien ja lattioiden uusiminen	M	40 000			40 000		
	T						
	N	40 000			40 000		
Lukion katon ja ulkoseinä- verhouksen uusiminen	M	300 000		300 000			
	T						
	N	300 000		300 000			
Poropuiston pääraken- nuksen laajennus	M	700 000	42 000	700 000	220 000		
	T						
	N	700 000	42 000	700 000	220 000		
Terveyskeskuksen/varhais- kasvatuskeskuksen varavoi- mayksikkö	M	150 000			145 000		
	T						
	N	150 000			145 000		
Varhaiskasvatuskeskuksen ulkoseinien rappauksien osittainen uusiminen	M	200 000				200 000	
	T						
	N	200 000				200 000	
Museon ja Rajakievarin ulkoalueiden kunnostaminen	M	10 000		10 000			
	T						
	N	10 000		10 000			
Koulukeskuksen alueen varavoi mayksikkö	M	150 000		150 000			
	T						
	N	150 000		150 000			
Koulukeskuksen saneeraus	M	1 100 000	414 345	100 000	300 000	300 000	300 000
	T						
	N	1 100 000	414 345	100 000	300 000	300 000	300 000
Terveyskeskus, neuvola ja suun terveydenhuolto / paloilmoitinjärjestelmä	M	30 000			30 000		
	T						
	N	30 000			30 000		
Palveluasuntojen huoneistojen kunnostaminen	M	20 000			20 000		
	T						
	N	20 000			20 000		

Katos konehallin pihalle	M	40 000			40 000		
	T						
	N	40 000			40 000		
Caravan-alueen huolto- rakennuksen laajennus ja sauna- ja pesuhuonetilojen saneeraus	M	100 000	18 081	130 000	20 000		
	T						
	N	100 000	18 081	130 000	20 000		
Kiinteistöjen korjaus- rakentaminen	M			200 000	200 000	200 000	200 000
	T						
	N			200 000	200 000	200 000	200 000
Poropuiston piha-alueen ja julkisivujen kunnostus	M	100 000			100 000		
	T						
	N	100 000			100 000		
Ala-asteen asunnon katon uusiminen	M	80 000			80 000		
	T						
	N	80 000			80 000		
Notkotien paritalo/ Ovien, ikkunoiden uusiminen ja puuosien kunnostus	M	25 000			25 000		
	T						
	N	25 000			25 000		
Kiinteät rakenteet ja laitteet							
Kunnanviraston piha-alueen peruskorjaus	M	70 000				70 000	
	T						
	N	70 000				70 000	
Koutelojoen kelkkareitin sillan rakentaminen	M	50 000		50 000			
	T						
	N	50 000		50 000			
Käsmäjoen kelkkareitin sillan rakentaminen	M	60 000			60 000		
	T						
	N	60 000			60 000		

Latu- ja moottorikelkka- reittien ym. kunnostukset	M			50 000	70 000	70 000	70 000
	T						
	N			50 000	70 000	70 000	70 000
Tehostettu maiseman- hoito, Sallatunturi ja keskusta	M			40 000	40 000	40 000	40 000
	T						
	N			40 000	40 000	40 000	40 000
Alikulkutunnelin ja kaava- tien / paikoitusalueen rakentaminen ELY/ kunta	M	300 000			300 000		
	T						
	N	300 000			300 000		
Kalustajan piha-alueen asfaltointi	M	30 000	11 500	25 000			
	T						
	N	30 000	11 500	25 000			
Kuhmitsantien peruskorjaus	M	95 000		65 000	30 000		
	T						
	N	95 000		65 000	30 000		
Kimaskujan peruskorjaus	M	138 500		97 500	41 000		
	T						
	N	138 500		97 500	41 000		
Simontien peruskorjaus	M	185 000		120 000	65 000		
	T						
	N	185 000		120 000	65 000		
Ratiskantien peruskorjaus	M	262 000		150 000	165 000		
	T						
	N	262 000		150 000	165 000		
Karhupolun asfaltointi	M	35 000			35 000		
	T						
	N	35 000			35 000		
Pyhäjärvenseläntien rakentaminen	M	285 000		145 000	145 000	140 000	
	T	40 000		20 000	20 000	20 000	
	N	245 000		125 000	125 000	120 000	

<u>Käärmekuusitien rakentaminen</u>	M	30 000	12 300	30 000	30 000		
	T						
	N	30 000	12 300	30 000	30 000		
<u>Sallatunturin katujen sorastus ja lanaus</u>	M	150 000		50 000	50 000	50 000	
	T						
	N	150 000		50 000	50 000	50 000	
<u>Tampio-Petäjämaan alueen latuvalaistus</u>	M	100 000		100 000			
	T	30 000		30 000			
	N	70 000		70 000			
<u>Helppilän yksityistien peruskorjaus</u>	M	50 000		50 000			
	T						
	N	50 000		50 000			
<u>Lakipellontien peruskorjaus</u>	M	197 700			144 700	53 000	
	T						
	N	197 700			144 700	53 000	
<u>Petäjämaantien peruskorjaus</u>	M	117 500			82 700	34 800	
	T						
	N	117 500			82 700	34 800	
<u>Tarvantien peruskorjaus</u>	M	52 300			36 400	15 900	
	T						
	N	52 300			36 400	15 900	
<u>Kantolantien peruskorjaus</u>	M	33 500			21 000	12 500	
	T						
	N	33 500			21 000	12 500	
<u>Jormantien peruskorjaus</u>	M	28 300			18 300	10 000	
	T						
	N	28 300			18 300	10 000	
<u>Poropuistontien sekä pairoitusalueen rakentaminen</u>	M	800 000			40 000	760 000	
	T	400 000				400 000	
	N	400 000			40 000	360 000	

Isomaa - Lapajärvi yksityis- tien peruskorjaus	M	200 000	22 600	100 000			
	T	50 000		50 000			
	N	150 000	22 600	50 000			

Koirapuiston laajennus ja perusparannus	M			20 000			
	T						
	N			20 000			

Husky-vetokoirien lähtö- alueen ja reitin rakentaminen	M	50 000			50 000		
	T	25 000			25 000		
	N	25 000			25 000		

Ulkopadelkentän rakentaminen	M				30 000		
	T						
	N				30 000		

Koneet ja kalusto

Palohälytyskeskuksen uusiminen Hopeaharjun rivitalot	M	20 000		20 000			
	T						
	N	20 000		20 000			

Traktorikaivurin uusiminen	M				287 000		
	T				65 000		
	N				222 000		

VII RAHOITUSOSA

1. RAHOITUSLASKELMA

EUR	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	Suunnitelma 2024	Suunnitelma 2025
VARSINAINEN TOIMINTA JA INVESTOINNIT					
Tulorahoitus					
Vuosikate	2 260 309	1 278 146	1 554 450	1 424 609	1 489 387
Pakolliset varaukset					
Muut oikaisut	-19 182				
Tulorahoituksen korjaukset	-19 182				
Toiminnan rahavirta	2 241 127	1 278 146	1 554 450	1 424 609	1 489 387
INVESTOINNIT					
Investointimenot, brutto	-2 392 004	-3 078 500	-4 247 100	-2 092 200	-676 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	118 130	180 000	310 000	570 000	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitulot	40 850				
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2 233 024	-2 898 500	-3 937 100	-1 522 200	-676 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RA- HAVIRTA, NETTO	8 103	-1 620 354	-2 382 650	-97 591	813 387
Rahoituksen rahavirta					
ANTOLAINOJEN MUUTOKSET					
Antolainasaamisten lisäykset	-1 082 000	-10 000	-1 240 000	-40 000	-40 000
Antolainasaamisten vähennykset	889 057	162 442	200 000	200 000	200 000
ANTOLAINOJEN MUUTOKSET	-192 943	152 442	-1 040 000	160 000	160 000
LAINAKANNAN MUUTOKSET					
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	3 000 000	3 000 000	3 500 000	2 000 000	1 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 896 909	-2 048 585	-2 089 465	-2 314 465	-2 264 465
Lyhytaikaisten lainojen muutos					
LAINAKANNAN MUUTOKSET	1 103 091	951 415	1 410 535	-314 465	-764 465
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	50				
Vaihto-omaisuuden muutos	4 922				
Saamisten muutos	-998 888				
Korottomien velkojen muutos	237 286				
Muut maksuvalmiuden muutokset	-756 630				
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	153 518	1 103 857	370 535	-154 465	-604 465
RAHAVAROJEN MUUTOS	161 621	-516 497	-2 012 115	-252 056	208 922

	Tilinpäätös	Talousarvio	Talousarvio	Suunnitelma	Suunnitelma
	2021	2022	2023	2024	2025
Toim. ja inv. rahavirran kertymä 5 v.					
1000€	4 604	556	-156	-3 155	4 324
Investointien tulo-rahoitus, %	99,40	44,44	42,00	94,00	220,00
Lainakanta 31.12. (1000€)	13 635	15 505	13 531	13 217	12 452
Lainakanta 31.12., euroa/asukas	3 993	4 547	4 040	3 945	3 717
Laskennallinen lainanhoitokate	1,30	0,68	0,92	0,75	0,96
Lainanhoitokate	1,20	0,64	0,76	0,64	0,68
Asukasmäärä	3 415	3 410	3 350	3 350	3 350

VIII TYTÄRYHTEISÖT

1. TYTÄRYHTEISÖILLE ASETETUT TAVOITTEET

Kuntalain (410/2015) 6 §:n mukaan yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Edelleen kuntalain mukaan valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteista sekä omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta.

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kuntalain mukaan kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Näiden lisäksi kuntalaissa on säännökset mm. konsernitilinpäätöksen laatimisesta.

Sallan kunnanvaltuusto on hyväksynyt Sallan kunnan konserniohjeen päätöksellään 30.6.2010 § 26. Sallan kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt käyttävät konsernitiliä. Kunnanjohtajalla on oikeus päättää kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen sisäisten luottolimiittien määrästä siten, että luottolimiittien määrä ei saa ylittää yhtä miljoonaa euroa. Valtuusto päättää kuntakonserniin kuuluville tytäryhteisöille myönnettävistä takauksista ja pitkäaikaisten lainojen myöntämisestä. Kunnanhallitus päättää tilapäislainojen lainanannosta.

2. KAUNISHARJU OY

3-vuotis taloussuunnitelma ajalle 2023 - 2025

Kaunisharju Oy on Sallan kunnan ja Koillis-Lapin Sähkö Oy:n omistama yritys, jonka tehtävänä on tuottaa kannattavasti palveluja kotimaisille ja kansainvälisille asiakkaille Sallatunturilla sekä kehittää rinneliiketoimintaa osana matkailu- ja kuntakeskuksen palvelukokonaisuutta.

Toiminnan laajuutta kuvaavat tavoitteet

Tavoitteena on kasvattaa talousarvio- ja suunnitteluvuosina laskettelupäiviä sekä hissinousuja toisen vuoden aikana 5 % ja kolmantena suunnitteluvuonna 20 %. Sulan maan toiminnan ajalle tavoitellaan selkeää vuosittaista kasvua.

Palvelun laatu

Palvelun laatua seurataan ja kehitetään Sallan matkailualueen yhteisen laatujärjestelmän kautta. Palvelun laatua pidetään yllä koko matkailualueella yhteisesti sekä yrityksen sisäisesti mm. asiakaspalvelukoulutuksilla ja toimialakohtaisilla koulutuksilla. Yhtiö on mukana myös Suomen Hiihtokeskus ry:n teettämässä tutkimuksessa, jossa seurataan hiihtokeskusten mainetta. Suunnitelmakaudella laaditaan kehittämisen ja toteutuksen perustaksi Master Plan, missä otetaan huomioon myös rajapinnat muihin toimijoihin. Suunnitelman toteutetaan joko yksin tai yhteistyössä muiden alueen toimijoiden kanssa.

Taloudellisuus ja hinnoittelu

Hissilippuhinnat Sallassa ovat hieman edullisemmat verrattuna suurimpien hiihtokeskusten keskiarvoon. Välinevuokraus ja – huoltohinnat sekä hiihtokoulu ovat palvelujen samankaltaisuuden vuoksi keskimääräisesti samalla tasolla muiden Lapin hiihtokeskusten kanssa.

Kannattavuus

Hiihtokeskustoiminta on ollut tulokseltaan positiivinen, lukuunottamatta talvea 19/20 jolloin Covid-19 taudin leviämisen estämiseksi hiihtokeskus suljettiin keväällä ennenaikaisesti. Kaksi edellistä tilikautta ovat olleet yrityksen historian parhaat liikevaihdollisesti ja tuloksellisesti mitattuna. Yrityksen tavoitteena on kasvattaa yrityksen liikevaihtoa sekä hiihtokeskustoiminnan kannattavuutta suunnitelmakaudella tulevien investointien myötävaikutuksella.

Ympäristötavoitteet

Yhtiö on ollut mukana Sallan kunnan ja matkailutoimijoiden yhteisessä Vetovoimaa ekologisuudesta -hankkeessa. Hankkeessa on parannettu Sallan matkailupalveluiden ekologista laatua, lisätty paikallisten palveluiden näkyvyyttä, vetovoimaisuutta ja tunnettuutta kotimaisen ja kansainvälisen ympäristötietoisen matkailijan näkökulmasta. Kaunisharju Oy on saanut ekokompassi ympäristösertifikaatin tammikuussa 2022 ja Sustainable Travel Finland sertifikaatin keväällä 2022. Sertifiointit tukevat Sallan matkailualueen osallistumista Sustainable Travel Finland -ohjelmaan. Kaunisharju Oy on siirtynyt käyttämään eko sertifioitua sähköä 1.11.2016. Yhtiö on ollut ensimmäisten hiihtokeskusten joukossa taistelemassa puhtaamman ilmaston puolesta sekä hyödyntämässä samalla sertifioitua ekoenergian tuomaa positiivista näkyvyyttä.

Investoinnit

Yhtiön tavoitteena on hakea asiakasmäärien kasvua investoinneilla, jotka parantavat palveluja ja ovat yhtiön arvojen mukaisia. Talvikaudelle 22-23 uudistetaan eturinteen valaistus Led valoilla ja Etu- ja pohjoishissin vetolaitteuudistukset parantavat asiakaskokemusta hisseillä. Merkittävimmät tulevat investoinnit ovat tuoli-hissin rakentaminen Sallatunturiin sekä lumetusjärjestelmän vaiheittainen uusiminen strategiakauden aikana.

3. SALLAN ALUELÄMPÖ OY

Toiminnalliset tavoitteet

1. Toiminnan laajuutta kuvaavat tavoitteet
 - toimintaa laajennetaan asiakkaiden kysynnän mukaan yhtiön nykyisellä toimialueella
 - lisäliikevaihtoa pyritään saamaan uusilla palvelutuotteilla, joita tuotetaan nykyisillä resursseilla
 - yhtiö myy käyttö- ja kunnossapitopalvelua Savukosken lämpökeskukselle
2. Palvelun laatu
 - keskeytykset lämmön jakelussa: ei yli 5 tunnin yksittäisiä keskeytyksiä jakelussa
 - kaukolämpöverkon vuodot: vuotoja alle 5 kpl/a
 - veden laatu: ei laatupoikkeamia
3. Taloudellisuus ja hinnoittelu
 - kaukolämmön ja VV-maksut alle valtakunnan keskiarvohintojen
Kirkonkylä 73,16 €/MWh, ei muutoksia v. 2023, ET ka. 73,85 €/MWh
Kirkonkylä 3,45 €/m³, ei muutoksia v. 2023, Vesilaitosyhdistys ka. 4,03 €/m³
Sallatunturi 5,29 €/m³, ei muutoksia v. 2023,
4. Kannattavuus:
 - sijoitetun pääoman tuoton tavoitetaso v. 2023 > 7 %
 - käyttökate v. 2023 35 %

- maksuvalmius tavoitetaso v. 2023 > 1,0

Investoinnit

Yhtiö saa valmiiksi vuoden 2022 aikana Kirkonkylän biolämpökeskuksen 5,0 MW biokattialan saneeraus- ja automaation uusinta toteutetaan vuoden 2023 aikana. Projektin toteuttamisen ja valvonnan resurssit hankitaan ulkopuolisen projektitoimiston kautta. Yhtiön henkilökunta osallistuu hankkeeseen omana työnä tehtävien purkutöiden ja pienempien asennustöiden myötä.

Vuoden 2023 investointibudjetissa on varauduttu yhteensä 200 k€ investointeihin.

Kaukolämpölaitosten automaation uusintaan ja muihin tuotannon investointeihin on varattu 100 k€.

Kaukolämpöverkoston investointeihin on varattu 40 k€.

Jätevesiverkoston saneeraamiseen ja muihin vesihuollon investointeihin on varattu 60 k€.

4. SALLAN VUOKRATALOT OY

Yhtiön tarkoituksena on rakennuttaa ja ylläpitää kohtuuhintaisia ja viihtyisiä vuokra-asuntoja Sallan kirkonkylän sekä Saijan ja Hautajärven kylissä sekä isännöidä Sallan kunnan suoraan omistamia vuokra-asuntoja.

Toimintaa ohjaavat tavoitteet:

Toiminnan laajuus

Sallan Vuokratalot Oy:n hallinnassa on 17 kiinteistöä, joissa on yhteensä 243 vuokrahuoneistoa. Toiminnallisena tavoitteena on käyttöasteen nostaminen yli 90 % sekä tyydyttää vuokra-asuntojen tarve.

Palvelun laatu

Yhtenä asuntokannan hoidon tärkeimmistä tavoitteista on asuntojen kunnon ja käyttökelpoisuuden säilyttäminen. Asuntojen tulee olla vetovoimaisia. Asukastyytyväisyyttä mitataan asukaskyselyllä. Yhtiö tarjoaa viihtyisiä ja monipuolisia asuntovaihtoehtoja sekä hyvää huolto-, siivous- ja toimistopalvelua. Tarjolla myös soluasumisvaihtoehto.

Markkinatilanne muuttunut; alalle tullut yksityisiä toimijoita.

Taloudellisuus ja hinnoittelu

Vuokra-asuntojen hyvällä hoidolla taataan asuntojen laadun ja arvon säilyminen ja asuntokannan säilyttäminen kilpailukykyisenä. Kiinteistöjen korjausvelka tulee saada tasapainoon. Asuminen pidetään kohtuuhintaisena. Tavoitellaan n. 1,4 M € liikevaihtoa.

Puututaan nopeasti mahdollisiin vuokranmaksuongelmiin ja tehokkaalla perinnällä saadaan vuokraamiset pysymään alhaisina ja luottotappioita ei pääse syntymään. Energiatehokkuutta lisätään vaihtamalla mm. pihavalaisimet LED-valoihin.

Kannattavuus

Kiinteistökanta tulee sopeuttaa nykyiseen kysyntään, tällä turvataan yhtiön taloudellisia toimintatuloja tulevaisuudessa. Asuntojen koko, tyyppi ja sijainti eivät vastaa kysyntää tällä hetkellä

kaikilta osin. Laaditaan toimenpiteet epäkuranteille kiinteistöille yhdessä omistajan kanssa. Huomioidaan asumisen kehittämisryhmän linjaukset toiminnassa.

Investoinnit

Tulevina vuosina keskitytään korjaamaan olemassa olevaa asuntokantaa. Kattoremontit, lämmönvaihtimet ja käyttövesiputkistot ovat korjauslistalla huoneistojen korjausremonttien lisäksi. Lainoja maksetaan pois ja uutta lainaa otetaan tarvittaessa.

5. KIINTEISTÖ OY SALLAN KYLPYLÄ

Yhtiö omistaa ja hallitsee Sallan kunnassa sijaitsevaa kiinteistöä Sallan Kylpylä (732-409-53-70) ja kiinteistöllä olevaa rakennusta eli Hotelli Revontulen rakennuksesta kylpylä-, vastaanotto- ja ravintolatiloja. Yhtiöllä on asemakaavan mukaista käyttämätöntä rakennusoikeutta n. 2 000 k-m².

Toiminnan laajuus

Kiinteistö Oy Sallan Kylpylä on vuokrannut edelleen omistamansa tilat kokonaan Holiday Club Resorts Oy:lle, joka vastaa itse kylpylä- ja muista toiminnoista sekä kaikista niihin ja tilojen käyttöön liittyvistä kustannuksista. Sallan kunta saa yhteistyösopimusten kautta käyttöönsä kylpylän mm. koulujen ja päiväkotien opetus- ja liikuntatarpeisiin, kuntalaisille hyvinvointialueen tarjoamien sosiaali- ja terveydenhuollon hoito- ja ennaltaehkäiseviin tarpeisiin liittyen tältä osin kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtävään, kansalaisopiston opetus- ja kerhotarpeisiin sekä myös edullisesti kunnan asukkaiden käyttöön. Toiminta mahdollistaa kuntaan ao. palvelut ja edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia sekä uusien asukkaiden ja työntekijöiden saantia.

Taloudellisuus, hinnoittelu ja kannattavuus

Hinnoittelusta on sovittu vuokrasopimuksessa sekä muissa kiinteistöön liittyvissä sopimuksissa. Yhtiön toiminnan tarkoituksena ei ole voiton tuottaminen, vaan saaduilla tuloilla pyritään kattamaan yhtiön toiminnasta aiheutuneet menot. Kokonaisuutena pyritään turvaamaan kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja kunnan sekä matkailualueen elinvoiman vahvistaminen.

Investoinnit

Kunta ja HCR ovat osaltaan sitoutuneet kylpylän laadun kehittämisinvestointiin. Mahdolliset muut kehittämis- ja rakennusten peruskorjaustarpeet sekä niihin liittyen myös vanhan hotellisiiven ja vierisen kunnan omistaman ja kaavoitetun lisärakennusalueen käyttö ja investoinnit sovitaan erikseen käyttäen pohjana alkuperäisiä puite- ja muita sopimuksia ja liittyen matkailualueen yleiseen kehitykseen ja kasvuun. Vuonna 2022 on alueelle tehty yhteistä Master Plan suunnittelutyötä, mikä edistää tulevia kehitysinvestointeja. Matkailun kasvu ja myönteinen kehitys kansallispuiston myötä antavat jatko investoinneille myös hyvää pohjaa.

6. TYTÄRYHTIÖIDEN TALOUSARVIOT 2023 JA TALOUSSUUNNITELMAT 2024–2025

KAUNISHARJU OY

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Liikevaihto	1 440	1 517	1 415	1 502	1 791
Tilikauden tulos (ylijäämä ennen tp-siirtoja ja veroja)	271	348	54	36	32
Bruttoinvestoinnit	362	186	1 650	1 595	300
Nettoinvestoinnit	362	186	1 650	1 595	300
Lainat 31.12. yht.	1 295	1 190	2 080	2 950	2 855
Henkilöstömäärä (htv)	12	10	12	13	13

SALLAN ALUELÄMPÖ OY

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Liikevaihto	2 373	2 401	2 432	2 449	2 456
Tilikauden tulos (ennen tp- siirtoja ja veroja)	220	293	112	67	12
Bruttoinvestoinnit	635	200	200	200	200
Nettoinvestoinnit	635	200	200	200	200
Lainat 31.12. yht.	2 927	3 012	2 750	2 500	2 250
Henkilöstömäärä (htv)	8	7	7	7	7

SALLAN VUOKRATALOT OY

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Liikevaihto	1 331	1 380	1 382	1 423	1 331
Tilikauden tulos (ylijäämä ennen tp-siirtoja ja veroja)	0	98	60	130	48
Bruttoinvestoinnit	314	846	0	0	0
Nettoinvestoinnit	314	846	0	0	0
Lainat 31.12. yht.	4 961	5 254	4 768	4 444	4 141
Henkilöstömäärä (htv)	4	4	5	5	4

KIINTEISTÖ OY SALLAN KYLPYLÄ

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Liikevaihto	106	105	109	109	109
Tilikauden tulos (ylijäämä ennen tp-siirtoja ja veroja)	3	2	11	11	11
Bruttoinvestoinnit	0	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	0	0	0	0	0
Lainat 31.12. yht.	866	843	687	597	507
Henkilöstömäärä (htv)	0	0	0	0	0

7. YHTEENVETO TYTÄRYHTIÖIDEN TALOUSARVIOISTA 2023

Euroa	KAUNIS- HARJU OY	KIINTEISTÖ OY SALLAN KYLPLYÄ	SALLAN ALUELÄMPÖ OY	SALLAN VUOKRA- TALOT OY
LIKEVAIHTO	1 415 000	109 000	2 432 000	1 311 920
Liiketoiminnan muut tuotot	21 000		15 000	70 063
Materiaalit ja palvelut				
Ostot tilikauden aikana	-293 000		-1 049 000	
Varastojen muutos				
Ulkopuoliset palvelut	-40 000		-15 000	
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-312 000	0	-1 049 000	70 063
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-507 000		-360 000	-210 000
Eläkekulut				
Muut henkilösivukulut				
Henkilöstökulut yhteensä	-507 000	0	-360 000	-210 000
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-163 000	-60 000	-380 000	-237 500
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-163 000	-60 000	-380 000	-237 500
Liiketoiminnan muut kulut				
Hallintokulut	-354 000	-23 000	-501 000	-824 515
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-354 000	-23 000	-501 000	-824 515
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	79 000	26 000	142 000	109 968
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkokulut ja muut rahoituskulut muilta	-25 000	-15 000	-30 000	-50 267
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-25 000	-15 000	-30 000	-50 267
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	54 000	11 000	112 000	59 701
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TP SIIRTOJA JA VEROJA	54 000	11 000	112 000	59 701
Muut tuotot				
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	54 000	11 000	112 000	59 701

IX LIITTEET

1. Projektit

Projektin nimi		2023	2024	2025	Vastuhenkilö	Hanke n:o
Maaseudun kehittämishankkeet EU:n ohjama-kausi 2023-2027, Leader Pohjoisin Lappi ry	Kh 7.2.22, § 24, v. 2023-2027	29 500	29 500	29 500	Erkki Parkkinen	353
House of Lapland, palvelusopimus (asukas, osaajat, business ja elokuvakomissio)	Kh 31.10.22, § 134, v. 2023	6 650			Erkki Parkkinen	9546
Lapin hankinta-asiamieshanke II, Lapin Yrittäjät	Khall 2.11.20, § 141, v. 2021-2023	667			Seppo Selkälä	9592
House of Lapland tai muu, matkailun yhteismarkkinointi		15 000			Erkki Parkkinen	9596
Omistajanvaihdoskoordinaattori-hanke, Lapin Yrittäjät	Khall 10.2.20, v. 2020-2023, päättyy 31.3.2023	360	180		Erkki Parkkinen	9611
MetsäRekry Lappi -hanke, Suomen Metsäkeskus	Khall 5.10.20, §135, v. 2021-2023				Erkki Parkkinen	9615
Tekijöiden Lappi- työhyvinvointia kunta-alalle, Lapin liitto	Khall 19.4.2021, § 51, v. 2021-2023	1 333			Seppo Selkälä	9619
Sallan kestävän matkailun digitalisaatio -hanke	Khall 19.4.21, § 56, v. 2021-2022, päättyy 28.2.2023				Erkki Parkkinen	9625
Sallan matkailu 2030 -hanke, AKKE	Khall 29.8.22, § 110, v. 2023-2024	12 840	7 276		Erkki Parkkinen	9626
Arctic Wellness join product and competence development in the Nordics -hanke (Interreg Aurora), Naturpolis	Khall 29.8.22, § 111, v. 2023-2025	14 197	14 197	14 196	Erkki Parkkinen	9627
Uudet alkavat hankkeet		20 000	20 000	20 000		9565
Projektit yhteensä		100 547	71 153	63 696		

2. Henkilöstösuunnitelma

KUNNANHALLITUS	TA 2023	TS 2024	TS 2025
*Elinvoimapalvelut	5,0	5,0	5,0
Johto	1,0	1,0	1,0
Hallinto	2,0	2,0	2,0
Lähityöntekijät	2,0	2,0	2,0
*Hallintopalvelut	5,7	5,7	5,7
Johto	1,0	1,0	1,0
Hallinto	4,7	4,7	4,7
Lähityöntekijät	0,0	0,0	0,0
*Talous- ja henkilöstöpalvelut	4,9	4,9	4,9
Johto	1,0	1,0	1,0
Hallinto	3,9	3,9	3,9
Lähityöntekijät	0,0	0,0	0,0
*Maaseutupalvelut	1,0	1,0	1,0
Johto	0,0	0,0	0,0
Hallinto	1,0	1,0	1,0
Lähityöntekijät	0,0	0,0	0,0
KUNNANHALLITUS YHTEENSÄ	16,6	16,6	16,6
HYVINVOINTIPALVELULAUTAKUNTA			
SIVISTYSPALVELUT	TA 2023	TS 2024	TS 2025
*Hallinto	3,0	3,0	3,0
Johto	1,0	1,0	1,0
Hallinto	2,0	2,0	2,0
Lähityöntekijät	0,0	0,0	0,0
*Varhaiskasvatus	17,0	17,0	17,0
Johto	1,0	1,0	1,0
Hallinto	4,0	4,0	4,0
Lähityöntekijät	12,0	12,0	12,0
*Esi- ja perusopetus ja lukiopalvelut	41,0	41,0	41,0
Johto	3,0	3,0	3,0
Hallinto	1,0	1,0	1,0
Lähityöntekijät	37,0	37,0	37,0
*Vapaa sivistystyö	1,0	1,0	1,0
Johto	0,0	0,0	0,0

Hallinto	0,0	0,0	0,0
Lähityöntekijät	1,0	1,0	1,0
*Liikunta- ja nuorisopalvelut	7,0	7,0	7,0
Johto	1,0	1,0	1,0
Hallinto	0,0	0,0	0,0
Lähityöntekijät	6,0	6,0	6,0
*Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	7,0	7,0	7,0
Johto	1,0	1,0	1,0
Hallinto	0,0	0,0	0,0
Lähityöntekijät	6,0	6,0	6,0
SIVISTYSPALVELUT YHTEENSÄ	76,0	76,0	76,0
TEKNINEN TOIMI	TA 2023	TS 2024	TS 2025
*Hallinto	6,5	6,5	6,5
Johto	4,0	4,0	4,0
Hallinto	2,5	2,5	2,5
Lähityöntekijät	0,0	0,0	0,0
*Lupa- ja viranomaispalvelut	1,5	1,5	1,5
Johto	0,0	0,0	0,0
Hallinto	1,5	1,5	1,5
Lähityöntekijät	0,0	0,0	0,0
*Tukipalvelut	28,0	28,0	28,0
Johto	2,0	2,0	2,0
Hallinto	0,0	0,0	0,0
Lähityöntekijät	26,0	26,0	26,0
*Liikenneväylät ja yleiset alueet	0,5	0,5	0,5
Johto	0,0	0,0	0,0
Hallinto	0,0	0,0	0,0
Lähityöntekijät	0,5	0,5	0,5
TEKNINEN TOIMI YHTEENSÄ	36,5	36,5	36,5
SALLAN KUNTA YHTEENSÄ	129,1	129,1	129,1

Sallan kunta

Postipolku 3

98900 SALLA

www.salla.fi

kirjaamo@salla.fi

Salla

In the middle of nowhere